14

Punjab Vidhan Sabha Debates

5th March, 1986

VOL. II—NO. 3

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Wednesday, the 5th March, 1986

	Page
Starred Questions and Answers ..	(3) 1
Written Answers to Starred Questions laid on the Table of the House under Rule 38 ..	(3) 35
Unstarred Questions and Answers ..	(3) 94
Papers laid on the Table ..	(3) 96
First Report of the Business Advisory Committee ..	(3) 97
Resumption of Discussion on Governor's Address ..	(3) 97
Statement by the Finance Minister regarding Excise Policy for the year 1986-87 ..	(3) 99
Discussion on Governor's Address (*Resumption*) ..	(3)101

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price : Rs.

114-0

...with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ERRATA

TO

PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATES

DATED THE 5TH MARCH, 1986

VOL. II NO. 3

Read	*For*	*Page*	*Line*
Minors	Minorts	(3)95	Heading
ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ	ਸਰਦੂਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਿਅਆਲਾ	(3)116	1
ਸਰਦਾਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਂਜਲਾ	ਸਰਦਾਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਂਝਲਾ	(3)119	1
(ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ)	(ਸਰਨੈਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ)	(3)126	Heading (ii)
PUNJAB	PTNJAB	(3)128	Heading
DISCUSSION ON	DISCUSSION	(3)129	Heading

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PUNJAB VIDHAN SABHA

Wednesday, the 5th March, 1986

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Chandigarh, at 9.00 A.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Ravi Inder Singh) in the Chair.

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

APPOINTMENT OF PAY COMMISSION

*92. **Dr. Kewal Krishan** : Will the Minister for Finance be pleased to state—

(a) whether the State Government has appointed Pay Commission for the revision of Pay Scales of the State Government Employees;

(b) if reply to (a) above is in affirmative, the terms and conditions of the Commission and the time by which the Commission is required to submit its report ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ (ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ) : (ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ, ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ।

(ਅ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤਾਂ ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਕਿ—

'ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਰ ਸੁਨਤੇ ਥੇ ਪਹਿਲੂ ਮੇਂ ਦਿਲ ਕਾ
ਜੋ ਚੀਰਾ ਤੋ ਇਕ ਕਤਰਾ ਏ ਖ਼ੂਨ ਨਿਕਲਾ'

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਕਤਰਾ ਵੀ ਨਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਹੀ ਬੜੇ ਐਲਾਨ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਵੀ ਰਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬੜੀ ਈਗਰਲੀ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੇ ਸਕੇਲਜ਼ ਰੀਵਾਈਜ਼ ਹੋਣ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਹੀ ਜਵਾਬ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਠੀਕ ਫਰੇਮ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਵੀ ਠੀਕ ਦੇ ਦੇਂਦੇ। ਵੈਸੇ ਮੈਂ ਫਿਰ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅਨਾਊਂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨਾਊਂਸ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੀ ਅਨਾਊਂਸ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਕੀ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਤਦ ਹੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਸਰਕਾਰਾਂ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਬਣਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਤਨਖਾਹਾਂ, ਸੀਨੀਆਰਟੀ ਆਦਿ ਸਭ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ]

ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨ ਤਾਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਦੀਆਂ ਰੀ-ਪਰੈਜੇਂਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਣ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਵੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਜੈਸਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਐਸੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਸਲੇ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਅਨਾਮਲੀਜ਼ ਵੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ । ਕੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਅਨਾਮਲੀਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਜਦੋਂ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਕੱਰਰ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਨਾਮਲੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਖਰੀ ਮੁਕੱਰਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

Registered Small Scale Units

***158. Shri Brij Bhushan Mehra :** Will the Minister for Finance be pleased to state the number of small scale units registered during the years 1981-82, 1982-83, 1983-84, 1984-85 and 1985-86 (to-date) district-wise alongwith the approximate aggregate capital value ?

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ : ਸੂਚੀ ਹਾਊਸ ਦੀ ਟੇਬਲ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

STATEMENT

District-wise Number of Small Scale Units registered during the years 1981-82 to 1985-86 alongwith the approximate aggregate fixed investment (Lakh Rs.)

Serial No.	Distt.	1981-82		1982-83		1983-84		1984-85		1985-86 (upto 1/86)	
		Units	Fixed investment	Units	Fixed investment	Units	Fixed investment	Units	Fixed investment	Units	Fixed investment
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Amritsar ..	1,362	867·91	1,136	515·25	1,609	600·00	1,590	598·60	945	562·93
2.	Bhatinda ..	256	268·39	663	406·78	625	370·00	643	324·20	437	227·36
3.	Faridkot ..	675	255·88	702	360·05	715	185·00	715	350.09	378	340·12
4.	Ferozepur ..	129	137·99	543	261·95	477	125·00	484	102·59	305	216·00
5.	Gurdaspur ..	860	302·98	733	255·46	756	200·00	736	294·79	441	213·79
6.	Hoshiarpur ..	707	234·59	593	172·59	631	175·00	663	270·00	370	142·20
7.	Jullundur ..	1,603	168·23	1,657	647·85	1,756	850·00	1,826	972 00	847	674·81
8.	Kapurthala ..	511	192·80	479	214·52	500	140·00	510	220·00	368	113·35
9,	Ludhiana ..	2,224	2,050·87	1,891	856·23	2,209	600·00	2,329	660·00	1,488	560·18
10.	Patiala ..	906	620·08	1,237	400·89	951	420·00	928	365·90	726	1,012·01
11.	Ropar ..	645	252·76	606	107·60	639	270·00	630	250·00	331	216·87
12.	Sangrur ..	1,076	551·88	1,062	286·99	1,040	465·00	990	463·66	696	341·88
	Total ..	10,954	5,904·36	11,502	4,486·14	11,908	4,400·00	12,044	4,871·83	7,332	4,621·52

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 1981 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1985 ਤਕ ਹਰ ਸਾਲ 12,000 ਯੂਨਿਟਸ ਲਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। 1985-86 ਵਿਚ ਹੀ ਸਿਰਫ 7,300 ਯੂਨਿਟਸ ਲਗੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 42% ਫਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫਾਲ ਦੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਘੋਖੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਫਾਲ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਰ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲੇ ਟਾਰਗੇਟ ਸਨ, ਉਹ ਛੋਟੇ ਯੂਨਿਟਸ ਲਈ ਫਿਕਸ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਡਿਫੀਕਲਟ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਸੈਟ ਅਪ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੇਜਰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਟਾਇਨੀ ਯੂਨਿਟਸ ਦੀ ਹੋਈ ਹੈ। 1985-86 ਵਿਚ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਦੇ ਰੀਅਲ ਯੂਨਿਟਸ ਲਗਣ ਅਤੇ ਟਾਇਨੀ ਨਾ ਹੋਣ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਫਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਡਿਫਰੈਂਸ਼ੀਏਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੰਬਰ ਆਫ ਯੂਨਿਟਸ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸਬਸਟਾਂਸ਼ੀਅਲ ਫਾਲ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਦਯੋਗ ਵੀ ਏਨੇ ਘਟ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਦੀ ਪਰਾਬਲਮ ਵੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੂਜਾ ਪੁਆਇੰਟ, ਮੈਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਫਾਲ ਦੇ ਕੋਈ ਰੀਜ਼ਨਜ਼ ਘੋਖੇ ਹਨ ? ਤੀਜਾ ਜਿਹੜੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੂਨਿਟਸ ਨੂੰ ਬੈਨੀਫਿਟਸ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਟਰੈਸਟ ਫਰੀ ਲੋਨ ਜਾਂ ਸਬਸਿਡੀ ਵਗੈਰਾ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ 2 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪੇਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਕਲਾਈਮੇਟ ਕਾਫੀ ਅੱਛਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੀਡੀਅਮ ਸਾਈਜ਼ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਪਿਛਲੇ 4 ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਕੋਈ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਨਵੈਸਟ-ਮੈਂਟ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਪੁਟੈਂਸ਼ੀਅਲ ਵੀ ਕੋਈ 8,000 ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕੁ ਯੂਨਿਟਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇੰਟਰੈਸਟ-ਫਰੀ ਲੋਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਖੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੁਰਾਣੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਾਲ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਕਾਫੀ ਪੈਸੇ ਰਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਮਹਿਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਹ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖ ਲੈਣ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਸਫੀਸ਼ੈਂਟ ਫੰਡਜ਼ ਰਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਾਲੇ ਸੀਕਰੇਟ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 5-5, 6-6 ਸਾਲ ਦੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਇਨਸੈਂਟਿਵਜ਼ ਡਿਊ ਪਏ ਹਨ। ਸਬਸਿਡੀ ਵਗੈਰਾ ਕਈ ਯੂਨਿਟਸ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਿਊਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਲੀਅਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਸੈਟ ਅਪ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿਤੀ, ਇਨਸੈਂਟਿਵ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇੰਡਸਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਮੁਕੱਰਰ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਵੇਂ ਹੀ ਲਟਕਦਾ ਰਹੇਗਾ ?

Mr. Speaker : This supplementary does not arise from this.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sardar Dalip Singh Pandhi: Let me submit, Sir. ਇਹ ਦੇ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਹ ਯੂਨਿਟਸ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

Mr. Speaker : We are not discussing the department of Industries.

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹੀ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ? ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ?

Mr. Speaker : Mr. Finance Minister, would you like to give the answer ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਇਕ ਯੂਨਿਟਸ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਿਕ ਯੂਨਿਟਸ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ੀਅਲ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਇਨਵੈਸਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕੀ ਉਹ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਇਨਵੈਸਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੁਪਿਆ ਵੱਡੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਮੀਡੀਅਮ ਸਾਈਜ਼ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਹੈ ਜੀ। ਮਗਰ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਾ ਕੋਈ ਕਸਟਮਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਲ ਬਾਹਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਯੂਨਿਟਸ ਬੰਦ ਪਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਲੋਜ਼ਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਾਲੇ, ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਖੋਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਯੂਨਿਟ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਮਾਲ ਵਿਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਸਰਕਾਰ ਕਰੇ। ਇਹ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਚਾਹੇ ਟੈਂਪਰੇਰਲੀ ਕਰ ਲੈਣ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲਰ, ਤਾਂਕਿ ਕੰਮ ਚਲਦਾ ਰਹੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਗੁਪਤਾ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ?

Loss of Crops etc. in Tehsil Anandpur Sahib

***151. Shri Ram Parkash Bali :** Will the Minister for Revenue and Rehabilitation be pleased to state—

(a) the total loss of crops, houses, agricultural land and heads of animals caused by the floods in Anandpur Sahib Tehsil of District Ropar during the rainy season of 1985 ;

(b) the category-wise details of compensation given by the Government to the affected persons ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sardar Major Singh Uboke : A statement is laid on the Table of the House.

Statement showing the details of loss and compensation paid in Anandpur Sahib Tehsil to the persons affected by heavy rains/ floods

(a) The loss is indicated below—

(i) Agricultural Crops damaged		..	836 Hectares
(ii) Houses totally damaged :			
	Pacca	..	3
	Kacha	..	123
	Huts	..	108
	Total	..	234
(iii) No. of Cattle lost			5

(b) The following compensation has been paid—

		Rs.
(i) On account of damage to crops	..	6,54,903
(ii) On account of damage to houses	..	4,60,335
(iii) On account of loss of cattle	..	7,500
Total	..	11,22,738

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਿਹੜਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਐਸੇ ਮਵੇਸ਼ੀ ਵੀ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਰੁੜ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਤਾਂ ਮਿਲ ਵੀ ਗਏ ਪਰ ਕਈ ਨਹੀਂ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗਾ ? ਬਾਕੀ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਫਰਟਾਈਲ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਉਤੇ 5–5, 10–10 ਫੁੱਟ ਮਡ ਹੜ੍ਹ ਕੇ ਪੱਥਰ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ?

ਮੰਤਰੀ: ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਹੜ੍ਹ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉਥੇ ਸਾਇਲ ਕੰਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਅੱਲਗ ਰਕਮ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਮਹਿਕਮੇਂ ਨੇ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਥੇ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰੋਪੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਾਸਤੇ 14, 30,850 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 11,22,736 ਰੁਪਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਹਨ ਔਰ ਬਾਕੀ ਦੀ ਰਕਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰੋਪੜ ਦੀ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਤੇ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਕਮ ਵੰਡੀ ਜਾਏਗੀ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ: ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾਏ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੁਬਾਰਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਸ ਬਾਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ। ਦੂਸਰੀ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੀ ਹੈ ਇਹ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹਾਲੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਫੈਕਟਸ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਤੀਸਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਅਸੈਸ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੋਣੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?

ਮੰਤਰੀ : ਜਿਹੜੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਹੈ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਵਲ 5 ਮਵੇਸ਼ੀ ਰੋਪੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਰੁੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਹੋਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਅਸੈੱਸਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ। 5 ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਲਈ 1,500 ਪਰ ਮਵੇਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 7,500 ਰੁਪਏ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੋਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਮੰਗ ਡੀ. ਸੀ. ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਿਆ ਹੈ ਅਜੇ ਡੀ. ਸੀ. ਰੋਪੜ ਕੋਲ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧ ਰੁਪਿਆ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰ ਯੋਗ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਏਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਗਰ ਹੋਰ ਇਸ ਲਈ ਰਕਮ ਦਰਕਾਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਮਦੱਦ ਕਰੇਗੀ।

Mr. Speaker : You should bring it to his notice. I think it is not in his notice. I think he will look after it.

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਰਬਾਦ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਬਰਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਪੱਥਰ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਖਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਿਆ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜਿਹੜੀ ਮਿੱਟੀ ਰੁੜ੍ਹ ਗਈ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਇਲਾਜ ਹੈ?

ਮੰਤਰੀ : ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰੋਪੜ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾ ਲਓ। ਥੈਂਕ ਯੂ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ 7 ਕਿੱਲਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਕਈ ਕਈ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਦੀ ਫਸਲ ਮਰੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਗੱਲ ਖਿਆਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦਰੁਸਤ ਹੈ। 11 ਸਤੰਬਰ, 1978 ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਮਾਲ ਔਰ ਮਾਰਜਿਨਲ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦੀ ਹੱਦ ਮੈਕਸੀਮਮ 7 ਏਕੜ ਰਖੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਮਸਲਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼ ਨੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਫਾਈਲ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਸੋ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲੇ ਤਕ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ: ਜਿਹੜਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਢਾਈ ਏਕੜ ਤੱਕ ਦਾ ਹੈ ਢਾਈ ਏਕੜ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਲਗ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਾਲ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਢਾਈ ਏਕੜ ਵਾਲੀ ਉਹ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਬਗੈਰ ਆਬਪਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਰਿਵੀਊ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਹ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮੰਤਰੀ: ਇਸ ਤੇ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

Rehabilitation of Victims of November, 1984 Riots

*89. **Dr. Kewal Krishan**: Will the Minister for Revenue and Rehabilitation be pleased to state—

(a) whether the Government has planned to help the victims of November, 1984 riots by rehabilitating them in the State with financial assistance and houses etc ;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative ; the details of such plan alongwith criteria of identification ;

(c) the total number of such victims who have applied to date and the details of help provided to them district-wise ;

(d) whether the Government enquired from the respective State Government from where they were coming ; if not, reasons thereof ?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ: (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ।

(ਅ) (i) ਇਕ ਸੂਚੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ii) ਸਿੱਖ ਪਰਵਾਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਯਾਨੀ ਕਰਾਈਟੇਰੀਅਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਤੋਂ 3 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਾਨ-ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਸ਼ਟਾਮ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਮੇਤ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜਿਸ ਤੇ ਲੋਕਲ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਵਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਥੀ ਪਰਿਵਾਰ 1 ਨਵੰਬਰ, 1984 ਤੋਂ 11 ਦਸੰਬਰ, 1985 ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਆਇਆ ਹੈ ।

(ੲ) (i) ਰਜਿਸਟਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 14 ਫਰਵਰੀ, 1986 ਤਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 25,877 ਹੈ ।

(ii) ਇਕ ਸੂਚੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਸ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸੂਚੀ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ, ਜੋ 1 ਨਵੰਬਰ, 1984 ਤੋਂ 11 ਦਸੰਬਰ, 1985 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਏ, ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ :—

1. ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕੱਪੜੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 1,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

2. ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਮਾਈ ਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, 5,000 ਰੁਪਏ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ/ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

3. 31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 7 ਨਵੰਬਰ, 1984 ਤਕ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਧਵਾ ਹੋਈਆਂ 268 ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਟੀ–ਰੋਜ਼ੀ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਨੂੰ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਏਡ ਟੂ ਵਿਕਟਿਮਜ਼ ਆਫ ਰਾਇਟਸ ਰੂਲਜ਼, 1985 ਦੇ ਤਹਿਤ 250 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

4. ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਸੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਨਵੰਬਰ, 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਕਾਰਨ ਵਿਧਵਾ ਹੋਈਆਂ ਜਾਂ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆ ਕਾਰਨ ਨਿਆਸਰਾ ਹੋਏ ਅਰਥਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਦੰਗਿਆਂ ਕਾਰਨ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਿਕਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਐਲ. ਆਈ. ਜੀ. ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮਕਾਨ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ।

5. ਵਿਧਵਾਵਾਂ, ਬੇਆਸਰਿਆਂ ਅਤੇ ਕਮਾਈ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

6. ਸਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦੀ ਛਪਾਈ, ਕਪੜੇ ਸਿਉਣ, ਸ਼ਟਲਕਾਕ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਹੌਜ਼ਰੀ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਪਨਵੈਕ ਵਲੋਂ 4 ਸਿਖਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

7. ਸਕੂਲਾਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਦਰਜਾ 4 ਦੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਉਪਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਾਸਤੇ ਯੋਗ ਵਿਧਵਾਵਾਂ, ਨਿਆਸਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਰਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਯੋਗ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਾਸਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

8. ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਪਾਸੋਂ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਸਿੱਖ ਪਰਵਾਸੀ ਪ੍ਰੀਵਾਰਾਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਕੀਮ ਮਿਤੀ 30 ਜੂਨ, 1986 ਤਕ ਵਧਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ 553 ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ 205.89 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬੈਂਕਾਂ ਵਲੋਂ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ]

ਸੂਚੀ

ਹੁਣ ਤਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇਵਾਰ ਵੇਰਵਾ (1,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸ-ਗਰੇਸ਼ੀਆ ਗ੍ਰਾਂਟ) :

ਲੜੀ ਨੰ :	ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ		ਜਿੰਨੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ
			ਰੁਪਏ
1.	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	...	9,37,000
2.	ਬਠਿੰਡਾ	...	0,46,000
3.	ਫਰੀਦਕੋਟ	...	0,80,000
4.	ਕਪੂਰਥਲਾ	...	2,40,000
5.	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	...	0,58,000
6.	ਰੋਪੜ	...	1,04,000
7.	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	...	0,56,000
8.	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	0,93,000
9.	ਜਲੰਧਰ	...	3,11,000
10.	ਲੁਧਿਆਣਾ	...	7,20,000
11.	ਪਟਿਆਲਾ	...	2,83,000
12.	ਸੰਗਰੂਰ	...	1,05,000
	ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ	...	30,33,000

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਟੇਟਸ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਟੇਟਸ ਤੋਂ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਉਥੋਂ ਉਹ ਲੋਕ ਉਜੱੜ ਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਕੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਟੇਟਸ ਤੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰਾਉਣ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਮਝੀ ਕਿ ਨਹੀਂ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੰਤਰੀ: ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹਰ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਜੂਡੀਸ਼ੀਅਲ ਪੇਪਰ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਲ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਤੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸ਼ੰਕਾ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ ਪਰਵਾਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਅਯੋਗ ਲੋਕ ਆਕੇ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਹੋਏਗਾ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਲੇ ਤਕ ਵੀ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਉਜੜ ਕੇ ਇਥੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਧਾਉਣਗੇ ਤਾਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਆਪਣੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਰਾ ਸਕਣ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਮਸਲਾ ਅਗਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਬਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਆ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਪਏਗਾ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਜਦ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਯਕੀਨ ਦਿਲਾਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਟੇਟਸ ਤੋਂ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵੇਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਕਰਾਉਣਗੇ ਜਿਹੜੇ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸਟੇਟਸ ਤੋਂ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਆ ਰਹੇ ਹਨ?

ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਲ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਤੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਸ਼ੰਕਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ): ਕੀ ਕਾਤਲ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਮੰਗਣੀ ਅਕਲਮੰਦੀ ਹੋਏਗੀ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਸ ਬਾਰੇ ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੀ ਦਸ ਸਕਣਗੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ: ਜਿਹੜੇ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਲੀਫ ਦੇਣਾ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਇਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜੇ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਰੋਕ ਨਾ ਲਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਸਪੈਸੀਫਿਕ ਕੁਐਸਚਨ ਕਰੋ।

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ: ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗੇ ਤੋਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੇਗੀ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਨਾਲ ਡਿਸਕਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤਕ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਵਿਚ ਕੰਫੀਡੈਂਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ ਉਦੋਂ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਥੇ ਆਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਬਾਹਿਰ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਮਿਲੇ। ਮੈਂ ਕਈ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਥੇ ਆਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਦੌਰਾ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉਥੇ ਕੰਫੀਡੈਂਸ ਹੋਵੇ। ਸਾਡਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਹਿਰ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਥੇ ਨਾ ਆਉਣ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਟੇਟਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਉਜੜ ਕੇ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਏ ਜਾਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਟੇਟਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ?

ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਜੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਦੇਵੇਗੀ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਥੇ ਜਿਹੜੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10-10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ 20-20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਹਨ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਵੇਰਵਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਵੇਰਵਾ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

Channelisation of Swan Nadi

***150. Shri Ram Parkash Bali :** Will the Chief Minister be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government for channelisation of Swan Nadi from Village Suraywal Sehjowal to Village Sainsowal Sowrah, Tehsil Anandpur Sahib, District Ropar, if so, the date by which it is likely to be started ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

(ਅ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਤਨਾ ਬੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਫਲੱਡਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਲੱਡਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨ ਵੀ ਮਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਵੀ ਮਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਬਰਬਾਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ/ਮੱਦਦ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸਦਾ ਵਾਸਤੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਬਲੇਕਾਸ਼ਤ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਡਰ ਕੰਸਿਡਰੇਸ਼ਨ ਨਾ ਲਿਆਉਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ? ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਚੈਨੇਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਫਲੱਡ 1985 ਵਿਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਡੇਢ ਲੱਖ ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਫਲੈਸ਼ ਫਲੱਡ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਆਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਟੱਡੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਥੇ ਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਆਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੱਦਦ ਵਾਸਤੇ ਆਸ਼ਵਾਸਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਰੋਪੜ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ, ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਆਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਟੱਡੀ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦਾ ਸਰਵੇ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਕਹਿਣ ਕਿ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ । ਹਰ ਸਾਲ ਕਦੇ 10 ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਵੱਲ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਬਲੇ ਕਾਸ਼ਤ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਨੇ ਸਿਵਾਂ ਨਦੀ ਉਤੇ ਬ੍ਰਿਜ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਬਲੇ ਕਾਸ਼ਤ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਥੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਇਰਿਟੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿਣ ਤੇ ਵੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਸਿਡਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਪਹਿਲਾਂ 5 ਸਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬੰਧ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਰਾਂਗੇ ਹੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਅਨਫਾਰਚੂਨੇਟਲੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

Construction of Banks of the distributaries/Canals in the State

*71. **Sardar Dalip Singh Pandhi :** Will the Chief Minister be pleased to state whether the banks of the Distributaries and the Canals in the State are proposed to be made Pacca; if so, the time by which it is likely to be done ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : ਰਾਜਬਾਹਿਆ/ਨਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪਟੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਮ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ it is a matter of general policy ਮਤਲਬ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਭਾਖੜਾ ਮੇਨ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਨਰਵਾਣਾ ਬ੍ਰਾਂਚ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਨਾਲ ਹੀ ਪਟੜੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨਗੇ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਿਚ ਸਹੂਲਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ 1984 ਵਿਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਵਾਕਿਆਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਨਹਿਰਾਂ ਤੇ ਸੂਇਆਂ ਦੀਆਂ ਪਟੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਤੇ ਰਸਤਾ ਚੌੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਿਚ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਪਾਲਿਸੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਬਣਾ ਵੀ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 334 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕਾਂ ਰਾਜਬਾਹਿਆਂ ਅਤੇ ਨਹਿਰਾਂ ਤੇ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਨਹਿਰ ਨਾਲੋਂ ਰਜਬਾਹੇ ਉਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਸੜਕ ਸਾਧਾਰਨ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਹਿੰਗੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਨਹਿਰ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਤਾਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲੋਂ ਉਚੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਕਟਰਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਥੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਾਰਮਲ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬ੍ਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਵੱਲੋਂ ਨਹਿਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਮਿੱਟੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਸਤਾ ਬੜਾ ਬਿਊਟੀਫੁਲ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਟੂਰਿਸਟਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਇਨਸਪੈਕਸ਼ਨ ਵਗੈਰਾ ਕਰਾਉਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਹਤਰ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ 2 ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਜਿਹੜਾ ਰਸਤਾ ਹੈ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਅੱਛਾ ਰਸਤਾ ਹੈ ਔਰ ਅਗਰ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਲੋਟ ਤੋਂ ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਜੋ ਰਸਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਬੜੀਆਂ ਡੈਡਲੀ ਕੈਨਾਲਜ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਐਨਕਰੇਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ; ਜਿੰਨੀ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹੱਦ ਤਕ ਭਾਖੜਾ ਮੇਨ ਲਾਈਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਕੀ ਦੂਸਰੀਆਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਰਵਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੇਨ ਲਾਈਨਜ਼ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਲੋਕੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਸਤਾ ਬਹੁੱਤ ਛੋਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਰੂਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਰੂਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਪਰ ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Setting up of Agro-based Industry at Nawanshahr Industrial Focal Point

***139. Sardar Dilbagh Singh :** Will the Finance Minister be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of Government. Punjab State Industrial Development Corporation to set up a large scale agro based industry at the Nawanshahr Industrial Focal Point; if so. the time by which it is likely to be done ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ : ਨਹੀਂ ਜੀ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਸੌ ਸੌ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੰਪਲੀਟ ਹੋਏ ਸੀ ਔਰ ਸਾਡੀ ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ ਸਕੀਮ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਅੱਛੀ ਜ਼ਮੀਨ ਡਿਵੈਲਪ ਹੋਈ ਹੈ, ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ? ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵੀ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਜੋ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਧਾਉਣੀ ਹੈ ਉਹ ਮਨਸ਼ਾ ਵੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਏ ਸੀ ਉਥੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਡਿਵੈਲਪ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਹ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੀ ਹੈ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨਾਭਾ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਹਾਲਾਤ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਡਿਵੈਲਪ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪ੍ਰੈਜ਼ੇਂਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਜੋ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਰਦਗੀ ਹੇਠ ਆਈ ਹੈ ਉਹ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਵੈਲਪ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਸਬਸਿਡੀ 25% ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 'ਸੀ' ਕੈਟੇਗਰੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਵੀ ਅਸੀਂ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਡਿਵੈਲਪ ਹੋਵੇ, ਨਾਭਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਬਾਹਰੋਂ ਲੋਕ ਜੋ ਰਾਇਟ ਇਫੈਕਟਿਡ ਆਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫੈਸਿਲੀਟੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਥੇ ਵੀ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਐਗਰੋ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਾਵੇ, ਲੋਕ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਇਹ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਵੀ ਠੀਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਹੈ, ਸਹੀ ਵੀ ਹੈ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਐਨਕਰੇਜ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰੇ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਇਸ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਜੇ ਕੋਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇਗੀ ਔਰ ਇੰਟਰਪ੍ਰੈਨਿਓਰਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਐਨਕਰੇਜ ਕਰੇਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਦੀਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਕੱਲਾ ਇਹੀ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਐਗਰੋ ਬੇਸਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦੇ ਪੁਆਇੰਟਸ ਹਨ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ? ਜੋ ਵਿਚੇ ਛੱਡ ਦਿਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੇਂਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਹ ਇੰਡਸਟਰੀ ਬੇਸਡ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪ੍ਰੈਜ਼ੇਂਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਮੇਜਰ ਥਰੱਸਟ ਹੈ ਉਹ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਲਾਅ ਆਫ ਡੀਮਿਨਸ਼ਿੰਗ ਰਿਟਰਨ ਓਪਰੇਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨੂੰ ਡਾਈਵਰਸੀਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਿਹੜੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ ਉਹ ਐਗਰੋ ਨਾਲ ਕੁਨੈਕਟਿਡ ਹੈ। ਪੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਕ ਸੈਲ ਵੀ ਕਰੀਏਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਔਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਕੰਸਲਟੈਂਸੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਵੀ ਬਿਲਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਜਿਹੜੀ ਮੇਜਰ ਗਲ ਹੈ ਉਹ ਆਈ-ਡੈਂਟਿਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਵਰਕ ਆਊਟ ਕਰਕੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੇਸ਼ਕ ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਬਾਰੇ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ , ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਗਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ ! ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਅਧੂਰੇ ਪਏ ਹਨ ਕੀ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੂਰਾ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਲਮੋਸਟ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਮੁਕੰਮਲ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸਾਈਡ ਤੇ ਹਨ, ਰੂਰਲ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਹਨ, ਉਥੇ ਵੀ ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਵੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲਿਆਈਏ ਅਤੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਤੇ ਕਾਟੇਜ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਡਿਵੈਲਪ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਰੂਰਲ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵੱਧੇ ਫੂਲੇ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲੰਧਰ ਹੈ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹਨ ਉਥੇ ਲੋਕੀਂ ਕਈ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਥੇ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾੜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵੇਲੇ ਲਾਈਆਂ ਸਨ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਭੀ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ। ਪਿਛੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਐਕਸਪੋਰਟਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਕ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਮੈਂਟ ਵੀ ਕੱਢੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਡੈਲੀਂਕੁਐਂਟ ਅਲਾਟੀ ਹਨ ਜੇ ਉਹ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਾਉਂਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪੀਨਲ ਇੰਟਰੈਸਟ ਤੇ ਬਰੀਚ ਆਫ਼ ਕੰਡੀਸ਼ਨਜ਼ ਫੋਰਗੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ 30 ਅਪਰੈਲ, 1986 ਤਕ ਆਈਆਂ ਕੀ ਇਸੇ ਪੈਟਰਨ ਤੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਰੀਹੈਬਲੀਟੇਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕੰਡੀਸ਼ਨਜ਼ ਬਰੀਚ ਹੋਈਆਂ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੋਰਗੋ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਸੀਕ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਐਸੀ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਸ਼ੈਡਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪਲਾਟ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਸੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਬਾਹਰੋਂ ਵੀ ਕਾਫੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਆਈਆਂ ਹਨ ਅਸੀਂ ਉਹ ਪਲਾਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਣੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਜੇਨੂਅੱਨ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲਿਸਟਸ ਹਨ ਔਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਜੂਹਾਤ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇੰਸਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕੇ ਅਗਰ ਜੇਨੂਅਨ ਰੀਜ਼ਨ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਐਗਜ਼ੈਂਪਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Gratuity to the Employees of Private Colleges etc.

*189. **Vaid Om Parkash Datta :** Will the Chief Minister be pleased to state whether the case regarding the grant of gratuity to the employees of private aided colleges/schools. and Technical institutions, is lying pending with the Government for a final decision, if so, since when and the appropriate date by which the decision will be taken by Government ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ) : ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ ਏਡਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗਰੈਚੁਟੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲਾ 1982 ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਡਿਡ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨੰਬਤ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮਿਤੀ ਨਿਸਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ : ਜਿਹੜੇ ਲੈਕਚਰਰਜ਼ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਹਨ ਉਹ ਬਾਹਰਲੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਇੰਸ਼ਟੀਚਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਔਰ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇੰਸ਼ਟੀਚਿਊਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇ-ਟੀਆਂ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਐਗਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਕੁਐਸਚਨ ਕਰੋ, ਵੈਦ ਜੀ।

ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ : ਕੁਐਸਚਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 20, 20 ਸਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੈਚੁਟੀ ਵਗੈਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

Mr. Speaker: It is a suggestion.

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸ਼ਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰੀਪ੍ਰੇਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਆਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਟੀਚਰਜ਼ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਗਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਖਰਚਾ ਘੱਟ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ?

ਮੰਤਰੀ : ਕੇਸਿਜ਼ ਦਾ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਡਿਸਕ੍ਰੀਪੈਂਸੀਜ਼ ਹਨ। ਹੋ ਸ਼ਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੀ ਰੈਫ਼ਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਏ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ 1983 ਵਿਚ ਇਸ ਸਦਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਸਟਰਾਈਕ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਕਿੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਲਗੇਗਾ ਔਰ ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਗੇ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦੇਈਏ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sharing Pattern of Expenditure

***190. Vaid Om Parkash Datta :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) that the sharing pattern of the expenditure in respect of privately managed polytechnics in 95% by the Government and 5% by the Management. The Private Managements are to bear huge deficit yearly as their share. All India Council for Technical Educationin its meeting held on 22nd April, 1972—*vide* Resolution No. 10·9 has asked State Governments that they should take the responsibility to bear the entire deficit of the expenditure of private Technical Institutions to ensure maintenance of qualities and standards. The Government of India asked the Punjab State and all other States to implement the decision of All India Council for Technical Education, but Punjab Government has not implemented the decision of All India Council for Technical Education, Government of India, Ministry of Education. Will the Punjab Government act on the decision of All India Council for Technical Education and if so how long it will take ?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ) : ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਘਾਟਾ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਲੋਕ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਐਸੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ, ਇਕ ਜਲੰਧਰ ਹੈ, ਇਕ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਹੈ, ਇਕ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਇਸਟੀਚਿਊਟ ਹੈ ਅਤੇ ਚੌਥਾ ਹੈ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਚ। ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ ਇਹ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਆ ਸਕਣ ......

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਸੁਆਲ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ।

Persons killed in Police Custody/Encounters

***70. Sardar Dalip Singh Pandhi :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the total number of persons killed in the police custody/encounters during the last 7 years and a list showing the names and addresses of persons so killed be laid on the Table of the the House ;

(b) whether any officer (s) have been held responsible for any of the said deaths/encounters, if so, the details of the action taken against them ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ) ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ/ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 178 ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤੇ ਸੂਚੀ 'ੳ' ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਅ) ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਸੂਚੀ 'ਅ' ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸੂਚੀ 'ੳ'

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ			ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸ਼ਤ/ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ।
ਪਟਿਆਲਾ	6	1.	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਅਮਲੋਹ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸ਼ਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ।
		2.	ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਤਸ਼ਕਾ ਮੀਰਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ, ਹਰਿਆਣਾ ।
		3.	ਬਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਭੇਖਰਪੁਰ, ਥਾਣਾ ਡੇਰਾਬੱਸੀ ।
		4.	ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਬਸੌਲੀ, ਥਾਣਾ ਲਾਲੜੂ ।
		5.	ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਸੰਗਧ ਥਾਣਾ, ਡੇਰਾ ਬੱਸੀ ।
		6.	ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਖੁਰਾਜਪੁਰ, ਥਾਣਾ ਰਾਜਪੁਰਾ ।
ਬਠਿੰਡਾ	5	7.	ਲਾਭ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਮਾਨਸਾ ।
		8.	ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ, ਨਿਹੰਗ ਵਾਸੀ, ਘੁਮਾਨ ।
		9.	ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ, ਪੁੱਤਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਚੜਕ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ।
		10.	ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭਾਨ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਫੱਤਾ ਮਲੂਕਾ ।
		11.	ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਪੁੱਤਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ, ਬਠਿੰਡਾ ।
ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	11	12.	ਰਾਏ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਪੂਤ ਥਾਣਾ ਸ਼ਾਹਕੋਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗੜਾ ।
		13.	ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਰਨੀਆਂ ਥਾਣਾ, ਧਾਰੀਵਾਲ ।
		14.	ਮਲੂਕ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਾਧੂ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਲੇਹਲਕਲਾਂ ਥਾਣਾ ਕਾਦੀਆਂ ।
		15.	ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਜੱਟ ਵਾਸੀ, ਦਿਆਲਪੁਰ ਥਾਣਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ।
		16.	ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਕੀਲਾ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਥਾਣਾ, ਸਦਰ ਬਟਾਲਾ ।
		17.	ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਮੰਡ ਥਾਣਾ, ਸ੍ਰੀ ਹਰ–ਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ		ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ/ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ।
		18. ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਮੀਕੇ ਥਾਣਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦ-ਪੁਰ ।
		19. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਧਾਰੀਵਾਲ ਸੋਹੀਆਂ, ਥਾਣਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ।
		20. ਜਸਪਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ।
		21. ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਤਲਵੰਡੀ. ਥਾਣਾ ਦੀਨਾਨਗਰ ।
		22. ਰਾਜਨ ਸ਼ਰਮਾ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮਸਾਰਾ ਦਾਸ ਬਰਾਹਮਣ ਵਾਸੀ, ਮੁਹਲਾ ਉਂਕਾਰ ਨਗਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ।
ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	5	23. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਜੱਟ ਵਾਸੀ, ਮਨੋਵਾਲ ਥਾਣਾ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਪੁਲਸ ਹਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋਈ ।
		24. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਬੇਹਰਾਮਪੁਰ, ਥਾਣਾ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ।
		25. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਲ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ, ਬਾਲਮੀਕ, ਵਾਸੀ, ਰਦਾਨਾ ਥਾਣਾ ਟਾਂਡਾ
		26. ਸੁਦੇਸ਼ ਸਾਂਸੀ, ਵਾਸੀ ਸ਼ਾਨੀਬਾਲ, ਇੰਦੌਰਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ।
		27. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਜਲਾਲਾਬਾਦ, ਥਾਣਾ ਆਦਮਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ।
ਸੰਗਰੂਰ	19	28. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੁੱਤਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਠੀਕਰੀਵਾਲਾ, ਥਾਣਾ ਬਰਨਾਲਾ, ਪੁਲਿਸ ਹਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋਈ ।
		29. ਸਿਪਾਹੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੰ: 917 ਥਾਣਾ ਐਹਮਦਗੜ੍ਹ ।
		30. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੁੱਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਹੋਲ, ਥਾਣਾ ਪਾਇਲ ।
		31. ਇਲਨਦੀਨ ਪੁੱਤਰ ਸਜਾਦਾ ਗੁਜਰ ਪਿੰਡ ਰਾਨਵਾਂ, ਥਾਣਾ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ।
		32. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬੇਲਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਉਪੋਕੇ ਥਾਣਾ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ
		33. ਮੁਹੱਮਦ ਸਦੀਕ ਪੁੱਤਰ ਖੈਰ ਦੀਨ, ਵਾਸੀ ਸਰਹਿੰਦੀ ਥਾਣਾ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ।
		34. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਸਾਧੂ ਰਾਮ, ਵਾਸੀ ਖਾਨਪੁਰ ਥਾਣਾ ਐਹਮਦਗੜ੍ਹ ।
		35. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਮਨਵੀ ਥਾਣਾ ਐਹਮਦ-ਗੜ੍ਹ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ		ਪੁਲਿਸ ਹਰਾਸਤ/ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।
		36. ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਦੰਡਵਾਲ ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ।
		37. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੰਡੀਆਲਾ ਥਾਣਾ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ।
		38. ਮੇਘਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਨਲਾਸ ਥਾਣਾ ਮਲੇਰ-ਕੋਟਲਾ।
		39. ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਦਿੱਤਾ ਵਾਸੀ ਜੰਡਾਲੀ ਖੁਰਦ ਥਾਣਾ ਐਹਮਦ-ਗੜ੍ਹ।
		40. ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਜੋਗੀਮਾਜਰਾ, ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ।
		41. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਦਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਕਰਨਵਾਲ ਥਾਣਾ ਐਹਮਦ-ਗੜ੍ਹ।
		42. ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਥਾਣਾ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ।
		43. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
		44. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਵਾਸੀ ਬਰਨਾਲਾ।
		45. ਭੋਲਾ ਰਾਮ ਪੁੱਤਰ ਚਨਨ ਲਾਲ ਵਾਸੀ ਬਰਨਾਲਾ।
		46. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਘਲ ਖੁਰਦ ਥਾਣਾ ਘਲਖੁਰਦ।
ਫਰੀਦਕੋਟ	1	47. ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਬਟੂ ਪੁਲਿਸ ਹਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋਈ।
ਲੁਧਿਆਣਾ	27	48. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਕਲਾਸਪੁਰ ਥਾਣਾ ਪਠਾਨਕੋਟ।
		49. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਰੀਠਾ ਪੁੱਤਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਨੀਓ ਬਿਸ਼ਨ-ਪੁਰੀ।
		50. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਅਲੋਵਾਲ ਥਾਣਾ ਵੈਰੋਵਾਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
		51. ਜਲਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਰਾਣੀਕੇ ਥਾਣਾ ਦਾਖਾ।
		52. ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਕੁਟਾਣਾ ਫਤੇਗੜ੍ਹ ਥਾਣਾ ਧਰਮਪੁਰ।
		53. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਭੋਲਾ ਪੁੱਤਰ ਸੂਚਾ ਵਾਸੀ 370 ਬਲਾਕ ਨੰ: 6 ਸੁਭਾਨੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਲੁਧਿਆਣਾ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ	ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ/ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ।

54. ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਲਲਤੋਂ ਕਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ।

55. ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਧੂਰੀ ।

56. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਜੀਤ ਪੁੱਤਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਛੱਕਰ ਥਾਣਾ ਜਗਰਾਉਂ ।

57. ਇਕ ਨਾ ਮਾਲੂਮ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ।

58. ਚਰਨ ਦਾਸ ਪੁੱਤਰ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਵਾਸੀ ਅਗਰ ਨਗਰ ।

59. ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਬੁਰਜ ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਥਾਣਾ ਅਮਰਾਵ।

60. ਨਾ ਮਾਲੂਮ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ।

61. ਰਕੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਥਾਣਾ ਸਦਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

62. ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਉਰਫ਼ ਬੀਲਾ, ਪੁੱਤਰ ਕਾਕਾ ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਬਾਹਲ ਥਾਣਾ ਧਾਰੀਵਾਲ।

63. ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਕਲ੍ਹੇਵਾਲ ਲਲੀਆਂ ਥਾਣਾ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ।

64. ਅਤੇ (65) ਦੋ ਨਾ ਮਾਲੂਮ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ।

66. ਰਾਜ ਅਨਮੋਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਮੰਤਰ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਕਿਲਾ ਰਾਏਕੋਟ ।

67. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਪਾਇਲ ।

68. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਮੀਨ ਪੁੱਤਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਬਰਨਾਲਾ।

69. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਭਟਨਾਕਲਾਂ ਥਾਣਾ ਸਾਨੇਵਾਲ।

70. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਬਾਲੀ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ।

71. ਐਚ.ਸੀ. ਭੂਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ।

72. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਰੋਡੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦ-ਕੋਟ ।

73. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਬੀਲਾ ਪੁੱਤਰ ਗਿਆਨ ਚੰਦ, ਵਾਸੀ ਮੁਹਲਾ ਅਦਮ-ਪੁਰਾ ਲੁਧਿਆਣਾਂ ।

74. ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਧੰਨ ਧੌਗਲ ਥਾਣਾ ਧੂਰੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ		ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ /ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਮਿਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ।
ਜਲੰਧਰ	11	75. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਬੜਾ ਪਿੰਡ ਜਲੰਧਰ।
		76. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਬੱਲਾ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਥਾਣਾ ਭੋਗਪੁਰ।
		77. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਛੀਂਦਾ ਸਾਂਸੀ ਪੁੱਤਰ ਚਨਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੋਹਲਪੁਰ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ)
		78. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੱਟ।
		79. ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਪੁੱਤਰ ਨਾ ਮਾਲੂਮ ਪਤਾ ਨਾ ਮਾਲੂਮ ।
		80. ਚੂਹੜ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਲੈਬਰ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਬੇਹਰਾਮ ।
		(81 ਤੋਂ 85) ਨਾ ਮਾਲੂਮ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ।
ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	7	86. ਕਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਮਜਰੀਨਾਂ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਪੁਲਿਸ ਹਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਰਿਆ।
		(87 ਤੋਂ 92) 6 ਨਾਂ ਮਾਲੂਮ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ।
ਕਪੂਰਥਲਾ	9	93, ਚਾਨਣ ਰਾਮ ਆਧਰਮੀ ਵਾਸੀ ਮਹਿਲੀਗੇਟ ਫਗਵਾੜਾ।
		94. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਦਹੇੜੂ ਥਾਣਾ ਖੰਨਾ।
		95. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਬੰਡਲ ਬੇਟ ਥਾਣਾ ਢਿਲਵਾਂ ।
		96. ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜਟ ਵਾਸੀ ਗੋਸਪੁਰ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਫਗਵਾੜਾ।
		97. ਅਛਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਲਾਲ ਮੁਹੱਲਾ ਥਾਣੇਦਾਰਾਂ ਫਗਵਾੜਾ।
		98. ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਬੋਹੜ ਵਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸ-ਪੁਰ।
		99. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਬਟੋ ਪੁਤਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਬੰਡਲਬੇਟ ਥਾਣਾ ਢਿਲਵਾਂ।
		100. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸੇਨ ਪੁੱਤਰ ਬੂੜ ਸਿਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਧੰਬੋਵਾਲ ਥਾਣਾ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ।
		101. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਬੂਟੀ ਪੁੱਤਰ ਮੇਹਤਾਬ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਨਹਿਰਪੁਰ ਥਾਣਾ ਕਰਦਾਰਪੁਰ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	77	102. ਮੂਲਾ ਪੁੱਤਰ ਮਾਧੋ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਹਰਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋਈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ	ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ/ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।
	103. ਬੂਟਾ ਪੁੱਤਰ ਬੁਧਾ ਸਿੰਘ ਮਜ਼ਹਬੀ ਵਾਸੀ ਵੇਨ ਪੁਇਨ ਥਾਣਾ ਵੈਰੋਵਾਲ ਪੁਲਿਸ ਹਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋਈ।
	104. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰੱਖਾ ਰਾਮ ਜਰਗਰ ਵਾਸੀ ਰਾਮ ਨਗਰ ਥਾਣਾ 'ਬੀ' ਡਵੀਜ਼ਨ।
	105. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਮੁਕੰਦਪੁਰਾ।
	106. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਨਾਰਲਾ ਥਾਣਾ ਖਾਲੜਾ।
	107. ਛਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ।
	108. ਸ਼ੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਬੁਢਾ ਪੈਹ,
	109. ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਕੋਟ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ।
	110. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਕੰਗ।
	111. ਬੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਖਾਨਪੁਰ।
	112. ਜੋਜੀ ਪੁੱਤਰ ਦਾਸ ਇਸਾਈ ਵਾਸੀ ਗੋਪਾਲ ਨਗਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
	113. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਵਾਸੀ ਵਿਨਾਂਗ।
	114. ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁੱਤਰ ਕਰਮਚੰਦ ਮਜਹਬੀ ਵਾਸੀ ਮੁਰਾਦਪੁਰਾ।
	115. ਨਾਮਾਲੂਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ।
	116. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਗਗੋਮਾਹਲ।
	117. ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਪੁੱਤਰ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਬਡਾਲਾ ਕਲਾਂ।
	118. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਬਡਾਲਾ ਕਲਾਂ।
	119. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਵਾਸੀ ਨਾਗੋਕੇ ਥਾਣਾ ਵੈਰੋਵਾਲ।
	120. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਘਸੀਟਪੁਰਾ।
	121. ਨਾਮਾਲੂਮ ਹਿੰਦੂ ਉਮਰ 22/23 ਸਾਲ।
	122. ਨਾਮਾਲੂਮ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਉਮਰ 27/28 ਸਾਲ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ	ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ/ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ।
	123. ਨਾਮਾਲੂਮ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ।
	124. ਨਾਮਾਲੂਮ ਪਾਕ ਸਮੱਗਲਰ ।
	125. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਮੁਸੀਬਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪੁਤਲੀਘਰ ।
	126. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾਹਮਣ ਵਾਸੀ ਚੱਠਾ ਜੰਮੂ ।
	127. ਨਾਂਮਾਲੂਮ ਪਾਕ ਸਮਗਲਰ ।
	128. ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਦੱਤ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਵਾਸੀ ਢੱਢੇ ।
	129. ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦਾ ਸਾਥੀ ।
	130. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਕੱਕੜ ।
	131. ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਵਾਸੀ ਲੋਹਲਾ ਥਾਣਾ ਜੰਡਿਆਲਾ ।
	132. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਕੋਟਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ।
	133. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੱਲਾ ਵਾਸੀ ਮਹਾਂਨ ਸਿੰਘ ਗੇਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ।
	134. ਅਤੇ 135. 2 ਨਾ ਮਾਲੂਮ ਪਾਕ ਸਮੱਗਲਰ ।
	136. ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਵਾਸੀ ਦਿੱਲੀ ।
	137. ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਪੁੱਤਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਵਡਾਲਾ ਕਲਾਂ ।
	138. ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਪੁੱਤਰ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਖੰਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ।
	139. ਅਤੇ 140. 2 ਨਾਮਾਲੂਮ ਨਿਹੰਗ ।
	141. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸ਼ੀਤਲ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਵਾਸੀ ਮੁੰਡਾ ਪਿੰਡ ।
	142. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਵਾਸੀ ਦਾਸੂਵਾਲ ।
	143. ਮੁੱਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਵਾਸੀ ਵਰਪਾਲ ।
	144. ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਵਾਸੀ ਵਰਪਾਲ ।
	145. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਦਨੌਰਾ ਥਾਣਾ ਕਨੇਤ ਹਰਿਆਣਾ ਪਰਦੇਸ਼ ।
	146. ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮਾੜੀ ਕੰਬੋਕੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ	ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ/ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ।
	147. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਾਲੀ ਸਿੰਘ ਮਜ਼ਹਬੀ ਵਾਸੀ ਚੂਸਲੇਵਾੜ ।
	148. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮਜ਼ਹਬੀ ਵਾਸੀ ਚੱਬਾ ।
	149. ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸੇਰੂ ਵਾਸੀ ਯੂ.ਪੀ. ਸਟੇਟ ।
	150. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮਜ਼ਹਬੀ ਵਾਸੀ ਚਾਟੀਵਿੰਡ ।
	151. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੋਦਾਗਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਬਟਾਲਾ ।
	152. ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਚਾਟੀਵਿੰਡ ।
	153. ਨਾਮਾਲੂਮ ਸਮਗਲਰ ।
	154. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਸਰਹਿਆਲੀ ।
	155. ਰਾਮਾ ਉਰਫ਼ ਪੱਥਰ ਨਾ ਮਾਲੂਮ ।
	156. ਨਾਮਾਲੂਮ ਸਮਗਲਰ ।
	157. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਕੁਹਲੀ ।
	158. ਨਾ ਮਾਲੂਮ ਸਮੱਗਲਰ ।
	159. ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ ਪੁੱਤਰ ਮੋਤੀ ਵਾਸੀ ਜਮਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ।
	160. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਵਾਸੀ ਨਾ ਮਾਲੂਮ ।
	161 ਤੋਂ 178. 2 ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਅਤੇ 17 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜੋ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ।

ਸੂਚੀ (ਅ)

ਨੌਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

(1) ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਾਂ ਨੰਬਰ 124 ਮਿਤੀ 13 ਸਤੰਬਰ, 1984 ਅ:ਧ: 304 ਹਿੰ: ਡੰ: ਥਾਣਾ ਅਮਲੋਹ ਵਿਚ ਐਸ.ਆਈ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੈਂਸਲ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(2) ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 115 ਮਿਤੀ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1985 ਅ:ਧ: 304 ਹਿੰ: ਡੰ: ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਚ ਵਿਰੁੱਧ ਐਸ.ਆਈ. ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਹਵਾਲਦਾਰ ਚਿੰਤ ਰਾਮ ਸਿਪਾਹੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕੇਸ ਜ਼ੇਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਹੈ।

(3) ਮੁ: ਨੰ: 134 ਮਿਤੀ 13 ਅਗਸਤ, 1982 ਅ:ਧ: 394 ਹਿੰ: ਡੰ: ਥਾਣਾ ਦਾਖਾ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਮਿਤੀ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(4) ਮੁ: ਨੰ: 292 ਮਿਤੀ 24 ਜੂਨ, 1984 ਅ:ਧ: 392/201/34 ਹਿੰ: ਡੰ: ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਜੋ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਕ੍ਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ. ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਪੈਸ਼ਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 14 ਮਾਰਚ, 1984 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(5) ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋਣ ਸਬੰਧੀ ਐਸ ਆਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁ: ਨੰ: 20 ਮਿਤੀ 31 ਮਾਰਚ, 1980 ਅ:ਧ: 302 ਹਿੰ: ਡੰ: ਥਾਣਾ ਬਲਾਚੌਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 26 ਜੂਨ, 1981 ਨੂੰ ਅਦਮਪਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ ਗਈ।

(6) ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋਣ ਸਬੰਧੀ ਮੁ: ਨੰ: 363 ਮਿਤੀ 27 ਨਵੰਬਰ, 1982 ਅ:ਧ: 302/34 ਹਿੰ: ਡੰ: ਥਾਣਾ 'ਏ' ਡਵੀਜ਼ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਐਸ. ਆਈ. ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਹਵਾਲਦਾਰ ਮਦਨ ਲਾਲ ਸਿਪਾਹੀ ਸਵਰਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(7) ਚਾਨਣ ਰਾਮ ਆਧਰਮੀ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਐਸ.ਆਈ. ਬਿੰਦਰਾਬਨ ਐਸ ਆਈ ਓਅੰਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

(8) ਕਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਆਧਰਮੀ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਸਬੰਧੀ ਮੁ: ਨੰ: 81 ਮਿਤੀ 17 ਜੁਲਾਈ, 1985 ਅ:ਧ: 302/342/120 ਬੀ/200 ਹਿੰ: ਡੰ: ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਫਾਜ਼ਲਕਾ ਵਿਖੇ ਐਸ ਆਈ ਕੰਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਸਦਰ ਫਾਜ਼ਲਕਾ, ਹਵਾਲਦਾਰ ਰੂੜ ਸਿੰਘ, ਹਵਾਲਦਾਰ ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹੌਲਦਾਰ ਢੁੰਮਣ ਸਿੰਘ ਸਿਪਾਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸਿਪਾਹੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਦੋਸ਼ੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਰ-ਜ਼ਮਾਨਤ ਹਨ।

(9) ਮੁ: ਨੰ: 169 ਮਿਤੀ 5 ਸਤੰਬਰ, 1983 ਅ:ਧ: 302/34 ਹਿੰ: ਡੰ: ਥਾਣਾ ਪਾਇਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਬਾਬਤ ਰਾਜ ਅਨਮੂਲ ਸਿੰਘ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਡੀ. ਆਰ. ਭੱਟੀ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਸੁਖਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੁਲਿਸ, ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਇੰਨਸਪੈਕਟਰ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇੰਨਸਪੈਕਟਰ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਸ.ਆਈ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਐਸ. ਆਈ. ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ: ਥਾਣੇਦਾਰ ਹੌਲਦਾਰ-ਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਹੌਲਦਾਰ ਬਲਬੀਰ ਚੰਦ, ਸਿ: ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿ: ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਕੰ: ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੰ: ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁ: ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਪੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਜ਼ੇਰ ਸਮਾਇਤ ਅਦਾਲਤ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਜਵਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਸੂਚੀ 'ਅ' ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 9 ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਈ ਗਈ। ਇਕ ਅਮਲੋਹ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪਰਚਾ ਮਿਤੀ 13 ਸਤੰਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਦਰਜ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੁਣ ਤਕ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੀ ਚੇਂਜ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਪਾਇਲ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਇਨਵਾਲਵਡ ਸਨ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 178 ਕੇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ. ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਾਲ੍ਹੀ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਸੁਆਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਲ੍ਹੀ ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਦਾ ਕੇਸ ਅਗੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਬੱਚ ਨਾ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਯਤਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਐਸਾ ਕੋਈ ਵਾਕਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਅਮਲੋਹ ਦਾ ਕੇਸ 13 ਸਤੰਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਕੇਸ ਕੈਂਸਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਚੇਂਜ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਇਲ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤਕ ਲਟਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਫੜੇ ਵੀ ਗਏ ਹੁਣ ਉਹ ਕੇਸ ਇਨ ਪ੍ਰਾਸੈਸ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਧਿਆਨ ਰਖਿਆ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਹਨ ਉਹ ਨਾ ਹੋਣ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਐਨਕਾਊਂਟਰਜ਼ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਇਹ ਯਕੀਨ ਰੱਖਣ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ, ਸਰ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਤਸ਼ਰੀਫ ਰਖੋ।

Number of Disputes Referred to Labour Courts

*97. **Shri Jagjit Singh :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the number of references of labour disputes made to the Labour Courts in the State during the period from 1st September, 1985 to date ;

(b) the number of such references which have been struck down by the Labour Courts ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ਏ) 1353

(ਬੀ) ਕਿਰਤ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 75 ਹਵਾਲੇ ਨਿਪਟਾਏ।

ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਰੈਫਰੈਂਸਿਜ਼ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚ ਰਿਜੈਕਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਔਰ ਸਿਰਫ਼ 75 ਕੇਸਿਜ਼ ਨਿਪਟਾਏ ਹਨ। ਇਹ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦਾ ਬੜਾ ਢਿਲਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੇਸਿਜ਼ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤਕ ਕੇਸਿਜ਼ ਲੰਮਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਰਿਜੈਕਟ ਕੇਸਿਜ਼ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੁਆਲ ਦੇਣਗੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਐਕਸਪੀਡਾਈਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਐਕਸ-ਪੀਡੀਸ਼ਿਅਸ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਹਰ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਈ ਵਾਰੀ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਵਲੋਂ ਦਿੱਕਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਐਮਪਲਾਇਰ ਵਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਸਮ੍ਹਾਂ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਸਿਜ਼ ਦਾ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂਕਿ ਛੇਤੀ ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋ ਜਾਣ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਹਰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਪੋਸਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 7 ਲੇਬਰ ਕੋਰਟਸ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਇਕ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਅਲ ਟ੍ਰਿਬੀਊਨਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਪੋਸਟ ਹੈ ਉਹ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਭਰੀ ਨਹੀਂ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰੀਵਾਲ ਵੂਲਨ ਮਿਲ ਦਾ ਝਗੜਾ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਲਦਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਲਾਲ ਇਮਲੀ ਔਰ ਧਾਰੀਵਾਲ ਇਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮਿਲਾਂ ਹਨ ਪਰ ਧਾਰੀਵਾਲ ਵਿਚ ਘੱਟ ਵੇਜਿਜ਼ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇਕੋ ਹੈ। ਲੇਬਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੋਨਾਂ ਦੀ ਗਲ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਹ ਇਕ ਪੁਰਾਣੀ ਮਿਲ ਹੈ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਲੈਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਦੀ ਲੇਬਰ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਕੋਈ ਸਪੈਸੇਫਿਕ ਰਿਪ੍ਰੇਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਂ ਇਹ ਵੇਖ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੰਡਸਟਰੀ-ਅਲ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟਸ ਪਾਸ ਜਿਹੜੇ ਡਿਸਪਿਊਟ ਦੇ ਕੇਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੇਬਰ ਅਫ਼ਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ]

ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਐਪਰੋਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਰਿਜੈਕਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੇਬਰ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਪਾਲਿਸੀ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਕੇਸ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਫਰੈਂਟ ਕੋਰਟਸ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਭੇਜ ਦੇਣ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਰੈਫਰੈਂਸ ਭੇਜਣ ਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੈਫਰੈਂਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟਸ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

Elections to S.G.P.C.

***98. Shri Jagjit Singh :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the date on which last elections to the S.G.P.C. were held ;

(b) the date on which the next elections to the S.G.P.C. are due ;

(c) if the elections to the S.G.P.C. now due, have been delayed, the reasons therefor ;

(d) the action the Government proposes to take for holding the elections to the S.G.P.C. ?

ਸਰਦਾਰ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਦਾਲਮ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ) : (ੳ) ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਬੋਰਡ) ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 31 ਮਾਰਚ, 1979 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

(ਅ) ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਬੋਰਡ) ਦੀਆਂ ਚੋਣਾ ਅਪਰੈਲ, 1984 ਵਿਚ ਹੋਣੀਆ ਸਨ ਪਰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤਮਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਬੋਰਡ) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(ੲ) ਤੇ (ਸ) ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਅਧੀਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਬੋਰਡ) ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈਆ ਗਈਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਮਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਆਉਣ ਤਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਨਾਨ ਸਿੱਖ ਹਨ......

Mr. Speaker : It is Punjab Act. (ਵਿਘਨ) ਜੇ ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਸਵਾਲ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫ਼ਤ ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਇਕ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰ-ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਢਿੱਲ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ ਔਰ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿ-ਹਾਰੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਨ। ਕੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਐਸੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਤੇ ਕੀ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਥੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਡਿਲੇਅ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ (ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ) : ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉਹ ਮੇਨ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਨਾਲ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਦੇ ਦੇਣ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੈਂਟਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਆਪ. ਕੰਪੀਟੈਂਟ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ, ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫ਼ਤ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ਼ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਕਿ ਕੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਥੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਔਰ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਉਥੇ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਬਕਾਇਦਾ ਉਥੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ ਔਰ ਬਕਾਇਦਾ ਕਮੇਟੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ...... (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਸਵਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਟਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋ। (ਵਿਘਨ)

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਆਪਣੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।)

ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿਆਂਗਾ। ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਲੇਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਬੇਇਤਬਾਰੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰੇ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਛੇਤੀ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਬੇਇਤ-ਬਾਰੀ ਨੇ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮੁਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਤੌਖਲਾ ਨਹੀਂ, ਡਰ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਦਾਲਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਆਪ ਇਹ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਅਕਾਰਡ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਟਰਮਜ਼ ਵਿਚ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਕੀ ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਆਤ ਲਈ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਟੇਟਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਮੰਗੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਔਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਝੰਡੇ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬਦਅਮਨੀ ਫੈਲੀ ਹੈ। ਕੀ ਉਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਮੱਕੀ ਬੀਜਾਂਗੇ। ਉਥੇ ਕੋਈ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਤ ਵਾਸਤੇ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੱਛੇ ਸਰਦਾਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕੀ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ ?

(ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।)

ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਫਿਰ ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਦੋਂ ਲਿਖ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਡੇਟ ਫਿਕਸ ਕਰਨਗੇ ? ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਝੰਡੇ ਵੀ ਚੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ (ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਚੁਕੇ ਹਨ।

Preference to MLAs/Ladies for Seating in Buses

***107. Giani Kundan Singh Patang** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether the District Transport Officer, Sangrur wrote a letter dated 17th December, 1981 to the General Manager, PRTC, so that preference is given to MLAs/Ladies and old persons for givings seats in the buses; if so, a copy thereof may be laid on the Table of the House ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) whether the Government/General Manager, PRTC, received any complaints from any legislator during the period from March, 1982 to March, 1983, with regard to the violation of the above-mentioned instructions ; if so, the details thereof, the action taken thereon and the steps taken to enforce the instructions contained in the aforesaid letter ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ । ਮਿਤੀ 17 ਦਸੰਬਰ, 1981 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਅ) ਡਿਪੂ ਮੈਨੇਜਰ, ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ., ਬਠਿੰਡਾ-2 ਡਿਪੂ ਪਾਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਬਠਿੰਡਾ ਰੂਟ ਦੀ ਬੱਸ ਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਨੂੰ ਨਾ ਬਿਠਾਉਣ ਬਾਰੇ ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਸੂਰਵਾਰ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਅਵੱਗਿਆ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਸੈਨਸ਼ੋਅਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਹੁਣ ਫਿਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੀ. ਆਰ. ਟੀ. ਸੀ. ਦੇ ਓਪਰੇਸ਼ਨਲ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਖਤ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਦੁਹਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ।

ਵਲੋਂ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਫਸਰ,
ਸੰਗਰੂਰ ।

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ,

ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ,
ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬੱਸ ਅਪਰੇਟਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ, ਬਰਨਾਲਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੱਸ ਅਪਰੇਟਰਜ਼, ਸੰਗਰੂਰ।

ਨੰਬਰ 1956/ਡੀ.ਟੀ. ਓ., ਮਿਤੀ 17 ਦਸੰਬਰ, 1981

ਵਿਸ਼ਾ :—ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਲ.ਏਜ਼/ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੀਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਬਾਰੇ।

ਮਿਤੀ 7 ਦਸੰਬਰ, 1981 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ: ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਲ.ਏਜ਼ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੀਟਾਂ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸ: ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ, ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਜੀ, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੌਕਸੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਕਮੇਟੀ, ਸੰਗਰੂਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਆਪ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਉਹ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏਜ਼/ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ (60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਪਰ ਇਸਤਰੀ ਅਤੇ 65 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਆਦਮੀ) ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਇਆ ਕਰੇ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(ਸਹੀ)......

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਫ਼ਸਰ,

ਸੰਗਰੂਰ ।

ਨੰਬਰ /ਡੀ.ਟੀ.ਓ., ਮਿਤੀ

ਇਕ ਨਕਲ ਸ: ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ., ਸਹਿਜੜਾ, ਪਾਸ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਘੱਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਹੀ . . .,

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਫ਼ਸਰ,

ਸੰਗਰੂਰ ।

ਗਿਆਨੀ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੀ: ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਸ ਖੜੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਸਣਗੇ ? ਮੇਰੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਂ ਪੁੱਛੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦੇ, ਅਸੀਂ ਨਾਂ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ। ਜਿਸ ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਿਠਾਇਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਨ-ਸ਼ਿਓਅਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਂ ਪਤਾ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਇਨਸਾਫ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਇਹ ਬੱਸ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਉਥੇ ਬੱਸ ਜ਼ਰੂਰ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਤੇ ਵੀ ਬੱਸ ਖੜੀ ਹੋਇਆ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਗੀ। (ਹਾਸਾ)

ਸਰਦਾਰ ਹਰਦੀਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਇਕ ਜਨਰਲ ਕੰਪਲੇਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰਜ਼ ਅਤੇ ਕੰਡਕਟਰਜ਼ ਦਾ ਰੀਫਰੈਸ਼ਰ ਕੋਰਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਤਾਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਸ ਵਿਚ ਮੱਝ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਜਾਂ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਬੱਸ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ । (ਹਾਸਾ)

(ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ।)

Mr. Speaker : Question Hour is over. The remaining questions shall be deemed to have been answered under Rule 38 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Vidhan Sabha (Punjab Legislative Assembly).

WRITTEN ANSWERS TO STARRED QUESTIONS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE UNDER RULE 38

Letter by Secretary, Regional Transport Authority, Patiala to Managing Directors, Depot Managers and General Managers etc.

***108. Giani Kundan Singh Patang :** Will the Chief Minister be pleased to—

(a) state whether the Secretary, Regional Transport Authority, Patiala addressed any letter to the Managing Director, Depot Managers and the General Managers of various Semi-Government/Private Companies on 23rd December, 1981; if so, a copy thereof be laid on the Table of the House ;

(b) lay on the Table of the House the details of the action taken by the Private Compaines /P.R.T.C. etc. in the light of instructions issued, —*vide* letter referred to in part (a) above?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਸਬੰਧਤ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਅ) ਸਕੱਤਰ, ਰਿਜਨਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗਜ਼ ਨੇ ਪਿੰਡ ਸੇਜੜਾਂ ਵਿਖੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਉਤਾਰਨ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਬਸਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੇਜੜਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੱਡਿਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿਰਾਇਆ ਭੀ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ

ਵੱਲੋਂ

ਸਕੱਤਰ,

ਰਿਜਨਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ,

ਪਟਿਆਲਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ,

1. ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ,

ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ/ਲੁਧਿਆਣਾ/ਮੋਗਾ/ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ।

2. ਡੀਪੂ ਮੈਨੇਜਰ, ਪੀ. ਆਰ. ਟੀ. ਸੀ. ਸੰਗਰੂਰ/ਬਰਨਾਲਾ/ਕਪੂਰਥਲਾ/ਲੁਧਿਆਣਾ ।

3. ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿੱਧੂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਬਰਨਾਲਾ ।

4. ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ, ਰਾਏਕੋਟ ।

5. ਹਰਿਦਿਆਲ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ, ਮਾਨਸਾ ।

6. ਕਲਗੀਧਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ।

7. ਹਿੰਦ ਮੋਟਰਜ਼, ਬਰਨਾਲਾ ।

8. ਰੂਪਾ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ, ਭਦੌੜ ।

9. ਲਧਿਆਣਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ।

10. ਲਿਬੜਾ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ (ਪ: ਲਿ:), ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ।

ਨੰ: 34242—57/ਸਟੈਨੋ ਮਿਤੀ 23 ਦਸੰਬਰ, 1981 ।

ਵਿਸ਼ਾ :—ਬਰਨਾਲਾ-ਰਾਏਕੋਟ ਰੂਟ ਤੇ ਪਿੰਡ ਸਹਿਜੜਾ ਵਿਖੇ ਬੱਸਾਂ ਨਾ ਰਕਣ ਬਾਰੇ ।

ਗਿਆਨੀ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਦਫਤਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਰਾਏ-ਕੋਟ ਰੂਟ ਤੇ ਪਿੰਡ ਸਹਿਜੜਾ (ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੱਸ ਸਟਾਪ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ) ਵਿਖੇ ਬੱਸਾਂ ਨਹੀਂ ਰੁਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬੱਸ ਰੁਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵੱਧ ਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਆਪ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਓਪਰੇਸ਼ਨਲ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਰਾਏਕੋਟ ਰੂਟ ਤੇ ਪਿੰਡ ਸਹਿਜੜਾ ਵਿਖੇ ਸਾਰੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਰੋਕਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕਿਰਾਇਆ ਚਾਰਜ ਕਰਿਆ ਕਰਨ । ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਸਹੀ . . .,

ਸਕੱਤਰ, ਰਿਜਨਲ ਟਸਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ,
ਪਟਿਆਲਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਪਿੱਠ : ਅੰ: ਨੰ: 34258-59/ਸਟੈਨੋ, ਮਿਤੀ 23 ਦਸੰਬਰ, 1981 ।

ਇੱਕ ਉਤਾਰਾ :–

1. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਫਸਰ, ਸੰਗਰੂਰ, 2. ਸ੍ਰੀ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ., ਪਿੰਡ ਸਹਿਜੜਾ, ਡਾ: ਚੋਹਾਨਕੇ, ਤਹਿ: ਬਰਨਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ, ਨੂੰ ਸੂਚਨਾਂ ਹਿੱਤ ਘੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਸਹੀ . . .,

ਸੱਕਤਰ, ਰਿਜਨਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਿਟੀ,
ਪਟਿਆਲਾ ।

Shifting of Dairies from Amritsar City to Outside

*112. **Shri Sewa Ram Arora :** Will the Chief Minister be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to shift the dairies from Amritsar City to places outside the city limits; if so, the approximate date by which a final decision is likely to be taken in the matter.

Sardar Surjit Singh Barnala : Yes, this is likely to take at least one year.

Allotment of Plots from Discretionary Quota

*113. **Shri Sewa Ram Arora :** Will the Chief Minister be pleased to State the number of persons with addresses who have been allotted plots from discretionary quota in the Improvement Trusts and Urban Estates of Punjab, district-wise since 1983 to date?

Sardar Surjit Singh Barnala : The number of persons allotted plots out of discretionary quota since 1983 is as under:—

(A) Improvement Trusts .. 1,090 persons

(B) Urban Estates .. 323 persons

A list showing names and addresses of the allottees in both the cases is laid on the Table of the House.

Statement showing the details of Plots allotted out of Discretionary Quota in the Improvement Trust, Kapurthala

S. No.	Name & Address of the Allottee	Size of Plot (in sq. yds)	Remarks
1	Shri Surjan Singh S/o Shri Battan Singh, V. &P.O. Dhure (Jull.) ..	250	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name & Address of the Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)	Remarks
2	Shri Khariti Lal Tahim s/o Shri Bhagat Ram, House No. 22, Officer Colony, Kamra Bagh, Kapurthala	250	
3	Smt. Satya Devi w/o Shri Ravi Kumar, H.No. B/3/2, Moh. Seenpura, Kapurthala	250	
4	Shri Hardyal Singh s/o Shri Sarwan Singh House No. 21, Partap Street Majithia Road, Amritsar	250	
5	Shri D.S. Sethi s/o Shri Pinderjit Singh Sethi, 218/2 Shaheed Udham Nagar Jalandhar	250	
6	Shri Parvesh Sharma s/o Shri Mohan Lal Sharma E-203, New Railway Road, Jalandhar City.	250	
7	Shri Harbhajan Singh s/o Sh. Joginder Singh, House No. 1321, Sector 15-B, Chandigarh	200	
8	Shri Paramjit Singh s/o Shri Darshan Singh, House No. 333, Moh. Gopal Nagar, Jalandhar City	250	
9	Shri Rakesh Sharma s/o Shri Harbans Lal Sharma, Political Branch, Pb. Civil Sectt. Chandigarh	200	
10	Shri Karnail Singh, DSP (SP), House No. 2105, Sector 27-C, Chandigarh	300	
11	Shri Jasvinder Kumar s/o Shri Gurdas Ram, House No. 245, Circular Road, Kapurthala	150	
12	Shri Suresh Kumar s/o Sh. Rattan Chand, Moh. Harnam Dass Pura, Jalandhar City.	200	
13	Shrimati Puran Kaur w/o Shri Rattan Chand, V & P.O. Dhure, District Jalandhar.	150	
14	Shri Manohar Lal s/o Shri Puran Chand, V. & P.O. Nathu Chahal, District Kapurthala	150	
15	Shri Ravinder Kumar s/o Shri Khushi Ram, Shalamar Road, Near Navdeep Model School, Kapurthala.	150	
16	Shri Krishan Kishore s/o Shri Guru Dutt Sharma, 59, New Jawahar Nagar, Jalandhar.	200	
17	Shri Inderjit Sharma s/o Shri Banarsi Lal. House No. 489, Sector 15-A, Chandigarh.	200	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name & Address of the Allottee	Size of Plots (in sq. yds.)	Remarks
18	Shri Rajinder Kumar s/o Shri Ram Lal c/o Shri Nand Lal, Moh. Harnam Dass Pura Khariti Lal, Jalandhar.	200	
19	Shri Jiwan Kumar s/o Shri Harbans Lal, Basti Sheikh, Kot Mohalla Jlandhar City.	200	
20	Smt. Bimal Kaur w/o Shri Baldev Singh, V&P.O. Maksood Pur, District Kapurthala.	250	
21	Shri Vijay Kumar s/o Shri Ram Lal, Krishan Nagar, Street No. 7, Jalandhar City.	200	
22	Shri Janak Raj s/o Shri Daulat Ram, Ali Mohalla, Jalandhar.	200	
23	Shri Surinder Kumar Sood s/o Shri Amar Nath Sood, House No. 10/119, Mohalla Karimpura Kapurthala	250	
24	Shri Banarsi Dass s/o Shri Sant Ram Municipal, Committee, Kapurthala.	250	
25	Shri Gurdial Singh Supdt. Civil Hospital, Kapurthala	250	
26	Shri Jasvinder Singh s/o Shri Raghbir Singh, Village Chak Cho, P.O. Hergobindpur, District Gurdaspur.	250	
27	Shri Manmohan Singh s/o Shri Gurbachan Singh House No. 149/6, Jaswant Nagar, Gargha Road (Jalandhar).	250	
28	Shri Prem Kumar s/o Shri Ram Lal, Basti Sheikh, Jalandhar.	250	
29	Shri Romesh Kumar s/o Shri Sant Ram EP-355, Saidan Gate Jalandhar City.	250	
30	Shri Shiv Kumar s/o Shri Tilak Raj, EO-88 Saidan Gate, Jalandhar City.	250	
31	Shri Dharam Paul Bhalla, s/o Shri Gurdas Ram, Steno Typist with L.O (S) Pb. Civil Sectt, CHD.	150	
32	Shrimati Tripta Rani w/o Shri Sathish Kumar, House No. 1907, Sector, 34-D, Chandigarh.	150	
33	Shri Battan Singh s/o Shri Mian Singh V&P.O. Maksoodpur, District Kapurthala.	150	
34	Shri Kasturi Lal s/o Ganda Ram, House No. HL. 259, Phase No. II Mohalli (Ropar).	150	
35	Shrimati Veen Kumari w/o Shri Mohinder Paul, House No. 141/17, Bhargar Nagar Jalandhar city	250	
36	Shri Ranja Ram of Chandigarh.	200	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name & Address of the Allottee	Size of plot (in sq. yds)	Remarks
37	Shri Nachhatar Singh of Chandigarh	200	
38	Shri Amrik Singh, Clerk, Legal Cell, Local Government Department, Pb. Civil Sectt, Chandigarh.	150	
39	Shrimati Vidhya Wati wd/o Shri Ram Lal, House No. 123/3, Central Town, Jalandhar.	250	
40	Shri Sudershan Kumar Chibber s/o Shri Kundan Lal, House No. EI-331, Moh. Riaj Pur, Jalandhar City.	250	

Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota in the Improvement Trust, Bhatinda

Sr. No.	Name and Address of the Allottee	Size of plot (in sq. yds.)	Remarks
1	Shrimati Prem Wati wd/o Shri Hans Raj, c/o Ashwani Kumar, 132/17, Panchkula.	100	
2	Shrimati Krishna Devi wd/o Shri Gopi Ram, Rajindra College, Bhatinda.	100	
3	Shrimati Dawraka Devi wd/o Shri Lekh Ram, Nathana, District Bhatinda.	100	
4	Shri Krishan Kumar, Clerk, M.C. Goniana	100	
5	Shrimati Sawatri Devi wd/o Nai Basti Bhatinda	100	
6	Shrimati Radha Bai wd/o Leela Ram c/o Shri Sham Lal Ahuja, Karyana Merchant Sirki Bazar Bhatinda.	100	
7	Shri Surjit Singh Asstt. D.C. Office Bhatinda.	125	
8	Shrimati Pritam Kaur, Teacher, Primary School Naruana.	125	
9	Shri Ved Parkash Social worker, Gali Pandta Wali, Near Mehna Chock, Bhatinda.	125	
10	Shri Amrik Lal, Social worker, Nai Basti, Bhatinda	125	
11	Shrimati Davinder Kaur, Teacher, 423, Civil Station, Bhatinda.	150	
12	Shri Narata Ram, M. Clerk, M.C., Goniana Mandi	150	
13	Shri Munish Kumar, Clerk, M.C., Bhatinda	150	
14	Miss Sushma c/o Shiv Dyal, Asstt. D.C. Office, Bhatinda.	150	
15	Shrimati Ajit Kaur Bholla, Telephone Operator, Bhatinda.	150	
16	Shri Gurjant Singh, S. Worker, V.P.O. Kutti Wali District Bhatinda.	150	
17	Shri Parkash Lata wd/o Phul Chand Dhawan, Block II 26/3, Near Geeta Bhawan, Raman Mandi.	150	
18	Shrimati Shashi Prabha, Teacher, c/o Ram Ji Dass, Amrik Singh Road, Bhatinda	200	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name & Address of the Allottee.	Size of plot (in sq. yds.)	Remarks
19	Shri Surinder Kapoor, MLA, Ahatta Niaj Mahanad, Bhatinda.	200	
20	Shri Ravinder Singh, 617 Phase I Mohali.	200	
21	Shri Kewal Krishan, Social worker, Plot No. 4, Amrik Singh Road, Bhatinda.	200	
22	Shri Virinder Bholla, Social worker, House No. 445, Bank Street, Bhatinda.	200	
23	Shri Kulwant Kaur w/o Shri Charanjit Singh, Trust Employee, I.T., Bhatinda.	200	
24	Shri Darshan Mital, S. Asstt. Markfed, 17-Sector, Chd.	250	
25	Shri Madan Lal Journalist Editor, The Duggar, Cole Market, Bhatinda.	250	
26	Shri Gulzar Singh, Deputy Speaker, Railway Basti, Bhucho Mandi.	250	
27	Shri Krishan Lal, Veterinary Asstt. Sangat Mandi	250	
28	Shri Ranjit Singh, V & P.O. lehra Muhbat (BTI)	250	
29	Shri Pritam Singh Head Cashier, State Bank of Patiala, Bhatinda.	250	
30	Shri Raj Bhupinder Singh Advocate, Bhatinda	250	
31	Shri Harbhajan Singh	250	
32	Shri Vijay Kumar, XEN, Karam Garh Lining Div., Patiala.	250	
33	Shrimati Rani Devi, Teacher, Government High School, Goniana Mandi.	200	
34	Shri N.S. Mann, Mess Employee, MES, 342, Bhatinda Cantt.	200	
35	Shri Amarjit Singh Amrik Singh Road, 696, Bhatinda.	200	
36	Shri Gurmit Singh Bhasin, Journalist.	200	
37	Shri Kishori Lal Jai, The Mall 2042, Bhatinda.	200	
38	Shrimati Balvir Kaur, Teacher, Bhagu[illegible]na Road, Bhatinda.	200	
39	Shrimati Devki Devi w/o Shri Jagan Nath, Gali Lambi Bhanti, Kurali, District Ropar.	100	

Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota in the Improvement Trust, Ropar

Sr. No.	Name & Address of the Allottee	Size of plots (in sq. yds.)	Remarks
	Smt./Shri—		
1	Mohindroo w/o Shri Kabari Ram, H.No. 1258, Dadoo Majra Colony, Near Sector 38, Chandigarh	100	
2	Ranjeet Singh, Peon, C/o Secretary, Labour and Employment, Punjab, Chandigarh	100	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name & Address of allottee	Size of plot (in sq. yrd.)	Remarks.
3	Darshan Singh, Cycle Swar, Punjab Raj Bhawan, Chandigarh	100	
4	Gurbax Singh, Peon, Directorate, Local Government, Punjab, Chandigarh	100	
5	Rulda Singh, Peon, Directorate Local Government, Punjab, Chandigarh	100	
6	Harchand Singh, son of Shri Kehar Singh, Village Rurki Hiran, P..O. Lutheri, District Ropar	100	
7	Narain Dass, Village Kajheri, Union Territory of Chandigarh	100	
8	Nb. Sub. Lal Chand, Ordinance Branch, H.Q. 2 Corps C/o 56, APO	100	
9	Satwant Kaur, Steno-typist, Technical Officer, Industrial Training, Punjab, Chandigarh	150	
10	Baldev Singh, Village Daaria, P.O. Raipur Kalan, Via Mani Majra, U.T., Chandigarh	150	
11	Gurmeet Singh, Clerk, Punjab School Education Board, S.A.S. Nagar(Mohali)	150	
12	Kailash Rani, daughter of Jagan Nath, H.No. 58, Sector 21-A, Chandigarh	150	
13	Surinder Kumari, wife of Shri Ravi Chander, H.No. 41, Phase I, S.A.S. Nagar (Mohali)	150	
14	Hans Raj, Clerk, Directorate, Local Government, Punjab, Chandigarh	150	
15	Gian Kaur, Clerk, Local Government, Punjab, Chandigarh	150	
16	Balvir Singh Kahlon, Clerk, Under Secretary, Local Government, Punjab, Chandigarh	150	
17	Kulwant Singh, Clerk, Village Jhallian, Khurd, District Ropar	150	
18	Sukhdev Singh, Driver, C/o Chief Town Planner, Punjab, Chandigarh	150	
19	Uttam Singh, H.No. 3335, Sector 19-D, Chandigarh	150	
20	Santosh Rani, wife of Shri Sham Lal, Main Bazar, Kurali, District Ropar	150	
21	Jagjit Singh, Clerk, Civil Secretariat, Chandigarh	150	
22	Baba Singh, Peon, Local Government, Department, Punjab, Chandigarh	150	
23	Lalita Mahajan, H.No. 2159, Sector, 22-C, Chandigarh	150	
24	Daulat Ram, Clerk, Directorate of Local Government, Punjab, Chandigarh	150	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and address of allottee	Size of plot (in Sq. yards)	Remarks
25	Sita Ram Sharma, Railway quarter L-39/J, Kalka, District Ambala	150	
26	Bharat Bhushan Sharma, Improvement Trust, Ropar	200	
27	Amarjit Arora son of Shri Parshotam Dass, H.No. 482, Mohalla Mira Bai Chowk, Ropar	200	
28	Balwant Singh, Directorate Local Government, Punjab, Chandigarh	200	
29	Darshan Singh Rai, 431 Akwal Ganj, Ludhiana	200	
30	Jagir Singh Gosal, Assistant, Local Government, Punjab, Chandigarh	200	
31	Charanjit Ahuja, 676, Guru Nanakpura, Ropar	250	
32	Darwhan Singh Chawla, H.No. 383, Zail Singh Nagar, Ropar	250	
33	Bal Kishan Nayyar, Lehir Shah, Mandir, Ropar	250	
34	Ranjit Singh son of Shri Kartar Singh, HL 56, Phase I, Mohali	300	
35	Darshan Singh Son of Shri Ajmer Singh, C/o 56 A.P.O.	300	
36	Surinder Singh Sodhi, Punjab & Sind Bank, Ropar	..	
37	Bhajan Singh Steno, Local Govt. Deptt. Punjab, Chandigarh		
38	Surinder Singh son of Shri Karnail Singh, H.No. 2264, Sector 35-C, Chandigarh	300	
39	D.D. Sharma, Accounts Officer, Local Government, Punjab, Chandigarh	400	
40	Amar Nath Sharma, Milap Road, Jalandhar	400	
41	Amarjeet Singh Chopra, Model Town, Jalandhar	400	
42	Pritam Singh Kumedan, P.C.S., Retd. H.No. 751, Sector 22, Chandigarh	400	
43	Suman Bali daughter of Shri Shiv Dutt Bali, D/1, 71, Ravinder Nagar, New Delhi	500	
44	Gursharanjit Singh Walia, District Food Supply Controller, Ropar	500	
45	Jagroop Singh, P.C.S., Magistrate, Chandigarh	400	

Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota in the Improvement Trust, Khanna

1	Shri Prem Dass son of Shri Harchand, H.No. 141/7, Bhargawa Nagar, Khanna	200
2	Shri Sangeet Mohan Singh son of Jagmohan Singh Flat No. 5, Sector 3, Chandigarh	200

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and Address of the Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)	Remarks
3	Shri Amar Jit Singh son of Shri Inder Singh, Khanna (LDH.)	200	
4	Shri Pritpal Singh Bhandari son of Shri Shiv Charan Singh, 9 Inder Road, Dera Dun (U.P.)	200	
5	Shri Gurnam Singh Looty, H. No. 3612, Near Gill Market, New Janta Nagar, Ludhiana	200	
6	Shri Ajmer Singh son of Shri Inder Singh, 376, Ward No. 13, Khanna	250	
7	Shri Mohan Lal son of Shri Piara Lal, Ward No. 17, Pir Khana Road, Khanna	250	
8	Shri Ram Dhan, son of Shri Bir Singh, Ward No. 13, Khanna	250	

Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota in the Improvement Trust, Phagwara

Sr. No.	Name and Address of the Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)	Remarks
1	Shri Raj Kumar son of Shri Dina Nath, Rly Road, Phagwara	150	
2	Shri Balbir Singh son of Shri Jarnail Singh, Vishwkarma Nagar, G.T. Road, Phagwara	150	
3	Shri Bihari Lal son of Shri Thakur Dass, 135, Moh. Gopal Nagar, Jalandhar	200	
4	Shri Gurmeet Singh son of Shri Rawel Singh, V.P.O. Pilahi	200	
5	Shri Rajinder Pal Singh, Atwal son of Shri Kewal Krishan Singh, 3-Subhash Nagar, Phagwara	200	
6	Shri Mehar Singh son of Shri Sunder Singh, Moh. Krihian Mohli Gate, Phagwara	200	
7	Shri Master Gobind Ram Sharma son of Shri Umer Chand, Pilhai Gate, Phagwara	200	
8	Shri Kiran Kumar Sharma son of Shri Satya Parkash Sharma, 101, Ranjit Nagar, Jalandhar	250	
9	Shri M.P. Gupta, Income Tax Officer, 299, Udham Singh Nagar, Jalandhar	250	
10	Shri Partap Chand Bhutani son of Shri Kalyan Dass Bhutani, Katiara Chowk, Phagwara	300	
11	Shri Brish Bhan Sharma son of Shri Krishan Chand, Jai Hind Street Mahlai Gate, Phagwara	300	
12	Shri Chetan Dev Garg son of Shri Chankiya Dev Garg, 761, Motta Singh Nagar, Jalandhar	300	
13	Shri Harbhajan Singh son of Shri Sajan Singh, Paradise Cinema, Phagwara	300	
14	Smt. Vidya Wati, wife of Shri Guljari Lal, V.P.O. Bhaviana(Phagwara)	300	
15	Shri Hardeep Singh son of Gurbax Singh, Head Constable, Police Station, Phagwara	300	
16	Shri Raj Kumar Sehgal son of Shri N.L. Sehgal, B-1, Thapar Colony, Phagwara	400	
17	Shri Anil Kumar Gautam, son of Shri R.D. Gautam, 276, Krishan Pura, Jalandhar	400	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name & Address of the Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)	Remarks
18	Thakur Dass Chawala son of Shri Telu Ram, Rly. Road Phagwara	200	
19	Shri Jaswant Singh Gandum son of Shri Pritam Singh, 32-C, Model Town, Phagwara	300	
20	Shri S.K. Tangri son of Shri M.L. Tangri, Moh. Prem Nagar, Phagwara	300	

Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota in the Improvement Trust, Hoshiarpur

Sr. No.	Name & Address of the Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)	Remarks
1	Shri Vijay Kumar Dutta son of Shri Ram Nath Dutta, H.No. 2121/2, Sector 19-C, Chandigarh	250	
2	Major Ajit Singh son of Shri Kishan Singh, Village Machoian, P.O. Gardiwala (Hoshiarpur)	250	
3	Shri Surinder Kumar Sood son of Shri Harbilas Sood, M/s. Harbilas-Ravinder Kumar, whole sale Cloth Merchants, Garhi Gate, Hoshiarpur	250	
4	Shri Joga Singh son of Shri Nanak Singh, Village Ganeshpur, Tehsil Garhshankar, District (Hoshiarpur)	250	
5	Shri Nasib Chand son of Shri Kartar Chand, O/o D.L.G., Punjab, Chandigarh	250	
6	Shri Ravinder Sood son of Shri Harbilas Sood, Opposite Sanskrit College, Bahadarpur (Hoshiarpur)	200	
7	Shri Tilk Raj Soni son of Shri Balkrishan Soni, Asstt. L.P.A.'s Branch, D.C.'s Office, Hoshiarpur	200	
8	Shri Kishan Kumar Kundra son of Shri Atma Ram Kundra, R-85, Model Town, Hoshiarpur	200	
9	Shri Teja Singh son of Shri Daulat Singh, Vill. & P.O. Chehriwala, Via Tanda (Hoshiarpur)	200	
10	Shri Thakur Dass son of Shri Jawala Ram, Village Rahimpur, District Hoshiarpur	200	
11	Kumari Usha Rani, daughter of Shri Ranbir Chand Sharma, H. No. 3418/32-D, Chandigarh	200	
12	Shri Bhagwan Dass, Head Constable No. 523/A, SRCIDH Punjab, Civil Secretariat, Chandigrah	200	
13	Shri Shashi Paul son of Shri Mukand Lal, V.P.O. Piplawala (Hoshiarpur)	200	
14	Shri Vinod Kumar Sharma son of Shri Lal Chand Sharma, H. No. 63, Ward No. 23, Islamabad, Hoshiarpur	200	
15	Shri Chaman Lal son of Shri Gurbachan Chand, V.P.O. Shergarh (Hoshiarpur)	200	
16	Smt. Makbal Devi widow of Shri Mohinder Singh, V.P.O. Satnour, District Hoshiarpur	200	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name & Address of the Allottee	Size of plot (in sq. yds.)	Remarks
17	Shri Roshan Lal son of Shri Rama Nand Sharma, Head Constable No. 80/557, CID, Punjab, Chandigarh	200	
18	Shri Lashkar Singh son of Shri Karam Chand, V.P.O. Giganwala, Via Buhlowal, Distt. Hoshiarpur	200	
19	Shri Ramjit Singh son of Shri Uttam Singh Hawaldar, No. 1533115, O/o Chief Engineer, Chandigarh Zone CHD(160019)	200	
20	Shri Balwant Singh son of Shri Gurditt Singh, O/o Director of Agricultural, Punjab, Chandigarh	150	
21	Smt. Reshan Bibi, Punjab Commercial College, Kotwali Bazar, Hoshiarpur	150	
22	Shri Harbhajan Singh son of Shri Amritk Singh, V. Goraya P.O. Chatala, Tehsil & District Hoshiarpur	150	
23	Smt. Tripta Devi wife of Shri Subhash Chander Clerk, O/o D.C., Hoshiarpur	150	
24	Shri Ramesh Kumar Mehta son of Shri Roshan Lal, Moh. Punj Pipli, Bahadurpur, Hoshiarpur	150	
25	Shri Lachhman Dass son of Shri Kartara Ram, H.L. 267, Phase II, Mohali, District, Hoshiarpur	150	
26	Smt. Kamla Devi wife of Shri Anayat, H.No. 117, Gali No. 1, Kacha Quarter, Jalandhar Road, Hoshiarpur	150	
27	Shri Lachhman Singh son of Shri Rulia Ram, Auction Recorder, Market Committee, Hoshiarpur	150	
	IMPROVEMENT TRUST, PAT HANKOT		
1	Shri Prem Dass son of Shri Milkhi Ram, Pathankot	200	
	IMPROVEMENT TRUST ABOHAR		
1	Smt. Jai Devi Wife of Prabh Dyal Luthra, Abohar		
	IMPROVEMENT TRUST, SANGRUR		
1	Smt. Saminder Kaur wife of Shri Baldev Singh Mann, M.L.A., V. & P.O. Sular Gharat (Sangrur)	500	
2	Smt. Mohinder Kaur Mannu, Press Correspondent, Punjabi Tribune (Sangrur)	150	

Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota in the Improvement Trust, Batala

1	Shri Dawarka Dass son of Shri Hem Raj, F.F., Batala	150	Cancelled due to non-payment
2	Shri Raj Kumar son of Shri Ramji Dass, 46/2, Chandigarh	150	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name & Address of the Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)	Remarks
3	Shri Satish Kumar Jatli son of Shri Behari Lal, ASR.	150	Cancelled due to non-payment
4	Shri Narain Singh son of Shri Amar Singh, V. Jeewan Wal, Distt. Gurdaspur	150	Do
5	Sinder Pal son of Munshi Ram, 46/2, Chandigarh	150	Do
6	Shri Ram Krishan son of Shri Balmukand Kapuri Gate Batala	150	Do
7	Shri Balwinder Singh, Navi Nagar, Colaba, Bombay	150	
8	Shri Ram Lal son of Shri Munshi Ram, Village Nangal Farida Kotho, District Gurdaspur	150	
9	Shri Bali Ram, Constable No. 1597 (GRD), C.I.D. Branch, Chandigarh	150	
10	Shri Harwalinder Singh son of Shri Harchand Singh, Majitha Road, Amritsar	200	
11	S. Gurdial Singh, 3558/35-D, Chandigarh	200	Unallotted due to delay in revision of lay out plan.
12	Smt. Hardial Kaur wife of Shri Major Tara Singh, C/o B.S. Gill, Near Rly. Station, Batala	200	Do
13	Shri Paramjit Singh, Head Constable, 43/Sector 2A, Chandigarh	200	Do
14	Shri Ram Pal son of Shri Nathu Ram, Village Alipur, P.O. Ghanali, District Ropar	200	Do
15	Shri Sukhjinder Singh, 1615/Sector 23-B, Chandigarh	200	Do
16	Shri Bachan Singh Ghuman, 46/Sec. 2, Chandigarh	200	Do
17	Smt. Raj Kumari wife of Shri Narvinder Kumar, D-609, Moh. Aterian, Kapuri Gate, Batala	200	Do
18	Shri Kuldip Kaur widow of Shri Santokh Singh C/o Shri Darshan Singh, H. No. HL-35, Bhagatan-Wala Gate, Amritsar	200	Do
19	Shri Narinder Pal Sharma, 475-F, Sec. 7, Chandigarh	200	Do
20	Shri Naval Kishore son of Shri Hans Raj, Dental Officer, Civil Hospital, Gurdaspur	200	Cancelled due to non-payment of price.
21	Shri Ravinder Kumar son of Shri Shankar Dass, H. No. 117/1, Shri Ravi Dass Road, Hall Bazar, Amritsar	250	Cancelled due to non-payment.
22	Smt. Goma Wanti Widow of Shri Sunder Dass, H.No. 82, Gali No. 7, New Tehsil Pura, Amritsar	250	Allotted
23	Shri Dharam Pal son of Shri Uttam Chand, H. No. 340, Raizo pura, Milap Road, Jullundur	250	Do
24	Shri Kuldip Kumar son of Shri Dharam Pal, 378/17, Krishan Nagar, Jalandhar City	250	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name & Address of the Allottee	Size of Plot (in Sq. yds.)	Remarks
25	Shri Om Parkash son of Shri Charan Dass, H. No. 1052/12, Gali No. 2, Islamabad, Amritsar	250	Allotted
26	Shri Ram Lubhaya son of Shri Milkhi Ram, Chakri Bazar, Batala	100	Cancelled due to non payment
27	Subhash Chander son of Parkash Chander, H.No. 147/1, Ravi Dss, Road, Hall Bazar, Amritsar	200	Allotted

Statement showing the detatils of plots allotted out of discretionary quota in the improvement trust Jalandhar

Sr. No.	Name & Address of the Allottee	Size of Plot (in Sq. yds-)
1	Shri Brijesh Parshad Singhal Asstt. General Manager, Hindustan Commercial Bank, Head Office, 7-Sarvodya Nagar, Kanpur (U.P.) ..	300
2	Sh. P.S. Bajaj, PCS, Addl. Senior Sub-Judge, Cum-Sub-Divisional Judical Magistrate, Bhatinda ..	361
3	Sh. Mehta Jai Nandan, N.E.-229, Moh. Purian, Jalandhar ..	250
4	Sh. Sudershan Metha Advocate, New Courts, Jalandhar ..	250
5	Sh. R.C. Sharma, PCS, Judicial Magistrate, Ludhiana ..	250
6	Sh. S.N. Gandhi, Trust Engineer, J.I.T. ..	250
7	Smt. Gurbachan Kaur, E.C.-320, Khingran Gate, Jalandhar ..	200
8	Sh. Surinder Mahey, V&P.O. Ram Darpura, Jalandhar ..	200
9	Sh. Bishamber Dutt, Head Asstt. Municipal Corporation, Jalandhar. ..	200
10	Sh. Diwan Chand, D.S.P. Dasuya, Hoshiarpur ..	200
11	Smt. Amarjit Kaur, V. &P.O. Madhopur, Distt. Jalandhar ..	200
12	Sh. Satish Chander Kapila, Advocate, Hoshiarpur ..	200
13	Sh. Padam Chand Rail, Clerk, Directorate Local Govt. Chandigarh ..	200
14	Dr. Jatinder Arora, 44, Mota Singh Nagar, Jalandhar ..	200
15	Sh. Ramesh Mohan, 173, Moh. Makhdoompura, Jalandhar. ..	200
16	Sh. Girdhari Lal EE-68, Bagh Karan Bakash, Jalandhar ..	200
17	Smt. Kiran Aggarwal, Moh. No. 23, H.No. 5, Jalandhar Cantt ..	200
18	Sh. Gobind Sharma, Gobind Textile, G.T. Road, Jalandhar ..	200
19	Sh. B.S. Azad, H.No. 2383, Sec. 22-C, Chandigarh. ..	200
20	Sh. Tarlok Chand Hında, W.G. 50 , Suraj Ganj, Jalandhar. ..	200
21	Sh. Mohinder Pal Suri, Clerk, Muncipal Corporation, Jalandhar ..	200
22	Sh. Pushpinder Kumar W.F. 132, Kotwali Bazar, Jalandhar. ..	200
23	Sh. Hira Lal Gupta, W.R. 306, Basti Guzan Jalandhar ..	200

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name & Address of the Allottee		Size of Plot (in sq. yds.
24	Sh. Jatinder Singh, W.G. 454, Suraj Ganj, Jalandhar	..	200
25	Sh. Kamal Jit Singh, Qr. No. 49, New Colony, Gopal Nagar Jalandhar	..	200
26	Shri Harwinder Singh, EJ-272 Phagwara Gate, Jalandhar	..	20[illegible]
27	S. Jasbir Sinhgh, 333-Gopal Nagar, Jalandhar	..	2[illegible]
28	Smt. Puja Chopra, 517-Guru Tegh Bahadur Nagar, Jalandhar	..	200
29	Sh. Balwant Rai C/o Municipal Corporation, Jalandhar	..	200
30	Smt. Jagjit Kaur, Steno, Punjab Civil Secretariat, Chandigarh	..	200
31	Sh. Joginder Lal, Sr. Clerk, 2nd Branch, Local Govt. Deptt. Punjab Chandigarh	..	200
32	Sh. Ravinder Kumar, 12/B, Mohalla Kaimpura , Kapurthala	..	200
33	Sh. Allen Dass, Mission Compound, Jalandhar	..	200
34	Sh. Issac Dass, Mission Compound, Jalandhar	..	200
35	Sh. Baldev Krishan Sood, News Paper Agent, Sirhind Patiala	.	200
36	Smt. Harpreet Kaur, 393 Garha, Jalandhar	..	200
37	Sh. Ram Lubhaya EM-250, Rasta Mohalla, Jalandhar	..	200
38	Sh Chandi Ram, Ex-Minister, Abohar	..	500
39	Sh. R.P. Gaind, PCS, Addl. Distt. & Session Judge, Hoshiarpur	..	500
40	Miss Poonam Khetarpal, IAS, Joint Secretary to Govt. Pb., Deptt of Health & F.W., Chandigarh	..	500
41	Smt. Paramjit Kaur Panag, 32-A/5, Bhagat Singh Marg, New Delhi	..	500
42	Sh. Vikas Kapoor, 22-Partap Road, Jalandhar	..	500
43	Sh. Memant Sani, 119-Shaheed Udham Singh Nagar, Jalandhar	..	500
44	Sh. Himmat Singh, 80-Defence Colony, Jalandhar	..	200
45	Sh. Harbhajan Singh, W.S. 62 Bati Sheikh, Jalandhar	..	200
46	Sh. Anil Kumar, V.P.O. Shankar, Distt. , Jalandhar	..	200
47	Sh. Malkiat Singh, Prof. Khalsa College, Jalandhar	..	200
48	Smt Chanchal Wd/o S. Surjit Singh Ex-Hockey Captain, Qr. No. 1, Police Lines, Jalandhar.	..	200
49	Sh. Ramesh Chader Karwal, 476-Phase VI, Mohali	..	200
50	Sh. Roshal Lal Sharma, EJ-340, Shivaji Park, Jalandhar	..	200
51	Sh. Jagrup Ram, Asstt., Directorate, Local Govt., Chandigarh	..	200

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and Address of the Allottee	Size of plot (in sq.yds.)
52	Smt. Jaswant Kaur, H. No. 1081, New Colony Model House, Jalandhar ..	200
53	Smt. Kulwinder Kaur, 527-New Jawahar Nagar, Jalandhar. ..	200
54	Sh. Manohar Lal, 1504, Sector 23-B, Chandigarh. ..	150
55	Sh. Surinder Singh Bajwa Kothi No. 3745, Sector 22-B, Chandigarh ..	300
56	Sh. Vishwa Kirti C/O Milap Bhawan, Milap Chowk, Jalandhar. ..	500
57	Sh. Girdhari Lal, EE-68, Bagh Karam Baksh, Jalandhar. ..	200
58	Tarlok Singh, House No. 178-Phase I, Mohali. ..	150
59	S. Surjit Singh, 363, Industrial area, Chandigarh. ..	150
60	Sh. Tirath Singh s/o Sh. Wadhawan Singh, Phase-I Mohali. ..	150
61	S. Makhan Singh, 363-Industrial Area, Chandigarh. ..	150
62	S. Gurdas Ram Clerk, Improvement Trust, Jalandhar. ..	150
63	S. Gopal Singh Peon, Improvement Trust, Juc. ..	150
64	S. Jawand Singh Advocate. ..	400
65	Dr. Pawan Gupta Civil Hospital, Jalandhar ..	500
66	Sh. H.S. Sodhi, PCS, Urban Ceiling Officer, Jalandhar. ..	500
67	Sh. Dasaudhi Ram, S/o S. Narayan, Village Baweli, Distt. Hoshiarpur ..	250
68	Sarmukh Singh Camak, Kartar Niwas, 68, Ajit Nagar, Amritsar ..	250
69	Sh. Joginder Nath, MLA 427-Abadpura, Jalandhar. ..	500
70	Sh. G.I.S. Bhullar, IPS, SSP, Patiala. ..	500
71	Sh. Devinder Kumar C/o Municipal Corporation, Jalandhar ..	250
72	Sh. Jagir Chand, Jalandhar Improvement Trust. ..	100
73	Sh. Charan Singh, Jalandhar Improvement Trust ..	100
74	Sh. Shama Ram, Beldar, Improvement Trust, Jalandhar. ..	100
75	Shri Prithi Raj, Peon, O/O D.L.G., Punjab, Chandigarh ..	100
76	Shri Jagat Singh, Chowkidar, O/O D.L.G., Punjab, Chandigarh ..	100
77	S. Gurpartap Singh, W-G-469, Suraj Ganj, Jalandhar ..	100
78	Sh. Tilak Raj Dhir, P.A. to Divl. Commr. Jalandhar ..	150
79	Shri Sudarshan Lal, WB-357, Alli, Mohalla, Jalandhar ..	150
80	Shri Mohan Lal, V. & P.O. Chamiara, District Jalandhar ..	150
81	Shri Garib Dass, Municipal Corporation, Jalandhar ..	150
82	Shri Jagar Singh, Improvement Trust, Jalandhar ..	150

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address of the Allottee		Size of Plot (In sq. yds.)
83	Shri Roshan Lal, Improvement Trust, Jalandhar	..	150
84	Shri Sawaran Singh, Improvement Trust, Jalandhar	..	150
85	Smt. Usha Rani, 1267, Sector 18-C, Chandigarh	..	150
86	Shri Sohan Lal, Phase No. IV, Mohali Chandigarh	..	150
87	Smt Padam Rani, 143, Amrit Bazar, Kapurthala	..	150
88	Shri Vijay Deep, EV-148-A, Quilla Mohalla, Jalandhar	..	150
89	Miss Joginder Kaur, 2396, Sector 23-D, Chandigarh	..	200
90	Smt. Satya Sharma, Stenotypist, Controller, Punjab, Chandigarh	..	200
91	Shri Satinder Singh, Phase I, Mohali, Chandigarh	..	200
92	Shri Gopal Dass, Dhawan, WM-51, Basti Gunja Jalandhar	..	200
93	Shri Sarwan Singh Clerk, Improvement Trust, Jalandhar	..	200
94	Shri Ved Parkash, 1826 Phase, Mohali, Chandigarh	..	200
95	Smt. Sharda Sood, H.1, 516 Phase 9, Mohali, Chandigarh	..	200
96	Shri Sohan Lal, V.P.O., Bhangala, District Hoshiarpur	..	200
97	Shri Lakhbir Singh, 3188, Sector 23-D, Chandigarh	..	200
98	Smt. Kamla Kalra BD7, Dian Mohalla, Jalandhar	..	50
99	Smt. Sudesh Kumari W/o Satpal WM 110, Basti Gunja, Jalandhar	..	100
100	Smt Vandana Chhabra W/o Shri Surinder Chhabra, 62, Islamaganj, Jalandhar	..	100
101	Smt. Sharda Sharma Wd/o Shri Yash Pal, Near Hind Samachar, Jalandhar	..	100
102	Shri Amolak Singh son of Shri Late Tara Chand E.R. 194, Pacca Bagh, Jalandhar	..	100
103	Shri Gurminder Singh son of Shri Narinder Singh, 93-Lajpat Nagar, Jalandhar	..	100
104	S. Inderpal Singh son of Shri Mangal Singh, EQ 155. Pucca Bagh, Jalandhar	..	100
105	Shri Roshan Lal son of Shri Kanshi Ram, EE 2679 Jalandhar	..	100
106	S. Rattan Singh S/o Shri Mehar Singh, Kothi No. 378, Phase IV, S.A.S. Nagar, Mohali	..	150
107	Shri Manohar Lal, H. No. 2824, Sec 20-C, Chandigarh	..	100
108	Shri Prithipal Singh son of Shri Gopal Singh, ED 7, Dhan Mohalla, Jalandhar	..	100
109	Shri Vidhya Sagar Kapoor, C/o Shri Vidhya Bhushan, 160, Cheema Nagar, Jalandhar	..	100
110	Smt. Kulwinder Kaur W/o Shri Sohan Singh, 219, Shaheed Udham Singh Nagar, Jalandhar	..	100

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and Address of the Allottee		Size of Plot (In sq. yds.)
111	Shri Girdhari Lal son of Shri Mela Ram, 273, Kot Pakshian, Jalandhar	..	100
112	Shri Kapil Dev, steno Improvement Trust, Jalandhar	..	200
113	Shri Siri Ram, Peon Committee, II Br., Local Govt., Punjab, Chandigarh	..	100
114	Smt. Phoolan W/o Shri Vinod Kumar, W.M. 277 Bagh Ahluwalia, Basti Gunja, Jalandhar	..	100
115	Smt. Swarn Lata W/o Shri Khan Chand, WE-150, Mohalla, Ali, Jalandhar	..	100
116	Shri Harinder Singh, H. No. 2103, Sector 19-C, Chandigarh	..	100
117	Smt. Santosh Sood W/o Shri Mohan Lal, Sirhind	..	100
118	Shri Vinod Kumar son of Shri Telu Ram, 247/6, Central Town, Jalandhar	..	100
119	Smt. Kaushla Wanti D/o Shri late Buta Ram, Civil Line, Jalandhar	..	150
120	Shri Om Parkash Son of Shri Devi Dass, EA-II, Kazi Mohalla, Jalandhar	..	50
121	Shri Bharpur Singh Balbir, 386, /8, Central Town, Jalandhar	..	500
122	Shri Prem Singh, Driver, Municipal Corporation, Jalandhar	..	150
123	Smt. R. Girdhar Inspecting Asstt. Commissioner, Jalandhar	..	400
124	Shri Vasdev Sharma, H. No. 2547, Sector 20-C, Chandigarh	..	300
125	Shri Gursharan Singh Shergill, 523, Suraj Gang, Jalandhar	..	300
126	Major Avtar Singh, 188, Sant Nagar, Jalandhar	..	325
127	Shri Surinder Singh, H. No. 502, Sector 35-A, Chandigarh	..	200
128	Smt. Parkash Kaur, W.Q. 319, Basti Sheikh, Jalandhar	..	250
129	Shri R.K. Vohra, Firm Radio Officer, All India Radio, Jalandhar	..	400
130	Shri Kewal Singh, SO., Municipal Committee, Nakodar	..	250
131	Smt. Harsuman Kaur, H.S. Gass Company, Model Town, Jalandhar	..	500
132	Lt. J. Kumar,	..	250
133	Smt. Jasbir Kaur, Clerk, Improvement Trust, Jalandhar	..	200
134	Sudesh Sehgal, ER-114/1, Pucca Bagh, Jalandhar	..	250
135	Kamlesh Kumari, Govt. Primary School, Islamabad, Jalandhar	..	250
136	Prof. Chander Bhushan, 688, Model Town, Jalandhar	..	200
137	Naresh Sharma, Inspector, M/Corporation, Jalandhar	..	200
138	Dalel Singh, Clerk, M/Corporation, Jalandhar	..	200
139	Tej Krishan Nahar, Ali Mohalla, JUC.	..	200
140	R.P. Chowdhary, All India Radio, Shimla	..	200

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address of the Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)
141	Krishan Chander, 164/174, Virdi Colony, Basti Gunja, Jalandhar ..	200
142	A.K. Dhir ..	200
143	Mohinderjit Singh, A.T.O., Samana ..	200
144	Gurdip Singh, 1388, Sector 22-D, Chandigarh ..	200
145	Baldev Raj Nagi, Directorate, Local Government, Punjab Chandigarh ..	200
146	Nirmaljt Kaur, Clerk, Directorate, Local Government, Punjab, Chandigarh ..	200
147	Rajinder Seth, 169, Shakti Nagar, Juc. ..	200
148	Swaran Singh, C/o D.C. Office, Juc. ..	150
149	Gian Chand Swr., c/o JIT ..	150
150	Balbir Singh, c/o D.C. Office, Juc. ..	150
151	Parmodh Kumar, Draftsman, JIT ..	150
152	Suman, 183/9 Preet Nagar, Ladowali Road, Jalandhar ..	150
153	Tarlok Chand, W.A., 193 Sarfan Bazar, Jalandhar ..	150
154	Muni Lal, WB-125, Bazar Sheikhan, JUC. ..	150
155	Rajpal Singh, 565, M/Town, Jalandhar ..	150
156	Baldev Singh, 344, Guru Tegh Bahadur Nagar, Jalandhar ..	150
157	Harnam Singh, Nai abadi, 9-B, Jullundur Cantt ..	150
158	Subhash Chander, EJ-340, Shivaji Park, Jullundur Cantt. ..	150
159	Gurmit Lal, 141, Amrit Bazar, Kapurthala ..	150
160	Rajesh Bhalla, Municipal Corporation Jullundur Cantt. ..	150
161	Iqbal Kaur, WD 376, Brandarth road, Jullundur Cantt. ..	150
162	Harbans Kaur, WD-308, Brandrath Road, Jullundur Cantt. ..	150
163	Rajinder Kumar, Clerk, JIT ..	150
164.	Amarjit Kaur, 1141, 35-D, Chandigarh ..	150
165	Ram Parkash, Municipal Corporation, Jalandhar ..	150
166	Sarla Bai, 393, Lajpat Nagar, Jullundur Cantt. ..	200
167	Gurmit Singh ..	125
168	Manohar Lal ..	125
169	Ramesh Chander, 432/8, Central Town, Jalandhar ..	125
170	Parmodh Gupta, Clerk, Municipal Corporation, Jullundur Cantt. ..	125
171	Chanan Singh, VPO Bhatnura, Jullundur Cantt. ..	125

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address of the Allottee	Size of Plot (In sq. yds.)
172	Sunanda Rani, NF-8, Quilla Mohalla Jullundur Cantt.	125
173	Baldev Dutt, 132, Shakti Nagar, Jullundur Cantt.	125
174	Harminder Singh, WG-454, Sumaj Ganj, Jalandhar	125
175	Gurdial Singh, Punjab Civil Sectt., Chandigarh (Issue Br.)	125
176	Manjit Kaur, Govt. Primary School, Bolina	125
177	Partap Singh, V. & P. O Dakoha, Jullundur Cantt.	100
178	Ram Bhadur, Dr. V. M/Corporation, Jullundur Cantt.	100
179	N.S. Parwana, 8/22-A, Chandigarh	400
180	Satinder Paul Singh Kapur	200
181	Manjit Singh, Pucca, Bagh, Jullundur Cantt.	125
182	Pushpa Devi, EJ-106, Pucca Bagh	125
183	S. Jagir Singh Bhalla, PAU, Ludhiana	500

Statement Showing the details of Plots Allotted out of Discretionary Quota in Improvement Trust, Ludhiana

1	Major J.S. Kanra, 276, Sector-7, Panchkula	400
2	Vinod Kumar, 689, Vishwa Mittar Street, C/L, Ludhiana	400
3	Shri M.P. Chatrath, 35-D, Mall Amritsar	400
4	Pawan Kumar, 1094/2, Harnam Nagar, Model Town, Ludhiana	400
5	Harminder Singh, 458, Induistrial Area-A, B, Ludhiana	400
6	Kiran Sood, 689, Vishwa Mittar Street, C/L, Ludhiana	400
7	Balwinder Singh, 496, Model Gram, Ludhiana	400
8	Amar Singh Lamba, 3764, 22-D, Chandigarh	250
9	Shri Sohan Singh, C/0 Telephone, Exchange, Bharat Nagar, Chowk, Ludhiana	500
10	Harpal Singh, C/o 1036, 24-B, Chandigarh	250
11	Ashok Kumar, 419/1, Dr. Sudha Singh Road, Ludhiana	250
12	Lata Diwan 47-B, Udham Singh Nagar, Ludhiana	250
13	D.K. Malhotra District Attorney, (Legal) Ludhiana	250
14	Vrinder Parmod, 539, Arya Moh. Ludhiana	200
15	Saroj Prashar, B-4, 2133, Partap Bazar, Ludhiana	200
16	Jagdish Chand, C/o M/s. Venus Imporium, Lalu Mal Street, Ludhiana	200
17	Jatinder Pal son of S.L. Modi, 2164, 19-C, Chandigarh	200
18	Jaswinder Singh Bawa, 668, B-2, Brown Road, Ludhiana	2 [illegible]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and address of the Allottee	Size of Plot (in Sq. yds.)
19	Raj Rattan Sharma, 489, 48-A, Chandigarh ..	200
20	Narinder Kumar son of Shri S.L. Modi, 2164- 19, Chandigarh ..	200
21	Rattan Singh, Labour Colony, Qr. No. 15, Gill Road, Ludhiana ..	200
22	Nachatar Singh, 1015-27, Chandigarh ..	200
23	Ram Pal, 2512, 22-C, Chandigarh ..	200
24	Tota Ram son of Nathu Ram, New Sangam Bakery, Samrala Road, Ludhiana ..	200
25	Mast Ram Chopra, 39-B, Udham Singh Nagar, Ludhiana ..	125
26	Harminder Singh son of Shri Hari Singh, Village Rai Pur, P.O. Chamkaur Sahib, District Ropar ..	125
27	Pardeep Kumar Goel, M/s. Rajesh Medical Agency, Shop No. 4, Gandhi Market, Bhatinda ..	125
28	Sanjeev Thapar, 1911, Phase-II, Mohali ..	125
29	Vinod Kumar, 300, Prabhat Bhawan, Sham Lal Road, Ludhiana ..	100
30	Shri Raj Kumar, B-1, Kundan Puri, 600/12, Ludhiana ..	100
31	Swaran Singh, H.No. 64, Phase-II, Mohali ..	100
32	Bhagwan Singh Chowkidar, H.No. 46, Sector 2, Chandigarh ..	100
33	Raj Paul son of Shri Ganga Ram, B-4/1184, Tilak Nagar, Ludhiana ..	100
34	Sudarshan Kumar, 518/36, Chandigarh ..	100
35	Inder Jit Singh Khurana C/o Mr. Paul Furniture, Lakar Bazar, Ludhiana ..	400
36	Baljit Singh Sondhi, I-C, Sarbha Nagar, Ludhiana ..	400
37	Hardev Kaur Dhillon, 689, Gurdev Nagar, Ludhiana ..	400
38	Raghbir Singh Sekhon, V.P.O., Pamal, District Ludhiana ..	400
39	Ex-Capt, Jaswant Singh Sekhon, V.P.O., Peyal, Ludhiana ..	400
40	M.R. Dhawan, P.C.S., SDO (C), Moga ..	400
41	Karam Singh, M.L.A., Flat, No. 5, Chandigarh ..	400
42	C.L. Chopra, Addl. District & Sesssion Judge, Amritsar ..	400
43	Sudhir Mittal, IAS, Dy. Secy. Food and Supplies, Punjab ..	400
44	J.S. Maini, IAS, D.C., Gurdaspur ..	400
45	Hari Singh Sandhu, Executive Engineer, Horticulture, Punjab Agriculture University, Ludhiana ..	400
46	Dharam Singh son of Gurdit Singh, VPO, Choga Wal, P.O. Samir Pur (Jullundur) ..	400

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and address of the Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)
47	J.S. Bal, District Revenue Officer, Distt. Court, Hoshiarpur ..	400
48	Raminder Singh, IRS. Under-Secretary, Ministry of Finance, New Delhi	400
49	Gurdev Singh, D.C., Amritsar ..	400
50	Raghbir Singh son of Partap Singh, 164, Model Gram, Ludhiana ..	400
51	Sukhdev Singh Garg son of Ram Dayal, Addl. & Session Judge, Mukatsar ..	400
52	Parshotam Kumar Mittal son of Muni Lal, Q-J, Kartar Singh Sarabha Nagar, Ludhiana ..	400
53	Sharat Kapoor, 328/2, Sher Singh Road, Ludhiana ..	400
54	Maj. O.P. Nagrath, Group Education Officer, Engg. Group, Kirki ..	300
55	Bhupinder Singh, 10-F/322, Sec. 22-A, Chandigarh ..	300
56	Parsani Devi Wd/o Deena Nath, 20-B/80, Dr. Hira Singh Road, Ludhiana ..	300
57	Brg. V.P. Malhotra, 2 Corps, Army Brg.C/o 56APO ..	300
58	Marmohan Bhanot, V.P.O. Rai Kot (Ludhiana) ..	300
59	Gurmukh Singh son of Chanda Singh, Jassal House, Pakhowal Road, Ludhiana ..	300
60	Brij Sharma, 10/108, PAU, Ludhiana ..	300
61	Amrik Singh, 572, Model Town, Ludhiana ..	300
62	Tirath Ram, V. & P.O. Bara Pind (Jullundur) ..	300
63	Alop Gupta, H-6/2, Malvi Nagar, New Delhi ..	300
64	Parvinder Rattan, 49-A, Civil Line, Ludhiana ..	300
65	Brg. Atma Singh, Addl. Director-General, Army Headquarter, DHQ, PO, New Delhi ..	300
66	Rakesh Singh, IAS, Deputy Secy. (Ind.), Punjab ..	300
67	Gurjinder Jit Singh, IAS, Deputy Secy., Passport, Punjab, Chandigarh ..	300
68	Piara Singh, Principal, Govt. College, Ludhiana ..	300
69	Bihint Singh, 614, Model Town, Ludhiana ..	300
70	Arun Khanna, 534/14, Park Street, Civil Lines, Ludhiana ..	300
71	Inder Jit Singh Ahuja, 15-1, Sarbha Nagar, Ludhiana ..	300
72	Amar Singh, 1621, 35-B, Chandigarh ..	300
73	T.P.S. Mago, B-X 796, Hospital Road, Ludhiana ..	300
74	Sat Pal Maini, 3 Vikas Nagar, Ludhiana ..	300
75	Daljit Singh, L.S.O., Mpl. Corpn., Ludhiana ..	300

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and address of Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)
76	Parminder Singh, 333-B, Shiv Gali Sahney Bldg., Near Rly Qr. Ludhiana ..	250
77	Amar Jit Singh Sharma, Murado Colony, Gill Road, Ludhiana ..	250
78	Subhash Chander B-4, 328, Falaadhya, Ludhiana ..	250
79	Rattan Singh, PCS, Removal of Grievances Gurdaspur ..	250
80	Hardev Singh, Sub-Registrar, Amritsar ..	250
81	Jasbir Singh, 2927, Malhotra Colony, Ropar ..	250
82	Satish Kumar, J.K. Dhir Hosiery, Ludhiana ..	250
83	Jagmohan Verma, H.No. 1006, 18-C, Chandigarh ..	250
84	Banarsi Lal Sharma, E.O., N.A.C., Naya Nangal ..	250
85	Ashok Kalia, B-1, 1177, Satsang Road, Ludhiana ..	250
86	S.K. Sharma, 25-B, 289 Salim Tabri, Ludhiana ..	250
87	Prem Kumar, Bhardwaj, 1493, 20-B, Chandigarh ..	250
88	Subhash Chander, 59/1, New Janta Nagar, Gill Road, Ludhiana ..	250
89	Neelam Dhiman, 733-Patel Nagar, Ludhiana ..	200
90	D.R. Verma, 523--R, Model Town, Ludhiana ..	200
91	Parkash Wati, H.No. 1278, Kucha No. 2, Rajinder Nagar, Civil Line, Ludhiana ..	200
92	Harjeshwar Pal Singh, 278, 37-A, Chandigarh ..	200
93	Amrit Lal son of Shri Ayoudhya Parshad, Malri Gali, Ludhiana ..	200
94	Smt. Lalita Gupta, 222, Dayal Nagar, Kumhar Mandi, Ludhiana ..	200
95	Ashwani Kumar son of Amar Nath, 13/1/207, Luxmi St., Civil Line, Ludhiana ..	200
96	Dharam Pal C/o Tulsi Ram-Runki Ram, Gali Road, Ludhiana ..	200
97	Vinod Kumar, 37 Model House, Ludhiana ..	200
98	Ramesh Joshi-B-1,677/10, Upkar Nagar, Ludhiana ..	200
99	Santosh Batra, B-11114, Bindra Ban Street, Ludhiana ..	200
100	Rajinder Kumar Sabharwal, H. No. 2, Moti Nagar, Ludhiana ..	200
101	Smt. Ranu Bala, B-805, Prem Nagar, Ludhiana ..	200
102	Bagga Ram, VPO Chak Bilga, District Jullundur ..	200
103	Rajinder Kumar, 3198/27-D, Chandigarh ..	200
104	Kanwaljit Singh, 80-Model Gram, Ludhiana ..	200
105	Parkash Singh, 347/29, Chandigarh ..	200

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and address of Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)
106	Veen Sharma D/o Dr. Kali Charan, O/o D.C. Office, Ludhiana ..	200
107	Ram Murti, Commissioner, Jullundur Divn., Jullundur ..	200
108	Diwan Laskar Kumar son of Kulwant Rai Diwan, 9-R, Model Town, Ludhiana ..	200
109	Dharam Vir son of Veli Ram, H. No. 1177, Samrala Road, Ludhiana ..	200
110	Ashwani Kumar son of Shri Veli Ram, 1177, Harbans Pura, Ludhiana	200
111	Prem Kalia, B-1, 809/2, Prem Nagar, Ludhiana ..	200
112	Baldev Singh, Director, Punjab Raj Bhawan, Chandigarh ..	150
113	Joginder Kaur, Teacher, Govt. Primary School for Girls, Jawahar Nagar, Ludhiana ..	150
114	Sadhu Singh, Driver, PWSSB, Chandigarh ..	150
115	Surinder Kaur, 512-R, Model Town, Ludhiana ..	150
116	Sham Lal, Clerk, G.M., Punjab Roadways, Chandigarh ..	125
117	Jai Pal, 281, Madho Puri, Kucha No. 3, Ludhiana ..	125
118	Suresh Gandhi, H.No. 1696, Sukh Ram Nagar, Ludhiana ..	125
119	Zulfi Ram, Clerk, Committee (I), Pb. Civil Sectt. ..	125
120	Gurnam Kaur, 128, Lal Qr., Basti Abdula Pur, Ludhiana ..	125
121	Ram Diti Bai, 1422/20-B, Chandigarh ..	125
124	Shiv Kumar, 120/16, Kumar Mandi, Ludhiana ..	125
125	Sat Paul Sood, V.P.O. Ram Pur, Doraha, Ludhiana ..	100
126	Baljinder Kumar, Majra, Sirhind (Patiala) ..	100
127	Shankar Dass, Moh. Fateh Ganj, Ludhiana ..	100
128	Tej Wanti, 2362, Brahman Majra, Sirhind (Patiala) ..	100
129	Kanta, Qr. No. B-196, Colony No. 5, Rly Qr., Ludhiana ..	100
130	Om Parkash, MLA, Iqbal Ganj Chowk, Ludhiana ..	500
131	Lekh Raj, SCF No. 5, Kidwai Nagar, Ludhiana ..	400
132	Pritam Singh Hura, DIC, Patiala Range ..	400
133	Onkar Singh, PSC, DSLG, Punjab ..	452
134	Paramjit Singh Sandhu, S. P. (Detective), Amritsar ..	500
135	Ved Parkash, 225, Bhai Randhir Singh Nagar, Ludhiana ..	500
136	Jatti Ram Sharma, Vill. Ahemdgarh (Sangrur) ..	500
137	Shakuntla Devi, 556, Church Road, Ludhiana ..	500
138	Jagraj Singh, V.P.O. Rajiana, Moga ..	500

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and address of allottee		Size of Plot (in sq. yds.)
139	Shamsher Singh, MLA, Khanna	..	500
140	Jagir Kaur, 56, Sant Nagar, Ludhiana	..	400
141	Sarbhjit Singh, 274, Model Town, Ludhiana	..	400
142	Manmohan Singh, Rly Road, Hanuman Garh, Town Sri Ganga Nagar	..	400
143	Daljit Singh, Executive Engineer, P/W/S. Dev. No. 2, Ludhiana	..	400
144	Gurbakshish Singh, 236/3, Indl. Area, Ludhiana	..	400
145	Wing Comdr. S.S. Sekhon, Dr. Hira Singh Road, Ludhiana	..	400
146	Ram Kumar, E-K,, 192 Phagwara, Gali Jullundur	..	400
146-A	Lt. Col. Karm Jit Singh, D.R.'s Lines Downe (UP)	..	400
147	Jagtar Singh, 3255/23-B, Chandigarh	..	400
148	S.S. Bains, 27-MIG Flats, Parshad Nagar, New Delhi	..	300
149	Chitranjan Singh, 3 Chander Puri Tylor Road, Amritsar	..	300
150	Gurnam Singh, DFSO (Rtd.), VPO Ghai Kalan, Faridkot	..	300
151	Parmvir Kaur, C/o Dr. D.S. Virk, Civil Hospital, Hoshiarpur	..	300
152	C.S. Rana, IAS, Joint Secretary to Government, Haryana, General Admn.	..	300
153	B.D. Bansal, 645, Opp. Old D.M.C. Hospital, Ludhiana	..	300
154	Inder Jit Singh, 1130, B-IV, Mehmood Pura, Ludhiana	..	300
155	Hari Krishan, 18-E, Tagore Nagar, Ludhiana	..	300
156	Surinder Pal Singh, B-X, Partap Singh, Goada Road, Ludhiana	..	300
157	Kartar Singh, 1378, Sukh Ram Nagar, Ludhiana	..	300
158	H.S. Ahuja, H.No. 6/20-A, Chandigarh	..	250
159	Rattan Lal Dental Wing, Govt. Medical College, Batala	..	250
160	Ajay Pal C/o 223, Indl. Area, Ludhiana	..	250
161	Satish Bhanot, 1609/C, 38-B, Chandigarh	..	250
162	Shiv Dev Singh, 2625/19-C, Chandigarh	..	250
163	L.K. Rohtagi, H. No. 51/19-A, Chandigarh	..	250
164	Ashok Kalia, B-I/1177, Satsang Road, Ludhiana	..	250
165	Dharam Pal, 256, Bharat Nagar, Ludhiana	..	200
166	Rakesh Kumar, H. No. 990, Daresi Road, Ludhiana	..	200
167	Mulkh Raj 252, Karim Pura, Ludhiana	..	200
168	Rajesh Gupta, 1637/23, Chandigarh	..	200
169	Kewal Krishan, 38-Atma Nagar, Ludhiana	..	200

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and address of Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)
170	Chander Mohan, 41-B, Sarabha Nagar, Ludhiana ..	200
171	Malkiat Singh, H. No. 378, Dr. Hira Singh Road, Ludhiana ..	200
172	Atma Singh, SMEO, PSAMB, Chandigarh ..	200
173	Raman Kumar Soni, 2704/22-C, Chandigarh ..	200
174	Pritpal Singh son of Jaswant Singh, Karyana Merchant, Salim Tabri, Ludhiana ..	200
175	Kavita C/o Lt. Col. Charanjit Singh, 12-MGA, C/O BRDE, Ahmed Nagar ..	200
176	Amarjit Kaur, 1625, B-13, Karim Pura, Ludhiana ..	200
177	Narinder Kumar, 2164/19-C, Chandigarh ..	200
178	Bimla Sharma, 2085/24-C, Chandigarh ..	200
179	Bal Krishan, 143-Indl. Area, Ludhiana ..	150
179-A	Subhash Kataria, 203, Gandhi Nagar, Fazilka ..	150
180	Jagdish Kumar, 10-K, Sarabha Nagar, Ludhiana ..	150
181	Mohan Lal, 11/40, Tilak Nagar, Ludhiana ..	150
182	Mangal Sain, 370-Benjmin Road, Ludhiana ..	150
183	Darshan Singh, 2648, Gali No. 3, Vishwkarma Road, Ludhiana ..	150
184	Ramesh Kumar, Street No. 3, Dogar Basti, Faridkot ..	150
185	Usha Sagar, 2384/35 C, Chandigarh ..	150
186	Daya Wanti, village Dhadra, Ludhiana ..	150
187	Parshotam Dass, B-Ex- 690, Chowk Neem Wala, Ludhiana ..	150
188	Om Parkash son of Shri Veli Ram ..	150
189	Hans Raj, B-X/456, Neem Wala, Chowk, Ludhiana ..	125
190	Balbir Singh, Gunman, L.G.M., Punjab, Chandigarh ..	125
191	Balbir Singh son of Nahar Singh, 363, Industrial Area, Chandigarh ..	125
192	Sarjeevan Kumar M/s. Muthra Dass Dharam Vir, Saban Bazar, Ludhiana ..	125
193	Karam Singh R/o Japu Wal, Dhariwal, P.O. Sohan ..	125
194	Gurbax Singh, 404, Indira Colony, Ludhiana ..	125
195	Randeep Singh, 541, Kamram Road, Ludhiana ..	125
196	Nand Lal Ahuja, C/o Samrat Gift House Chora Bazar, Ludhiana ..	125
197	Vidya Wanti, V.P.O. Threeke, Ludhiana ..	100
198	Sukhdev Singh C/o Harbans Singh Tangewal, Guripul, Ludhiana ..	100

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and address of allottee	Size of Plot (in sq. yds.)
199	Roshan Lal, 423/4, Street No. 22, Janta Nagar, Ludhiana ..	100
200	Bara Singh, Moh. New Janta Nagar, Ludhiana ..	100
201	Leela Devi, 1058, Dakkhna Wali Gali, Jamal Pur Nwana, Ludhiana ..	100
202	Surinder Kaur, 702, Baba Deep Singh Nagar, P.O. Focal Point Ludhiana ..	100
203	Prem Lata 239, F. Kidwai Nagar, Ludhiana ..	100
204	Kaushlya Devi, H.No. 757, Street No. 2, Basti Jodhewal, Ludhiana ..	100
205	Mohan Singh, 79/1, P.S.E.B., Colony, Sarabha Nagar, Ludhiana ..	100
206	Vinod Kumar, 539, Sita Nagar, Ludhiana ..	100
207	Shiv Khilwan, 301, Industrial Area 'A', Ludhiana ..	100
208	Charan Singh, 301, Industiral Area 'A', Ludhiana ..	100
209	Sabar Singh, 801/7B, Chandigarh ..	100
210	Avtar Kaur, V.P.O. Bhanaur, Ludhiana ..	100
211	Yudhishtar Kumar, 10/600, Chowk Neem Wala, Ludhiana ..	100
212	Virender Kumar 1744/3, Habib Ganj, Ludhiana ..	100
213	Jagir Singh, V.P.O., Lasara, Ludhiana ..	100
214	S.K. Sharma, 347/17, Neta Ji Nagar, Ludhiana ..	100
215	Vijay Kumar, 810/17, Prem Nagar, Ludhiana ..	100
216	Lajo Wanti, 913/21, Shiva Ji Nagar, Ludhiana ..	100
217	Ved Wanti 661/21, Jagdeep Nagar Basti Gujran, Ludhiana ..	100
218	Gian Kaur, 913/21, Jagdeep Nagar Basti, Gujran, Ludhiana ..	100
219	Kehm Ram, 41/27A, Chandigarh ..	100
220	Om Parkash B-1 /619, Iqbal Ganj, Ludhiana ..	100
221	Uttam Singh, 2415, 40-C, Chandigarh ..	100
222	Lal Singh, V.P.O. Dhamot, Ludhiana ..	100
223	Gulshan Rai, B-1, 1418, Chowni Moh., Ludhiana ..	100
224	Surinder Singh, B-X/804, Civil Hospital, Ludhiana ..	100
225	Rajnesh Kumar, 202/I, Camp Area, Air Force Station, Halwara ..	100
226	Kashmir Singh, 2589, Sector 27, Chandigarh ..	100
227	Mukesh Pal, Islam Ganj, Ludhiana ..	100
228	Gurdeep Singh, V.P.O. Latala (Ludhiana) ..	100

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and address of Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)
229	Karan Bala, 123, Moh. Raya Dersi Road, Ludhiana ..	100
230	Bimla Devi, Qr. No. 16, Civil Lines, Ludhiana ..	100
231	Kishan Lal, 308, 37-C, Chandigarh ..	100
232	Rawel Singh, 591-B, /V Samrala Road, Ludhiana ..	100
233	Gursharan Kaur, H. No. 666, Engine Shed, Ludhiana ..	100
234	Dalip Kaur, 697, Manjit Nagar, Ludhiana ..	100
235	Violet H. No. 506/8, Dasunda Singh Road, Ludhiana ..	100
236	Kuldeep Kaur, 1173/3 Tej Ganj, Ludhiana ..	100
237	Ramesh Chand, 2937, 20-C, Chandigarh ..	100
238	Rajnesh Kumar, 202/1, Camp Area Air Force Station, Halwara ..	100
239	Rajesh Kumar C/o D.P. Gupta, H. No. 1061, 20-B, Chandigarh ..	100
240	Phulan Rani, 16, White Qr. Near Basti Abdula Pur, Ludhiana ..	100
241	Amar Wati C/o Puri Niwas Agency, Ahmedgarh ..	Yet to be allotted by the Trust
242	Gopal Dass C/o Jagat Paul, Plot No. 34-B, New Subhash Nagar, Ludhiana ..	Ditto
243	Roop Lal C/o 344, Subhash Nagar, Ludhiana ..	Ditto
244	Madan Lal 750/1, Patel Nagar, Ludhiana ..	Ditto
245	Raj Kapoor, 13/266, Wake Field Ganj, Ludhiana ..	150
246	Mann Singh, Guru Nanak Nagar, Block No. B. Dhuri Line, Ludhiana ..	150
247	Krishan Lal, 832, Kucha No. 11, Field Ganj, Ludhiana ..	150
248	Charanji Lal, Kucha No. 3 B-VI/184 Ludhiana (Madho Puri) ..	150
249	Jagan Nath 148, Chowk Takiya Gujran, Ludhiana ..	150
250	Mela Ram, V.P.O. Bilga, Jalandhar ..	150
251	Lal Singh, 2360-B, 14, Amarpura, Ludhiana ..	150
252	Gian Singh, B-VIII, 1121, Purani Sarai, Bansi Dhar, Ludhiana ..	150
253	Shingara Singh B-20, 318/4 Dyal Nagar, Ludhiana ..	150
254	Sri Nath, Village Jaggari, Distt. Ludhiana ..	150
255	Jagdish Lal, 27-E, Rly. Colony, Rly. Station New Sabzi Mandi New Delhi ..	150
256	Sardar Singh, 1268, B-XI, C/o Sho Si ngh Ice Depot, Moh. Dhokan Baba Khan Singh, Samrala Road, Ludhiana ..	150
257	Jaswant Singh 174, Model Town, Jalandhar ..	150

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and address of the Allottee	Size of Plot (in sq. yds.)
258	Kuldeep Singh 950, Khucha No. 16 Field Ganj, Ludhiana ..	150
259	Balbir Singh, V.P.O. Badheri (Chandigarh) ..	200
260	Miss Darshan Sharma, 1577/23, Chandigarh ..	200
261	Sunil Dutt, 712/Mali Ganj, Ludhiana ..	200
262	Parmod Bhushan H.B. Textile Colony Industrial Area-A, Ludhiana ..	200
263	Parshotam Kumar C/o Mahavir Tent House Purana Bazar, Ludhiana ..	200
264	Ram Parkash C/o Rattan Mech. Works Sarabha Nagar, Ludhiana ..	200
265	Smt. Prabha Rani, Ghas Mandi, Chaura Bazar, Ludhiana ..	200
266	Ashok Kumar Jain, B/IV, 1267 Brahm Puri, Ludhiana ..	200
267	Ram Chand, 177-R, Model Town, Hoshiarpur ..	200
268	Bal Krishan B-III/431, Purana Bazar, Moh. Vakilan, Ludhiana ..	200
269	Hari Krishan B-III/431 Purana Bazar, Moh. Vakilan, Ludhiana ..	200
270	Tarlochan Singh V.P.O. Bilaspur Via Doraha, LDH ..	200
271	Jatin 271 Jatinder Kumar, B-IV/1542, Moh. Bambia, Ludhiana ..	200
272	Jagdish Chander 1452 Gali No. 9, Abohar ..	200
273	Piarye Lal Supdt. Grade IV office of Executive Engg. P.W.S.S.B. Division No. 3, Ludhiana ..	200
274	Anil Dutt, B-IV/1712, Mali Ganj, Ludhiana ..	200
275	Bal Krishan 774, Lakkar Bazar, Ludhiana ..	200
276	Amar Nath Rai, 1070/2 Daresi Road, Ludhiana ..	200
277	J.S. Shakur, V.P.O. Mana Talwandi, Kapurthala ..	300
278	D.D. Bhalla, P.R.O. 3050/23-D, Chandigarh ..	300
279	Suraj Parkash, 2-Lwarance Road, Ludhiana ..	400
280	M.K. Bandish, Asstt. Prof. Medical College, Amritsar ..	400
281	Kashmira Singh, V.P.O. Bahrowal, Via Sailapur (Hoshiarpur) ..	400
282	Guljar Singh son of Banta Singh Kothi No. Sector 2, Chandigarh ..	400
283	Tripta Kalra, B-III/7491/II, Mohalla Saidan, Ludhiana ..	400
284	I.S. Chahal, E.T.O., Ludhiana ..	400
285	Gurbax Rai, 442, Basant Avenue, Race Course Road, Amritsar ..	400
286	Amar Jit Singh son of Brij Singh c/o Harbhajan Singh 1323/5, Sector No. 4, Maharaja Nagar, Ludhiana ..	500
287	Ramesh Lal, B-X/272 Mooh Pura, Ludhiana ..	500

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and address of the Allottee	Size of Plot (in Sq. yds.)
288	Jaswinder Kaur, Headmistress, Khalsa Girls School, Sidhawan ..	500
289	Wing Comdr. V.P. Patni, College of Air War Fair, Secundrabad ..	500
290	Ranbir Singh, 72-B, Sarabha Nagar, Ludhiana ..	500
291	V.P. Singh, P.A.U., Ludhiana ..	500
292	Gurdev Singh, 207, Sector 35-A, Chandigarh ..	500
293	Sandeep Kumar, Shiv Dev Singh Naggar, Ludhiana ..	500
294	Sarabjit Singh, Indl. Area, Ludhiana ..	500
295	Harjeet Singh 359, Sector 35-A, Chandigarh ..	500
296	Parsin Kaur, 563, Phase II, Mohali ..	500
297	H.K. Verma, 9/39 P.A.U., Ludhiana ..	400
298	Chander Parkash Gupta, South Extension-II, New Delhi ..	400
299	J.R. Rattra, 9-A, Canal Colony, Amritsar ..	400
300	Sohan Singh, Bur Singh ..	400
301	Major Daljit Singh M-I-B, Green Avenue, Amritsar ..	400
302	Harjinder Singh, I.A.S. ..	400
303	Murari Lal, Woollen Street, Books, Market, Ludhiana ..	300
304	Balwant Singh, Project Officer, D.E.O., Ferozepur ..	300
305	Ralla Singh, V.P.O, Sehnewal, Ludhiana ..	300
306	K.K. Garag, Sr. Sub-Judge, Ludhiana ..	300
307	Sat Pal Dhawan, B-III, Pb. Govt. Colony Ram Tirath Road, Amritsar ..	250
308	Ex. Capt. V.K. Syal, 2-Model Town, Ludhiana ..	250
309	D.K. Dutta, Ballachor (Hoshiarpur) ..	250
310	Amar Nath G-IV/1542, Moh. Bandian, Ludhiana ..	200
311	Hira Lal, B-X/130, Iqbal Ganj, Ludhiana ..	200
312	Ashok Kumar, C.M.C., Chowk, Ludhiana ..	200
313	Iqbal Singh, 406, Iqbal Ganj, Ludhiana ..	200
314	Prem Kalia, B-I-809/2, Prem Nagar, Ludhiana ..	200
315	Joginder Singh 1219, Link Road Dholewal Road, Ludhiana ..	200
316	Ashok Kumar Garg, 1127, Gurdev Nagar, Ludhiana ..	200
317	Pawan Kumar, 479-L, Model Town, Ludhiana ..	200
318	Hukam Singh son of Teja Singh, 237-Indl. Area A, Ludhiana ..	200
319	Jaspal Singh, Steno, Transport, Punjab, Chandigarh ..	200

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and address of the Allottee	Size of Plots (in Sq. yds.)
320	Balbir Singh, 50, Model Gram, Ludhiana ..	200
321	Anoop Sharma, 1093, Mali Ganj, Ludhiana ..	200
322	Raj Thappar, Moh. Nagara, Ludhiana ..	200
323	Daulat Ram, G.T. Road, Rajpura ..	200
324	Balwant Singh Brar, B-XX, 1129, Kaith Niwas, Gurdev Nagar, Ludhiana ..	200
325	Banarsi Dass, Ward No. 6, Ahemdgarh (Sangrur) ..	200
326	Rattan Singh, 1859-B XVI, Mohl. Kot Alam Gir, Ludhiana ..	200
327	Sat Parkash, 1577, Sec. 23-B, Chandigarh ..	200
328	Charan Singh, 602/2, New Janta Nagar, Ludhiana ..	200
329	Kartar Singh, 2388-B-XIV, Amar Pur, Ludhiana ..	200
330	Hari Singh, 901, Shiva Ji Nagar, Samrala Road, Ludhiana ..	200
331	Rakesh Kapur, H.No. 52, Type II, Income Tax Colony, Ludhiana ..	200
332	Inder Singh, 186/23A, Chandigarh ..	200
333	Parminder Kaur, Sirhind Lodge, Ferozepur Road, Ludhiana ..	200
334	Dalbir Singh, T. 109-B Rly. Colony 11, Ludhiana ..	20
335	Suman Lata, 5047, Duma Wali Gali, Patiala	200
336	Chander Mohan, B-7/612, Saban Bazar, Ludhiana ..	200
337	Parmanand, 79 Model Gram, South, Ludhiana ..	200
338	Ram Parkash, 249, Sector, 35A, Chandigarh ..	200
339	Sharda Rani W/o Sh. Satish, C/o Union Timber Store, Bhatinda ..	200
340	Ashok Kumar Puri, B-IV-990 Daresi Road, Ludhiana ..	200
341	Makthan Singh, Cloth House, Chowk Kumhar Mandi, Ludhiana ..	200
342	Nirbhai Singh, Asstt., H. No. 6901/16 D, Chandigarh ..	200
343	Krishna Kumari, 83-B, Govt. Qr. Civil Lines, Ludhiana ..	200
344	Vishwa Nath, 218, Katchi Kothi, Khalsa College, Amritsar ..	200
345	Madan Mohan, B-1, 147, Shahi Moh., Ludhiana ..	200
346	Iqbal Singh, 720/7 Lakkar Bazar, Ludhiana ..	200
347	Hans Raj Ghair, 1094/2, Harnam Nagar, Ludhiana ..	200
348	Hans Raj, 2276/2, Sector 40C, Chandigarh ..	200
349	Nand Lal, 1189/Satsang Road, Ludhiana ..	150
350	Maha Singh, B-V-667, Tej Ganj Road, Samrala Road, Ludhiana ..	150
351	Jamna Bhai, 647/B,-III, Moh. Saidan, Ludhiana ..	150

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and address of the Allottee	Size of Plot (in Sq. yds.)
352	Raghbir Sahey, B-IV/1045, Khucha Mangat Rai, Daresi Road, Ludhiana ..	150
353	Manohar Lal Chawla, C/o Hind Electric Press, Chauri Sarak, Ludhiana ..	150
354	Rameshwar Dass, Talwandi Bhai, (Ferozepur) ..	150
355	Paramjit Nayyar, Bawa Sham Singh Bhalla, Daresi Road, Ludhiana ..	150
356	Vijay Kumar Sharma, 1307 Dr. Prem Gali, Daresi Road, Ludhiana ..	150
357	Kartar Singh, Purani Mandi, Mullanpur, Ludhiana ..	150
358	Isher Singh, Village Beriwal, District Ludhiana ..	150
359	Parveen Sayal, 2-Model Town, Ludhiana ..	150
360	Phool Chand, 1289/1 Abdula Pur Basti Band Gali No. 2, Ludhiana ..	150
361	Gopi Nath, C/o Misri Lal, Saban Bazar, Ludhiana ..	150
362	Rajinder Kaur, B-9/72, Moohpura, Ludhiana ..	150
363	Mohan Singh, 885/ & B, Chandigarh ..	150
364	Krishan Kaur, V.P.O., Dhool Kot, Near Ahmedgarh Mandi, Ludhiana ..	150
365	Mahesh Kumar, B-2/68, Moh. Bhardwaj, Sarabha Bazar, Ludhiana ..	125
366	Shadi Ram 2005/ Shivpuri, Ludhiana ..	125
367	Des Raj, 1916/114, Colony Shiv Puri, Ludhiana ..	125
368	Chanda Singh, Dina Nath Marwaha Cloth Merchant, Samrala ..	125
369	Bramha Ditta Nirmal, 545 Sita Nagar, Ludhiana ..	125
370	Ramesh Moudgil, Amar Nath Sharma Chowk Nimwala, Ludhiana ..	125
371	Ram Rattan C/o Tilak Raj, 517/12, Sita Nagar, Ludhiana ..	125
372	Sita Ram C/o S.D.O. North P.S.E.B., Ludhiana ..	125
373	Magar Singh, 2364, Batha Bhagat Singh, Basti Abdulla Pur, Ludhiana ..	125
374	Balbir Chand, 2799 Gali No. 3, Jammu Colony, Ludhiana ..	125
375	Ram Sarup Gautam, 217/Kucha No. 5, Mado Pur, Ludhiana ..	125
376	Sadhu Ram, B-1/1624, Chhowni Moh., Ludhiana ..	125
377	Parma Nand, Gali Guru Nanak Nagar, Abdulla Pur Basti, Ludhiana ..	125
378	Sadhu Ram C/o Ram Laxmi Mill, Kucha Rurra Mal, Mali Ganj, Ludhiana ..	125
379	Khuil-Ur-Rehman, C/o Ram Lal Ex-M.C., Chowk Hira Halwai, Ludhiana ..	125
380	Sanjeev Thapar, 14, Phase IV, Mohali ..	125

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and address of the Allottee	Size of Plot (in Sq. yds.)
381	Kuldeep Kaur, 187, Phase III, Mohali ..	125
382	Shiv Kumar, 120/16, Prem Nagar, Kumar Mandi, Ludhiana ..	125
383	Phuman Singh, 2558/20 C, Chandigarh ..	125
384	B. Rai Bhardwaj, Gali No. 1, Manjit Nagar, Ludhiana ..	125
385	Ramesh Chander, 2898-A, Sector 24C, Chandigarh ..	125
386	Raj Kumar Sharma, Village Jandhu Singh, District. Jalandhar ..	125
387	Ramesh Kumar, Clerk, M.C. Malout ...	125
388	Gokal Singh, village Bondly Distt. (Ludhiana) ..	125
389	Lal Singh, 68/B-III, Chowk, Saidan, Ludhiana ..	125
390	Parshotam Dass, 2126/1, 19 C, Chandigarh ..	125
391	Surjit Singh, B-XX, 1255, Jagroan Road, Ludhiana ..	125
392	Vijay Sharma, 459, Ram Gali, Mado Puri No. 1, Ludhiana ..	125
393	Ramesh Kumar Sharma, C/o Dr. Tulsi Dass, 4 Pushtid Dawa Khaana, Ludhiana ..	125
394	Swaran Kaur, 702/, 22-A, Chandigarh ..	125
395	Shamsher Singh, Near Mai Nand Kaur Gurdwara, Ludhiana ..	125
396	Gulshan Rai, 123/24, Slim Tabri, Ludhiana ..	125
397	Ved Parkash 2027/Gali No. 1 Basant Nagar, Ludhiana ..	125
398	Ram Chand, 1245, Gali No. 1 Basant Nagar, Ludhiana ..	125
399	Shanti Rani, Village, & P.O. Mubrak Pur Camp (Patiala) ..	125
400	Dalip Singh, V.&.P.O. Dango Ludhiana ..	100
401	Kuldip Kumar, Cahsier, State Bank of India Main Bazar, Amritsar ..	150
402	Ram Murti, Driver, Local Govt. Punjab, Chandigarh ..	150
403	Bishamber Nath, 1332-B IV, Tilak Nagar, Ludhiana ..	150
404	Sun Dass, H. No. B-1/376/1, Gandhi Street, Kailash Chowk, Ludhiana ..	125
405	Vijay Kumar, B-II-1086, Iqbal Ganj, Ludhiana ..	125
406	Joginder Pal, 893/1, Harbanspura, Ludhiana ..	125
407	Inder Kumar, B. 11-1006, Iqbal Ganj, Ludhiana ..	125
408	Major Singh V. & P.O. Dudike (Faridkot) ..	125
409	Ram Parsad, Kunj Lal Bassi, Prem Gali, No. 4, Ludhiana ..	125
410	D.P. Singh, Sarabha Nagar, Ludhiana ..	500

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and Address of the Allottee		Size of plot (in sq. yds.)
411	A.S. Gill, Additional District and Session Judge, Jalandhar	..	500
412	Ashok Kumar, Asstt. Engg., Municipal Corporation, Jalandhar	..	500
413	Manbir Singh, 72-D, Sarabha Nagar, Ludhiana	..	500
414	A.S. Johar, C/o Fleet Mail Office, Bombay	..	500
415	Chander Parkash, 56-B, South Ext. II, New Delhi	..	400
416	Jasvir Sareen, H. No. 719/10 Field, Ganj, Ludhiana	..	400
417	Surain Singh, Dhanoa, Adviser to Governor, Punjab	..	400
418	M.G. Singh, C/o 155, C/o 56 A.P.O	..	400
419	Rajinder Kaur, BV/293, Baijmain Road, Ludhiana	..	400
420	J.P. Aswal S.P., Vigilance P.S.E.B., Patiala	..	400
421	B.S. Dhillon, 6/11, P.A.U., Ludhiana	..	400
422	Girdhari Lal Goel, Sr. Medical Officer, I/c. M.L.A., Hostel, Chandigarh	..	400
423	Mohinder Kaur, Q. No. 102, Church Road, Ludhiana	..	300
424	Jagtar Singh, Asstt. Prof. (Hort). P.A.U.C., Ludhiana	..	300
425	Deep Kaur, 199, Tehsilpura, Amritsar	..	300
426	Surinder Paul, 475/1, Partap Singh Chadha Road, Ludhiana	..	300
427	Rajinder Kaur, 33-A, Govt. Flat Civil Line, Ludhiana	..	300
428	Devinder Kumar, P.A., D.L.G., Punjab.	..	250
429	Janak Dulari, C/o Vivek Enterprise Millerganj, Ludhiana	..	250
430	Lal Chand, Chandigarh	..	250
431	Gopal Krishan, Canal Colony, Rohti Brij, Nabha, Patiala	..	250
432	Deepak Kumar, H. No. 1022/11-C, Chandigarh	..	250
433	Veena Garg, J.B.T., Teacher, Model High School, Punjabi University, Patiala	..	250
434	Sat Pal Dhawan, 3-B, Govt. Colony Ram Tirath Road, Amritsar	..	250
435	Sunil Nayar, H. No. 110/1, Behind Kabir House, The Mall, Ludhiana	..	250
436	Karam Singh, Dudike, Teh. Moga	..	250
437	Rajiv Nayar, H. No. 10/1, Behind Kabir House, The Mall Road, Ludhiana	..	250
438	Shashi Mohan Verma, H. No. 1477/20-B, Chandigarh	..	250
439	Gurcharan Singh, 67, Shah Jhan Road, New Delhi	..	250
440	Parkash Wati, 62-I, Sarabha Nagar, Ludhiana	..	250

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address of the Allottee	Size of plot (In sq. yds.)
441	Paras Ram	200
442	K.L. Bhasin, H. No. 242, Phase II, Mohali	200
443	Shakuntla Mehta, 55 Vivek Nagar, Ludhiana	200
444	Rajinder Kumar, H. No. 2451, Gali No. 1, Ram Bagh, Amritsar	200
445	Surinder Kumar, 6/787, Gali D.M.P., Tarn Taran, Amritsar	200
446	Chitra Malik, 7-C, Udham Singh Nagar, Ludhiana	200
447	Promila Lal, S.T.P., Patiala	200
448	Mohan Lal, H. No. 2286, Basti Abdula Pur, Ludhiana	200
449	Parmjit Singh, H. No. 274, Model Town, Ludhiana	200
450	Urmil Gupta, 1028/II, Chandigarh	200
451	Kewal Sood, B-VI/1542, Mohl Bandian, Ludhiana	200
452	Malkiat Singh, V.P.O. Sahibana, Ludhiana	200
453	Rajesh Kalia, 655/11 B, Chandigarh	200
454	Munshi Ram, 98/2, Jawahar Nagar, Ludhiana	200
455	Harish Chander 326/2, Dr. Sham Singh Road, Civil Line, Ludhiana	200
456	Ashok Kumar, 130, Iqbal Ganj, Ludhiana	200
457	Ravi Chander Luthra, 750/14, Patel Nagar, Ludhiana	200
458	Ramesh Chander B-VI, 419, Madho Puri, Ludhiana	200
459	Jogesh Kalia 655/11B, Chandigarh	200
460	S.K. Sood, 12, New Model, Town, Ludhiana	200
461	Shingra Singh, 10-A, Rakhu Bagh, Ludhiana	200
462	Ashok Kumar, 750/15, Patel Nagar, Ludhiana	200
463	Asha Kally	200
464	Anoop Thapar, HJ. 90 Housing Board, Colony, Ferozepur Road, Ludhiana	200
465	Gurnam Singh, Jakhu, Divisional Engg. Phones, Plg. Admn. Ludhiana	200
466	Subash Chander, B-10/169, Iqbal Ganj, Ludhiana	200
467	Prem Kumar, Chandigarh	150
468	Sushil Kumar, Chandigarh	150
469	Dhan Kaur, V.P.O. Aligarh	150
470	Basant Kaur, Kamren Road, Ludhiana	150

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Serial No.	Name and Address of the Allottee		Size of plot (in sq. yds.)
471	Darshan Singh, Kandian Khurd, Ludhiana	..	150
472	Ravinder Kaur, 624-R, Model Town, Ludhiana	..	150
473	Om Parkash, Ludhiana	..	150
474	Bachan Singh, 512, Sita Nagar, Ludhiana	..	125
475	Vijay Kumar, Madho Puri, Ludhiana	..	125
476	V.K. Karwal, V.P.O. Jhundi Sangha, Jullundur	..	125
477	Mohinder Singh, 835 Murad Pur, Ludhiana	..	125
478	Dharam Paul, P.N.B., Rai Kot	..	125
479	Jagat Paul Sharma, 255, Jagroan Road, Ludhiana	..	100
480	Anil Kumar, 419, Ram Gali, Madho Puri, Ludhiana	..	100

Statement showing the details of plots allotted out of Discretionary Quota in the Improve-ment Trust, Amritsar

Ajnala Road Development Scheme

Shri/Smt./Miss—

1	Amar Ditta, Pokican Nursery, G.T. Road, Opposite Khalsa College, Amritsar	..	500
2	Sadhu Ram Sharma, 390, New State Bank Colony, Race Course Road, Amritsar	..	500
3	Satwant Raddy, 440, Sec. 35-A, Chandigarh	..	500
4	A.P. Pandey, S.P., Hoshiarpur	..	500
5	R.P.S. Paear, D.C., Gurdaspur	..	500
6	Surjit Singh Bhalla, S.E.M.C., Amritsar	..	500
7	Parduman Singh, Secretary, Zila Parishad, Amritsar	..	500
8	B. S. Bhullar, Urban Ceiling Officer, Amritsar	..	500
9	Kulbir Singh, G.A. to D.C., Amritsar	..	500
10	Sohan Singh, 1803/4, Katra Dal Singh	..	
11	Nirmala Wati, M/s Dewan Chand Ram Lubhaya & Co., Bazar Kathian, Amritsar	..	500
12	R.S. Sandhu, 30-D, C. Block, Canal Colony, Amritsar	..	500
13	Prema Sachdeva, 352, Green Avenue, Amritsar	..	500
14	Kamaldeep Kaur, 315, Sector 33-A, Chandigarh	..	500
15	Subash Kalia, 1265, Gali Putli Ghar, Amritsar	..	500
16	Kapur Singh, 355, The Mall, Amritsar	..	500

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and address of the allottee	Size of plot (in sq. yds.)
17	Prithipal Singh, M.L.A., Cheel Mandi, Amritsar	500
18	Jaswinder Kaur, 303, Green Avenue, Amritsar	500
19	Kulbir Singh, Benant Niwas, P.O. Central Jail, Raja Sansi Road, Amritsar	500
20	Jagdish Chand Rai, 47, Sant Nagar, Ludhiana	500
21	Joginder Singh Shant, VPO Taran Taran, Village Piddi, Amritsar	500
22	Jagir Singh, village Sur Singh, Patti Chando Ke, District Amritsar	250
23	R.L. Anand, A.D.M.S. House, Kapurthala	250
24	Dharam Pal, Cloth Merchant, Bazar Tahliwala, Amritsar	250
25	G.S. Grover Chartered Accountant, Katra Ahluwalia, Amritsar	250
26	Parminder Singh, 84, Railway Link Road, Amritsar	250
27	Surjit Singh 850, Gali Sant Singh, Maha Singh Gate, Amritsar	250
28	Krishan Bhan, Oriental Bank of Commerce, Katra Ahluwalia, Amritsar	250
29	Kuldip Chand, I/S Chatiwind Gate, Amritsar	250
30	Vinod Kumar, Bazar Lachhman Sar, Gali Nikka Singh, Amritsar	250
31	G.S. Narang, 188, Basant Avenue, Amritsar	250
32	Harbhajan Singh, Gali Lasori Wali, Opposite B. Division, Amritsar	250
33	Pargat Singh, 198, Janta Colony, Amritsar	250
34	Dalbir Singh, District Courts, Advocate, Amritsar	250
35	Joginder Singh, 1240, 22-D, Chandigarh	250
36	Bhupinder Kaur, 1, Hukam Singh Road, Amritsar	250
37	Darshan Lal, Bazar Thara Sahib, Amritsar	250
38	Jagdish Rai, Bazar Lakshman Sar, Amritsar	250
39	Dolly Kaur, C/o Partap Textile Mills, Isalamabad, Amritsar	250
40	S. Mahan Singh, 12, New Azad Nagar, Amritsar	250
41	H.L. Nayyar, A.D.O, Taylor Road, Amritsar	250
42	Birj Lal Goel, Prof., Medical College, Amritsar	250
43	Radha Joshi, Gali Joshian, Gurdaspur	250
44	Satya Nand Ohri, Jammu Wali Gali, Swank Mandi, Amritsar	250

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and Address of the Allottee	Size of plot (in sq. yds.)
45	S.C. Kapur, 327, Husain pura, Amritsar ..	250
46	Mohinder Singh, B.D.O., Chogawan, Amritsar ..	250
47	S.P Virdi, S.S.P., Gurdaspur ..	250
48	Madan Lal Joshi, 879, Gali Number 5, Hukam Singh Road Amritsar ..	250
49	Vinod Kumar, 2434, Kot Bhagat Singh, Sultan Wind Road, Amritsar ..	250
50	Maj. Iqbal Singh, A.D.O., Head eurali, Artillary Centre, Sanik Road, Camp, Amritsar ..	250
51	Shanta Sharma, 5, Govt. Colony, Taylor Road, Amritsar ..	250
52	Daljit Singh V.P.O., Khankot, Tehsil and district Amritsar ..	250
53	Rajinder Pal Singh, 23-Hukam Singh Road, Amritsar ..	250
54	Karam Singh, 274-A, Defence Colony, New Delhi ..	250
55	Harbans Singh, 4983/25, Gali Amarkot Railway Crossing, No. 22, Amritsar ..	250
56	R.K. Sharma, 6, Hukam Singh Road, Amritsar ..	250
57	Chand Kapoor, 1717, Khoo Bombay Wala, Amritsar ..	250
58	Subash Chander ..	250
59	Kishan Chand, Nimak Mandi, Amritsar ..	250
60	Nirmaljit Singh, Lohari Niwas, Gali No. 5, Hukam Singh Road, Amritsar ..	250
61	Vijay Kumar, 2663, Bhushan Pura, inside Sultan Wind Gate, Amritsar ..	250
62	Pal Singh, 1220, Chowk Parg Dass, Gali Wadawn, Amritsar ..	250
63	Vikas Sharma, 175, 21-A, Chandigarh ..	250
64	Ripudaman Singh, 70, Azad Nagar, Sultanwind Road, Amritsar ..	250
65	Avtar Kaur, 2862, 40, Chandigarh ..	250
66	Gurmukh Singh, Sandhi Taylor House, Majitha Road, Amritsar ..	250
67	Niranjan Singh, 45-Krishan Nagar, Amritsar ..	250
68	Lakha Singh, M.L.A., Sultan Wind, Amritsar ..	250
69	Chander Sekhar, Gali Veero Wali, Dhab Wasi Ram, Amritsar ..	250
70	D.D. Sharma ..	250
71	Harbans Singh, Land Reclamation Officer, U.B.D.C. Circle, Amritsar ..	250
72	Harcharan Singh, Near Snover Dry Cleaner, Amritsar ..	250

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address of the Allottee		Size of plot (in sq. yds.)
73	Rajinder Singh, 2882/1, Near Cheel Mandi, Amritsar	..	250
74	Arvind Nath, Shajju, Misser Gali, Chowk Farid, Amritsar	..	250
75	Gurdial Singh, Govt. High School, Ram Divali, Amritsar	..	250
76	Gurbachan Kaur	..	250
77	Jagjit Singh, Steno/G.A.D.C., Amritsar	..	250
78	Jasbir Kaur, 1733,/4, Chowk Darbar Sahib, Amritsar	..	250
79	Jagjit Singh, 288, Green Avenue, Amritsar	..	250
80	Shanti Pal Jain, 77-Rani Ka Bagh, Amritsar	..	250
81	Vinod Gupta, 2312, Gali Munshian, Tunda Talab, Amritsar	..	250
82	Rajinder Kumar, 105, Kot Moti Ram, Amritsar	..	250
83	Ajmer Kaur, 23-Hukam Singh Road, Amritsar	..	250
84	N.K. Jain, 76, Regiment C/o 56 A.P.O.	..	250
85	Pritpal Singh, 85, Gali Number-7, New Tahlpura, Amritsar	..	250
86	Ramesh Chander, Geeen Avenue, Amritsar	..	250
87	Ranbir Singh, 3758/9, Gali No. 4, Bhagtanwala Gate, Amritsar	..	250
88	Darshan Sngh, 3476, Gali Kal Katian, Katra Safad, Amritsar	..	250
89	Gurbachan Singh, 1599, Rajnitpura, Near Khalsa College, Amritsar	..	250
90	Raj Kiran Verma, Verma Industries, Hall Bazar, Amritsar	..	250
91	R.C. Bhatia, 500, East Mohan Nagar, Amritsar	..	250
92	Sushil Kumar, Gali Lalan Wali, Katra Ahluwalia, Amritsar	..	250
93	Shri Sham Sunder, Ins. Ram Bagh, Sunder Watch Co., Amritsar	..	250
94	Surinder Singh, 1/B, Hukam Singh Road, Amritsar	..	250
95	T.C. Kaul, 35/15-A, Chandigarh	..	250
96	Talbir Singh, 120, Basant Avenue, Amritsar.	..	250
97	Rajpal Wadhwan, 2169/9, Gali Lahorian, Katra Karma Singh, Amritsar	..	250
98	Vinod Kumar Anand, Circle Road, Amritsar	..	250
99	Basant Kumar, 102, Gopal Nagar, Amritsar	..	250
100	Padam Kishore, Seth, Rani Bazar, Sariffpura, Amritsar	..	250
101	Vijay Kumar, 254, Albert Road, opposite Canal House, Kundan Dhaba, Amritsar	..	250

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and Address of the Allottee		Size of plot (in sq. yds.)
102	Jagdish Bhatia, Gali Satowali, Katra Ram Singh, New Abadi, Amritsar	..	250
103	Jatinderpal Singh, 82, Sector 18-A, Chandigarh	..	250
104	Vidhya Sagar, Khoo Bombay wala, Kucha Kadam, Amritsar	..	250
105	S. K. Aggarwal, 42, Gopal Nagar, Gali No. 2, Amritsar	..	250
106	Hardip Kaur, A-6, Guru Nanak Dev University, Campus, Amritsar	..	250
107	Om Parkash Kalia, Jallian Wala Bagh, Main Gate, Amritsar	..	250
108	Faqir Chand, 52, Hussainpura West, Gali No. 1, Amritsar	..	250
109	Kuldip Kaur, Gate Hakima, Amritsar	..	250
110	Inderjit Misra, C/o Improvement Trust, Amritsar	..	200
111	Bharati Malhotra, 9-C, Punjab Govt. Colony, Ram Tirath Road, Amritsar	..	200
112	Jamsher Singh, C/o Deputy Commissioner's Office, Amritsar	..	200
113	Devinder Kumar Sethi, 3904, Sector 47-D, Chandigarh	..	200
114	Jaswant Singh, V. & P.O. Sangatpura, District Amritsar	..	200
115	Sanjay Tandon, 266 Sector 11-A, Chandigarh	..	200
116	Maninderjit Singh, Chopra House, Babasahib, Amritsar	..	200
117	Rajinder Kumar, 285/7, Jaura Pipal, Amritsar	..	200
118	Kashmir Singh, 19-C, Canal Colony, Amritsar	..	200
119	Tasvir Singh, 996, Gali Saheed Dogra, Kaulsar, Amritsar	..	200
120	Lakhbir Singh, 3, Lawarance Road, Amritsar	..	200
121	Narwant Singh, Gali Nathan Khan, Gate Khazana, Amritsar	..	200
122	Kulbir Singh, Majitha Road, Octroi Post No. 2, Amritsar	..	200
123	Parkash Kaur, 16, Karan Market, Amritsar	..	200
124	Parkash Singh, Vill. & P.O. Sangatpura, Amritsar	..	200
125	Paramjit Singh, Govt, Dental College, Amritsar	..	200
126	Satwant Kaur, 36, Tailor Road, Amritsar	..	200
127	Amrit Kaur, 3292/1, Kucha Dyal Singh, Amritsar	..	200
128	Bhakhatwar Singh, Vill. & P.O. Sangetpura, Amritsar	..	200
129	Roshan Lal, Ganj De Mohri, Telephone Exchange, Amritsar	..	200
130	Roop Lal Bhagat, C/o Improvement Trust, Amrtisar	..	200

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address of the Allottee		Size of plot (in sq. yds.)
131	Darshan Kaur, 189, Sharifpura, Amritsar	..	200
132	Devinder Kumar, 12, Swami Building, Ramanand Bagh, Amritsar	..	200
133	Narinder Kumar, B-5, Sector 16-D, Chandigarh	..	200
134	Des Raj Bhatia, Hussianpura, Shivala Road, Amritsar	..	200
135	Harbhajan Lal, Katra Dule, Gali Jaswant, Amritsar	..	200
136	Pardeep Kumar, 759/11, I/s Hathi Gate, Amritsar	..	200
137	Ravinder Kumar, Gali Pipal, Chowk Mahna Singh, Amritsar	..	200
138	Surinder Kumar, Gali Lala Wali, Katra Ahulwalia, Amritsar	..	200
139	Usha Sachdeva, 355, The Mall, Amritsar	..	200
140	Gurcharan Singh, 3, Lawarance Road, Amritsar	..	200
141	Shiv Nath Kalia, 1265, Gali No.3, Putlighar, Amritsar	..	200
142	Brij Mohan, 3969/11, Mohala Jullikan, Amritsar	..	200
143	Ram Parkash, Bazar Gurjan, Majitha Mandi Amritsar	..	200
144	Sheela Teneja, Govt. Hospital, Amritsar	..	200
145	Ashok Kumar, Chabra Bhawan, Ram Bagh, Amritsar	..	200
146	Ariduman Singh, Vill. Ramdas, Distt. Amritsar	..	200
147	Surinder Singh, Inspector, Food & Supplies, Amritsar	..	200
148	Kashmiri Lal, 4041/5, Haripura, Amritsar	..	200
149	Jugal Kishore, 798/2, Gali Lala Wali, Kt. Ahuluwalia, Amritsar	..	200
150	Balbir Singh, Q. No. 34, New Police, line, Amritsar	..	200
151	Devinder Singh, 3 Lawarence Road, Amritsar	..	200
152	Sudesh Puri, 2434, Kot Bhagat Singh, Sultanwind Road, Amritsar	..	150
153	Kiran Sodhi, 1311/27, old Lakkar Mandi, Amritsar	..	150
154	Avinash Chander 2563/1, Mahan Singh Gate, Amritsar	..	150
155	Gurcharan Kaur, P-86, University Campus, Amritsar	..	200
156	Khushwant Singh, Art of living, Model Town, Amritsar	..	150
157	Pritpal Singh Gill, 32-A, Green Avenue, Amritsar	..	150
158	Chaman Lal, 705/16, Sector 26, Chandigarh	..	150
159	Rajinder Dev, Gali Majha Singh Attar, Kt. Ahluwalia, Amrisar	..	150
160	Sardar Singh C/o Civil Supplies, Amritsar	..	150

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and address of the allottee	Size of plot (in sq. yds.)
161	Harpal Singh, Village Ramdass, Teh. Ajnala, Distt, Amritsar ..	150
162	Ramanand, Gali Jammuwali, Swanak Mandi, Amritsar ..	150
163	Kailash Wati ..	150
164	Hira Lal, 69, Hargobindpura, Badali, Road Cherhtra, Amritsar ..	150
165	Lal Chand C/o Amritsar Co-op, Labour Construction, Union Ahata, Amritsar ..	150
166	Mota Singh, Village Wanganwala, Tehsil Ajnala, district Amritsar ..	150
167	Pritam Singh, Village Bhagwan, P.O. Jandiala Guru, district Amritsar ..	150
168	Subhash Chander, 343/2, Kot Khazana, Gillwahi Gate, Amritsar ..	150
169	Mahinderpal Singh, 597, Gali No. 8, Sharifpura, Amritsar ..	150
170	Vishwa Mittar, 197, Sharifpura, Gali No. 1, Near Gol Masjid, Amritsar ..	150
171	Amar Kaur, V. & P.O. Chogwan, tehsil and district Amritsar ..	150
172	Amar Kaur, 1073, Gol Hatti, Ram Bagh, Amritsar ..	150
173	Sarup Singh, 2504/18, Haveli Waryam Singh, Ramsar Road, Chowk Karori, Amritsar ..	150
174	Swarn Kaur, 2232/16, Mohalla Papran, Chowk Baba Booriwala, Amritsar ..	150
175	Swaran Kaur, Village Lakhuwal, P.O. Ajnala, district Amritsar ..	150
176	Tirlok Singh, 1506/29, I/S Sultanwind Gate, Gali Sangrian, Amritsar ..	150
177	Gurpal Singh, V.P.O. Sur Singh, tehsil Patti, district Amritsar ..	150
178	Om Parkash, 2221/11, Chowk Lohgarh, Amritsar ..	150
179	Ved Parkash, C/o Dr. Om Parkash, The Mall, Amritsar ..	150
180	Madanmohan Lal, 1556/3, Gali No. 3, Bagh Ramanand, Amritsar ..	150
181	Rattan Chand, Driver, Municipal Corporation, Amritsar ..	150
182	Kharaiti Ram Sharma ..	150
183	Kewal Kumar, 2994/11, I/S Lohgarh, Amritsar ..	150
184	Nirmal Nand, 1888/8, Qila Bhangian, Amritsar ..	150
185	Devinder Kaur, Gali Gujranwali, Chowk Baba Sahib Singh, Amritsar ..	150
186	Jagmohan Joshi, Katra Karam Singh, Amritsar ..	150
187	Jaswant Singh, 1886/67, Chowk Chabutra, Gilwali Gate, Amritsar ..	150
188	Surinder Singh, Bazar Chowri Beri, Gali Adwarian, Amritsar ..	150

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Serial No.	Name and address of the allottee	Sizee of plot (in sq. yds.)
189	Manjit Kaur, Landha Bazar, Katra Karam Singh, Amritsar ..	150
190	Partap Singh Chowkidar, I.T., Amritsar ..	150
191	Nasib Singh, D.C. House, Amritsar ..	100
192	Manjit Kaur, 365, East of Mohan Nagar, Amritsar ..	100
193	Harbans Kaur, Qr. No. 5, Line No. 31,B, Block, Railway Colony, Amritsar ..	100
194	Maskin Dass, Rani Ka Bagh, Shivala Park, Amritsar ..	100
195	Surat Singh, V.P.O. Fatehpur Rajputan, Amritsar ..	100
196	Kamni, 289, HS/E Block, Railway Colony, Amritsar ..	100
197	Avtar Singh, Gate Hakiman, Gali Hatamtai, H. No. 2284/13, Amritsar ..	100
198	Bhagwan Singh, 460/36, Gali No. 3, Guru Nanakpura, Amritsar ..	100
199	Balaka Singh, 36-B, Rani Ka Bagh, Amritsar ..	100
200	Jagdish Kaur, Gurdwara Bazar, Gali Atma Ram, Chowk Moni, Amritsar ..	100
201	Kaushlaya Sharma, C/o Raj Cinema, O/S Chatiwind Gate, Amritsar ..	100
202	Kasturi Lal, 1191, Katra Bhangian,near Automatic Press, Amritsar	100
203	Pritam Kaur, Qr. No. 4, Akali Market, Amritsar ..	100
204	Sunder Dass, 1541, Haveli Mahantan, Tirath Shah Road, Sultanwind Road, Amritsar ..	100
205	Surinder Singh, 1201/7, Gilwali Gate, Chowk Chabutra, Amritsar ..	100
206	Tara Singh, V.P.O. Lohgarh, Tehsil and district Amritsar ..	100
207	Tarwinder Kaur, 1602/3, Niwa Gali, Purani Lakkar Mandi, Amritsar ..	100
208	Kala Ram, 548/11, Gali Karosha, Chah Korian, Amritsar ..	100
209	Harish Chopra, 78-A, Lawrance Road, Amritsar ..	100
210	Niranjan Singh, 67/A, Laloji Nagar, G.T. Road, Amritsar ..	100
211	Neena Rani, 178/9, I/S Gate Bhagtanwala, Amritsar ..	100
212	Om Parkash, 764/6, Bazar Ganda Wala, Amritsar ..	100
213	Suresh Kumar, Majith Mandi, Post Office Buliding, Amrisar ..	100
214	Partap Chand, 183, Sector 23-A, Chandigarh ..	200
215	Ranku Ram, C/o Deputy Commissioner, Amritsar ..	200
216	R.S. Kalha, Joint Secretary to Government of India, Ministry of External Affairs, New Delhi ..	400
217	Col. D.S. Cheema, Officer Commanding, 11 Grops OP Sig. Regt, C/o 56 A.P.O. ..	400

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota in the Urban Estate, Bhatinda, Ph. II

Sr. No.	Name and Address	Size of Plot
	500 Sq. yds.	
1	Shri Harbhajan Singh, Incharge Rural Dispensary, Gobindpura, District Bhatinda ..	500 Sq. yds.
	400 Sq. yds.	
1	Shri G.C. Jain, H. No. 34, 15-A, Chandigarh ..	400 Sq. yds.
	300 Sq. yds.	
1	Shri Prithi Singh, L.A. O/o Director Housing & Urban Dev., Punjab ..	300 Sq. yds.
	150 Sq. yds.	
1	Smt. Rajinder Kaur, C/o Sh. Inder Singh S.D.O. (C) Ferozepur ...	150 Sq. yds.
2	S. Bant Singh son of Sh. Jagir Singh Distt, Ferozepur ..	Ditto

Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota in the Urban Estate, Jullundur

Sr. No.	Name and Address	Size of Plot
	JULLUNDUR PHASE—I	
	150 Sq. yds.	
1	Shri Charan Singh, H. No. 165, Ranjit Nagar, Jullundur City	150 Sq. yds.
	100 Sq. yds.	
1	Shri Pritam Dass Bains, Secretary Distt. Congress Committee, Rural, Mohalla Gobindgarh, Jullundur City ..	100 Sq. yds.
	JULLUNDUR PHASE—II	
	500 Sq. yds.	
1	Shri Hari Mittar Hans, M.L.A., 158-R, Model Town, Hoshiarpur ..	500 Sq. yds.
2	Shri Makhan Singh, son of S. Sajjan Singh, Village Paragpur, Jullundur ..	Do
3	Shri Sampuran Chand Prashar, Commissioner, Income Tax, Patiala ..	Do
4	Shri Hardevinder Singh, Vill. Birang Khera, Teh. Muktsar, District Faridkot ..	Do
5	Sh. A.J. Singh, Wing Commandar, Aircrew Examining Board, A.F.O. Station, Hindon, Ghaziabad ..	Do
6	Lt. Col. K.S. Cheemma, Trivendra 16 (Madras) C/o 56 A.P.O ..	Do
7	Sh. B.S. Dhillon, Additional Registrar, Cooperative Society, Punjab, Chandigarh ..	Do
8	Major B.J.S. Aujaly, IC-18146, 106, G.I. Section, Type 8 C/o 56 A.P.O. ..	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address	Size of Plot
9	Sh. Jai Singh Sekhon, Distt. and Sessions Judge, Jullundur ..	500 Sq. yds.
10	Sh. Jagjit Singh Ghuman, Chief Town Planner, Punjab, Chandigarh ..	Do
	400 Sq. yds.	
1	Sh. S.S. Bawa, Link Road, Jullundur ..	400 Sq. yds.
2	Sh. Parmjit Singh Trehan, Correspondent AR. 137/19-A, Chandigarh ..	Do
3	Capt. S.S. Sidhu, 2506, Sector 35-C, Chandigarh ..	Do
4	Major Piara Singh, H. No. 86, Infantry Brigade, C/o 56 A.P.O..	Do
5	Sh. D.S. Jaspal, I.A.S., Additional D.C. Jullundur ..	Do
6	Sh. Mohinder Singh, 19 Sivaji Park, Jullundur City ..	Do
	300 Sq. yds.	
1	Lt. Col. Ajit Singh, POL, Depot ASC, Jullundur Cantt. ..	300 Sq. yds.
2	Mohd. Izhar Alam, IPS, Superintendent of Police, Ropar ..	Do
3	Major Nanak Chand, H.Q. 3(1) Armed Bde C/o 56 A.P.O. ..	Do
4	Sh. Ramesh Kumar Bhandari, W. No. 79, Sector 10-A Chandigarh ..	Do
5	S. Surinderjit Singh Sandhu, P.C.S. Distt. Officer, Removal of Grievances, Kapurthala ..	Do
6	Sh. Vijay Mehra, 15, Waryam Singh Nagar, Jullundur ..	Do
7	Lt. Col. M.S. Pelia, Asstt. Judge Advocate General, H.Q. 11, Crops C/o 56 A.P.O. ..	Do
8	Col. Harmandar Singh, Sr. Adviser in Medicine Military Hospital, Jullundur Cantt. ..	Do
9	Sh. Sohan Lal, S.P., CID, Punjab, Chandigarh ..	Do
10	Sh. Naresh Kumar Sharma, E.K. 22, Phagwara Gate, Jullundur City ..	Do
11	Sh. V.K. Mehta, IPS, D.C. of Police Port Division Dumaume Avenue, Calcutta ..	Do
	250 Sq. yds.	
1	Sh. Rewal Singh, Asstt., Transport Branch, Punjab Civil Secretariat ..	250 Sq. yds
2	Major Gen. Onkar Singh Kalkat, Kothi No. 79, Sec. 2, Chandigarh ..	Do
3	Sh. Piara Lal, Asstt. Superintendent (R&J) Commissioner Office, Jullundur Division, Jullundur ..	Do
4	Smt. Bhupinder Kaur Jaspal, 425, New Jawahar Nagar, Jalandhar ..	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and Address	Size of Plot
5	Sh. S.B. Rattan, H. No. 92, Sector 10-A, Chandigarh ..	250 Sq. Yds.
6	Sh. Harbans Singh, V.P.O. Dhilwan, Kapurthala ..	Do
7	Sh. Jagir Singh Bajwa, Retd. Secretary. Zila Parishad, Ferozepur, Ram Building Multani Gate, Ferozepur ..	Do
8	Mrs. Priya Plaha, H. No. 416, Sec. 6, Panchkula ..	Do
9	Sh. Muluk Singh and Sh. Gurdev Singh, V. Mahalon, Distt. Jullundur ..	Do
	200 Sq. yds.	
1	Sh. Surinder Sodhi	
2	Sh. Devinder Singh } Players of Hockey ...	200 Sq. yds
3	Sh. Gurmail Singh	
4	Sh. Charanjit Kumar	
5	Mrs. Manorma Khullar C/o D.P. Sehgal, Advocate, EM 248, Phagwara Gate, Jullundur City ..	200 Sq. yds
6	Smt. Amarjit Kaur, Clerk, D.C. Office, Jullundur ..	Do
7	Smt. Sukhbir Kaur, Mistress, High School, Shahkot, Distt. Jullundur ..	Do
8	Sh. Mohan Singh W2-630, Shiv Nagar P.O. Janak Puri, New Delhi ..	Do
9	Sh. Tilak Raj Suri, E. 45/B, Industrial Area, Jullundur ..	Do
10	Sh. Swarn Singh, 237/B, New Railway Colony, Jullundur ..	Do
11	Sh. Tilak Raj Sharma, H. No. 51, Hardial Nagar, P.O. Garha, Jullundur ..	Do
12	Sh. Vinod Khanna, Department O/o ITO Central Circle, Jullundur ..	Do
	150 Sq. yds.	
1	Sh. Jaswant Singh, 1619/36-C, Chandigarh ..	150 Sq. yds
2	Smt. Ram Piari, H. No. B-15, Kanal Colony Kapurthala Road, Jullundur ..	Do
3	S. Amrik Singh, 3470/23-B, Chandigarh ..	Do
	100 Sq. yds.	
1	Sh. Chanan Singh, Vill. Sammipur, P.O. Lambra, Teh. & Distt. Jullundur ..	100 Sq. yds
	Statement showing the details of the plots allotted out of discretionary quota in the Urban Estate, Samrala Road, Ludhiana	
	500 Sq. yds.	
1	Mrs. Mohinder Gupta, Asstt. Adv. Genl. Punjab, Chandigarh ..	500 Sq. yds
2	Sh. Manjit Singh, V.P.O. Sahnewal, Teh. & Distt. Ludhiana ..	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address		Size of Plot
3	Brig. R.S. Thapar, BGS (OPS) H.Q. Western Command, Chandimandir	..	500 sq. yds.
4	Sh. M. Lalmanzulla, I.A.S., H. No. 601/Sector 33-B, Chandigarh	..	Do
	400 Sq. yds.		
1	Sh. R.S. Gill, Commandant, 6 Bn, CRP, Sec. 39, Chandigarh	..	400 Sq. yds.
2	Capt. C.S. Rathore, ADC, to Governor, Punjab	..	Do
3	Sh. Sandeep Goyal, 3258/21-D, Chandigarh	..	Do
4	Sh. S.M. Singh Mahil, Judicial Magistrate, Fazilka	..	Do
5	Sh. Chander Mittal, 42-E, Club Road, Civil Lines, Ludhiana	..	Do
6	Sh. Surinder Singh, Controller of Defence Accounts, Western Command, Chandigarh	..	Do
7	Mrs. Suraj Kaur, C/o Khokhar House 146, Punjabi Bagh, Patiala	..	Do
8	Smt. Gurjit Kaur, C/o Khokhar House, 146, Punjabi Bagh, Patiala	..	Do
9	Smt. Parkash Kaur, Vill. Khera, Teh. & Distt. Jalandhar	..	Do
10	Sh. Gurpal Singh, 252/9-C, Chandigarh	..	Do
	300 Sq. yds.		
1	Sh. P.N. Gupta, Gurdev Nagar, Ludhiana	..	300 Sq. yds.
2	Capt. Parmjit, ADC to Adviser (Security) to Governor, Punjab, Chandigarh	..	Do
3	Brig. P.P. Singh, VSM, H.Q. 78, Infantary Brigade C/o 56 APO	..	Do
4	Sh. Gurbax Singh, DSP, Vigilance Bureau, Ludhiana	..	Do
5	Sh. Sudesh K. Bali, Sohi House, S.T. College Road, Ludhiana	..	Do
6	Sh. Harminder Singh, Asstt. Distt. Attorney, Ludhiana	..	Do
7	Sh. Gurcharan Singh, Distt, Public Relation Officer, Ludhiana	..	Do
8	Sh. Shamsher Singh, Dr. Garag's Near Kanal Colony, Ropar	..	Do
9	Smt. Parkash Kaur C/o Smt. Surinder Kaur. Vijay Bank, G.T. Road, Ludhiana	..	Do
10	Smt. Charan Kaur, C/o S. Hardip Singh, H. No. 2645/19.-C, Chandigarh	..	Do
	250 Sq. yds.		
1	Sh. Rup Nehra, Supdt. Edu-II Br., Punjab Civil Sectt.	..	250 Sq. yds.
2	Sgt. Karnail Singh Sehra, No. 7 Sgn. A.F. C/o 56 A.P.O.	..	Do
3	Sh. Sarabjit Singh Sandhu, H. No. 99, Sec.-16-A, Chandigarh	..	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and Address	Size of plot
4	Sh. Rakesh Verma, H. No. 233 Sec. 7-A, Chandigarh ..	250 sq. yds,
5	Lt. Col. Ranbir Singh, Retd. C/o NCC Group, H.Q. 31-J, Sarabha Nagar, Ludhiana ..	Do
	200 Sq. yds.	
1	Sh. Vinod Kumar, Stenographer, Punjab Civil Sectt. ..	200 Sq. yds.
2	Sh. Yashpal Bali, H. No. 955/40-A, Chandigarh ..	Do
3	Sh. Baljinder Singh, J.E., H. No. 745, Sector 7, Chandigarh ..	Do
4	Sh. Baldev Singh, Driver, Punjab Civil Sectt., Chandigarh ..	Do
	150 Sq. yds.	
1	Sh. Ilam Chand, H. No. 1, Block No. 728 Bapu Dham Labour Colony, Sec. 26, Chandigarh ..	150 Sq. yds.
2	Sh. Gurbachan Singh, Waiter, Punjab Cafeteria, Hospitality Deptt., Punjab, Chandigarh ..	Do
3	Sh. Devider Singh, H. No. 1023/20-B, Chandigarh ..	Do
	Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota in the Urban Estate, Ludhiana	
	Dugri Road, Phase-I, 500 Sq. yds.	
1	Sh. H.K. Lal, Executive Director, Punjab S.C. Land Dev. and Finance Corporation, S.C.O. 26, Sec. 7-.C, Chandigarh ..	500 Sq. yds.
2	Sh. K.B. Gupta, Director Training, P.S.E.B., Patiala ..	Do
	300 Sq. yds.	
1	Sh. Sewa Singh, Asstt., Punjab Civil Secretariat ..	300 Sq. yds.
	250 Sq. yds.	
1	Smt. Prem Kumari, Headmistress, Govt. Girls School, Hoshiarpur ..	250 Sq. yds.
2	Sh. R.K. Khanna, H.E. 335, Phase-I, Sec. 59, S.A.S. Nagar ..	Do
	200 Sq. yds.	
1	Sh. Jit Singh, Warrant Officer, M.T. Rds. No. 24. Wingh A.F- C/o 56 A.P.O. ..	200 Sq. yds.
2	Sh. Harbans Lal Chawla, Asstt. U.D. III Branch, Punjab Civil Sectt. ..	Do
3	Sh. Rakesh Chander Sharma, 2059, Sec. 15, Panchkula ..	Do
4	Sh. Hira Lal, Asstt. U.D. III Br., Punjab Civil Sectt. ..	Do
5	Sh. Surinder Singh, Clerk, Punjab Civil Secretariat ..	Do
6	Sh. Santokh Singh, Asstt., Local Govt. Department, Punjab, Chandigarh ..	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address	Size of Plot
	150 Sq. yds.	
1	Sh. Madan Lal, 2298/23-C, Chandigarh ..	150 Sq. yds.
2	Sh. Ram Sarup Jindal, Clerk Accounts-I, Punjab Civil Sectt. ..	Do
3	Sh. Gurdip Singh, Driver, Punjab Civil Sectt. ..	Do
4	Sh Lal Singh, Jamadar O/o Sr. Adviser to Governor, H. No. 3361/22-D, Chandigarh ..	Do
5	Sh. Suchet Singh, Constable, C.P. No. 77, South Police Station, Sec., 34, Chandigarh ..	Do
	100 Sq. Yds.	
1	Smt. Gian Kaur, 234, Model House, Ludhiana. ..	100 Sq. Yds.
2	Smt. Surinder Kaur, 1218/18, Chandigarh. ..	Do
3	Sh. Surjan Singh, Peon, Punjab Civil Secretariat. ..	Do
4	Smt. Gian Kaur, 2545/40-C, Chandigarh. ..	Do
5	Smt. Karoda Devi, H. NO. H.E. 158/A, Phase-9, SAS Nagar ..	Do
	Dugri Road, Phase-II, 500 Sq. Yds.	
1	Sh. Satwant Singh Jhuj, Distt. Attorney, 18-BB, New Baradari, Jullundur. ..	500 Sq. Yds.
2	Lt. Gen. Gurbachan Singh, PVSM, Retd., Gurjas Niwas, Patiala. ..	Do
3	Lt. Gen. K. Gowari Shankar, Adviser (Security) to Governor Punjab. ..	Do
4	Sh. H.R. Chadha, SP/CID, College Road, Nabha State, Near Mandi House, New Delhi. ..	Do
5	S. Amarjit Singh Thind, DEO, VPO. Saidpur Distt. Kapurthala. ..	Do
	400 Sq. Yds.	
1	Sh. Annuragvaidya, 400-L, Model Town, Jalandhar. ..	400 Sq. Yds.
2	Lt. Col. Ranjit Singh, Directing Staff, Senior Command Wing, DSSC Wing, College of Combat, Mhow (M.P.). ..	Do
3	Sh. Gurdial Singh Bains, Asstt. Advocate General, Punjab. ..	Do
4	Sh. Jatinder Singh Mann, Deputy Advocate General, Punjab. ..	Do
5	Sh. Harbhajan Singh Kang, VPO Kotla Samaspur, Teh. Samrala, Distt. Ludhiana. ..	Do
6	Sh. H.C. Chahal, PCS, SDO, Fatehgarh Sahib. ..	Do
7	Lt. Col. M.S. Khatra, Commandar, 38, BRIFREF C/056 A.PO. ..	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and Address	Size of Plot
8	Sq. Ldr. Baldev Singh Flower, Asstt. Director, Personnel Services, Vaya Bhawan, New Delhi.	400 Sq. Yds.
9	Smt. Jaswinder Kaur Sohi, Headmistress, Sikh Girls High School, Sidhwan Khurad, Distt. Ludhiana.	Do
10	Brig. R.N. Bhalla, Commandar, H. 86, Infantry Brigade, C/o 56 APO	Do
11	Sh. A.K. Mishara, D.C. Bhatinda.	Do
12	Lt. Col. Joginder Singh Retd. C/o Mr. Satinder, Singh 957, Phase-3 B-2 Mohali.	Do
13	Sh. Bal Krishan Cham, 263/16, Chandigarh.	Do
14	Sh. S.K. Lamba, Joint Secretary, Ministry of External Affairs No. 12, Albert Road Mohindra House, Amritsar.	Do
15	M. .S. Aulakh, IPS, Central Intelligence Officer No. 12, Albert Road, Mohindra House, Amritsar.	Do
	300 Sq. Yds.	
1	Sh. Amrik Singh, G-92, Kalkaji, New Delhi-19.	300 Sq. Yds.
2	Mrs. Rupa Singh, 2018/35-C, Chandigarh.	Do
3	Sh. P. Oommen, 208/18-A, Chandigarh.	Do
4	Lt. Col. T.S. Tiwana, 471, Eng. Bridgade Mukhyalaya, Hq. O. 471, Engr. Bde. C/056 A.P.O.	Do
5	S. Jit Singh, 2190-A, Sec. 27-C, Chandigarh.	Do
6	Sh. Sandeep Kumar, 434, Krishan Pura Bazar, Ludhiana.	Do
7	Sh. Tirath Ram, 2181/19-C, Chandigarh.	Do
8	Sh. Tara Singh, 238/35-C Chandigarh.	Do
	250 Sq. Yds.	
1	Mrs. Kamlesh Jain, B-6/291, Madhopuri-7, Ludhiana.	250 Sq. Yds.
2	Sh. Ram Partap, Superintendent, F.C. Office, Chd.	Do
3	Sh. Jasdeep Singh Bains, H. No. 3359, Sec 23-D, Chandigarh.	Do
4	Sh. Maghar Singh, R/O Vill, Kohra Teh. & Distt. Ludhiana.	Do
	200 Sq. Yds.	
1 to 12	Central Tool Ram, Ludhiana	200 Sq. Yds.
13	Sh. Suresh Chander Verma, Steno, o/o Adviser (S) Punjab Civil Sectt.	Do
14	Sh. Gurcharan Singh, Asstt. O/o Direector Local Govt. Ludhiana	Do
15	Smt. Parkash Kaur, 112/18—C, Chandigarh	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address	Size of plot
16	Sh. Bhagwan Singh, 105, Phase-VII, SAS Nagar.	200 Sq. Yds
17	Sh. Raghbir Singh, 3207/37-C, Chandigarh.	Do
18	Sh. Satnam Singh, 1495-A/20-B, Chandigarh.	Do
19	Smt. Charan Kaur, W/o Sh. Gian Sigh, Sewing Centre, Graya.	Do
20	Mrs. Kulbir Kaur, DHESI, H.No. 3394, Sec. 19-D, Chandigarh	Do
	150 Sq. Yds.	
1	Sh. Harpal Singh, Clerk, Passport Branch, Punjab Civil Sectt.	150 Sq. Yds.
2	Sh. Sarwan Singh son of Sh. Arjun Singh Driver H. No. 1560/23-B, Chandigarh.	Do
3	Sh. Mohan Singh, Clerk, Irrigation-1 Br., Punjab Civil Sectt.	Do
4	Chaudhary Lal Singh, 1323/34, Chandigarh	Do
5	Sh. Kulbir Singh C/o Hardip Singh Bamra, 2645/19-C, Chandigarh	Do
	100 Sq. Yqs.	
1	Sh. Jagat Bali Prashad, Peon, Cabinet Affairs Br., Punjab Civil Sectt.	100 Sq. Yds
2	Smt. Gian Kaur, 2545 /40-C, Chandigarh.	Do
3	Sh. Balbir Singh son of Sh. Jeewan Singh H. No. 19, Harcharan Nagar, Samrala Road, Ludhiana.	Do

Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota in the Urban Estate Patiala.

PATIALA PHASE-I

Sr. No.	Name and Address	Size of plot
	500 Sq. Yds.	
1	Sh. Kanwaljit Singh, 286/3, Topkhana Gate, Patiala.	500 Sq. Yds.
2	Sh. Iqbal Singh, VPO Bangi Kalan, Distt. Bhatinda.	Do
	250 Sq. Yds.	
1	Sh. Ashok Kumar, H.No. 90-A, Gali No. 3, Daya Nand Nagar, Ludhiana Road. Amritsar.	250 Sq. Yds.
2	Sub Major Mohinder Singh o/o Chief Engineer, Chandigarh Zone Chandigarh.	Do

PATIALA PHASE-II

Sr. No.	Name and Address	Size of plot
	500 Sq. Yds.	
1	Sh. Gurpartap Singh, Estate Officer, Punjab PWD, B&R Branch, Patiala.	500 Sq. Yds.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sr. No.	Name and Address	Size of plot
	400 Sq. Yds.	
1	Sh. J.P. Aswal, IPS, SSP/V+S, PSEB, Patiala ..	400 Sq. Yds.
2	Sh. D.S. Chadha, DSP, H. No. 953/3, Mohalla Khalsa Patiala. ..	Do
3	Mrs. Vimal Sethi, Dharampura Bazar Patiala. ..	Do
4	Dr. Meena Hardip Singh, H. No. 27, Doctor Enclave Stadium Road, Patiala. ..	Do
	300 Sq. Yds.	
1	Sh. Attar Singh, Chairman, School of Punjabi Studies Punjab University, Chandigarh. ..	300 Sq. Yds.
2	Sh. Amarjit Singh Vilku 262, Sec. 16-C, Chandigarh. ..	Do
3	Smt. Anita Kataria, Krishna Gali Patiala. ..	Do
4	Sh. Ramesh Chand Sood, 417-U, FU Sec. 3, Talwara Town Ship Distt. Hoshiarpur. ..	Do
5	Sh. Prabhjot Singh s/o Aas Dev Singh, Joint Director, Local Govt. Punjab, Chandigarh. ..	Do
	250 Sq. Yds.	
1	Sh. Sundar Singh, Naib Tehsildar Patti, Amritsar. ..	250 Sq. Yds.
2	Sh. Pal Singh, Punjab State Civil Supplies Corporation Sec. 17-D, Chandigarh. ..	Do
3	Sh. Rajinder Singh, 2616, Sec. 19 Chandigarh. ..	Do
	200 Sq. Yds.	
1	Sh. Gurdeep Singh, 129/2, Chehal Road, Inside Sherawala Gate, Patiala. ..	200 Sq. Yds.
2	Sh. Sukhbir Singh, Bill Clerk, Accounts Branch, Punjab Civil Sectt. ..	Do
	150 Sq. Yds.	
1	Smt. Gursaran Kaur, 2645/19-C, Chandigarh. ..	150 Sq. Yds.
2	Sh. Gian Singh C/O Sh. Jagdish Rai, Advocate Near Noharan Mandir Ragomajra, Patiala ..	Do
3	Smt. Sheela Gupta, 1959, 22-C, Chandigarh. ..	Do
4	Sh. Balwinder Singh, Vill. Ladewal P.O. Jabbo Majra, Distt. Sangrur. ..	Do
5	Sh. Manohar Lal, 486/40-A, Chandigarh. ..	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota in the Urban Estate, Phagwara.

Sr. No.	Name & Address	Size of Plot
	400 Sq. Yds.	
1	Major V.K.S. Parmar, Office Commanding 94-Maidani Topkhana, 94 Field Regiment C/o 56 A.P.O.	400 Sq. Yds.
2	Sh. A.J.S. Parmar, Second in Command 50, Battalian, CRPF, Bahadargarh Fort Patiala.	Do
	300 Sq. Yds.	
1	Sh. Mohinder Singh Pabla, H. No. 2178, Sec. 27-C, Chandigarh.	300 Sq. Yds.
	250 Sq. Yds.	
1	Sh. Ajay Pal Singh s/o Sh. Harpal Singh R/o Vill. Kathgarh, Distt. Hoshiarpur.	250 Sq. Yds.
	200 Sq. Yds.	
1	Smt. Subhash Sharma, 2182/19-C, Chandigarh.	200 Sq. Yds.
2	Smt. Satwant Kaur R/o Prem Nagar Gali No. 1, Phagwara, Distt. Kapurthala.	Do
3	Sh. Avtar Singh Staff Car Driver F.C. Office, Punjab, Chandigarh.	Do
4	Sh. Darshan Ram s/o Phoru Ram R/o Vill Sheikpur, Distt. Jullundur.	Do
	150 Sq. Yds.	
1	Sh. Ganga Ram S/o Sh. Pheru Ram R/o Vill. Gossal, Teh. Nawanshar, Distt. Jalandhar.	150 Sq. Yds.

Statement showing the details of plots allotted out of discretionary quota, Urban Estate S.A.S. Nagar

1	Mrs. Sukhleen Grewal wd/o Late Major G.I.S., Grewal, H. No. 1216, Sector 18 C, Chandigarh	One Kanal
2	Sh. Surinder Khullar, H. No. 203, Sector 22-B, Chandigarh	Do
3	S. Jaswant Singh, H. No. 2, Sector 9, Chandigarh	Do
4	Mrs. Asha Bains, H. No. 1144, Sec. 21, Chandigarh	Do
5	Mrs. Surjit Kaur Kalkat, M.L.A., H. No. 82, Sec. 2, Chandigarh	Do
6	S. Manjit Singh Sachdeva, 44, 12th Cross Wilson Garden Banglore	Do
7	Dr. Kewal Krishan, Finance Minister, Punjab	Do
8	Sh. Darshan Singh, K.P. State Minister for Rehabilitation	Do
9	Sh. Narinder Singh S/o Jawand Singh V/o Village Latton Kalan, Teh. & Distt. Ludhiana	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address	Size of plot
	400 Sq. Yds.	
1	Sh. K.S. Khosla, Journalist, H. No. 95, Sec. 24, Chandigarh	400 sq. yds.
2	Sh. P.K. Verma, 58/7-A, Chandigarh	Do
3	Sh. R.K. Dhawan, Air Commandar Air Force, Station Adampur, Distt. Jullundur	Do
4	Sh. Amarjit Singh, I.A.S., Director of Industries, Punjab	Do
5	Sh. Omesh Kumar Sood, 1587, Sec. 18-D, Chandigarh	Do
6	Sh. R.P. Kapoor, Superintendent, Punjab Civil Sectt.	Do
7	Sh. A.S. Mann, Halicopter pilot to Govt. Madhya Pradesh, Bhopal	Do
8	Sh. P.N. Balu, I.A.S., Kothi No. 1610, Sec. 38-B, Chandigarh	Do
9	Sh. B.P. Tiwari, A.I.G., Traffic Punjab, H. No. 1014, Sector 43-B, Chandigarh	Do
10	Sh. Deepak Kumar, 105, Industrial, Ludhiana	Do
11	Mrs. Amrit Kaur Atwal, Wd/o Sh. A.S.Atwal, H. No. 9, Sector 7, Chandigarh	Do
12	Capt. Nirpinder Singh Sangwan, ADC to Governor, Punjab.	Do
13	Major A.S. Randhawa, 115, Infantry Battalion. T.A. Balgon, Karnatka	Do
	250 Sq. Yds.	
1	Sh. O.P. Rattan, H. No. 1608, Sec. 38-B, Chandigarh	250 sq. yds.
2	Sh. Attar Singh, H. No. 278, Sec. 23-A, Chandigarh	Do
3	Sh. Jaswinder Singh, Senior Superintendent Posts, Gurgoan	Do
4	Sh. Balam Singh Thandi, Superintendent Cash, Punjab Civil Sectt.	Do
5	Mrs. Harjit Kaur Sandhu w/o Sh. J.S. Sandhu, Deputy Director, Ministry of Commerce New Delhi, C-142, South Moti Bagh, New Delhi	Do
6	Sh. Naresh Malhotra, H. No. 3138, Sec. 28-D, Chandigarh	Do
7	Sh. Rajnish Sharma, S/o Sh. Jati Ram, Ward No. 11, Ahmedgarh Distt. Sangrur	Do
8	Sh. Pritam Singh s/o Sh. Gujjar Singh, village Salabatpura Teh. and Distt. Ropar	Do
9	Sh. Jasbir Singh s/o Bhupinder Singh, V.P.O. Talania, Teh. Sirhind Distt. Patiala	Do
10	Sh. Pawan Kumar s/o Sh. Ram Sarup, 357/5, Desi Mehmadan, Near Rajpura Colony, Patiala	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address	Size of Plot
11	Sh. Ranjit Singh, Village Bhandi Teh. Khanna, Distt. Ludhiana ..	250 Sq. Yds.
12	Sh. Yogeshwar Nath, S/o Late Amrit Nath, H. No. 3334, Sec. 15-D, Chandigarh ..	Do
13	Sh. P.K. Bedhera, H. No. B-IX, 189, Mohalla Mochhpura, Kacha Pehanian, Ludhiana ..	Do
14	Sh. Amarjit Singh, H. No. 1308, Sec. 34-C, Chandigarh ..	Do
15	Sh. Gurmit Singh, H. No. 350 Sec. 35-A, Chandigarh ..	Do
16	Sh. Ajaib Singh, H. No. 219, Sec. 11-A, Chandigarh ..	Do
17	Sh. Kuljit Singh Sekhon, H. No. 3300, Sec. 31-D, Chandigarh ..	Do
18	Smt. Rajinder Kaur, H. No. 1032, Sec. 11-C, Chandigarh ..	Do
19	Sh. K.K Sharma, H. No. 2959-A, Sec. 20, Chandigarh ..	Do
20	Sh. B.R. Banga, P.C.S., Manager, Estates, Housing Dev. Board, Punjab ..	Do
21	S. Pritam Singh, H. No. 202, Sec. 7-A, Chandigarh ..	Do
22	Sh. Gurbachan Singh Pannu, H.No. 1070, Sec. 38-C, Chandigarh, Subedar Major (Retu.) ..	Do
23	Sh. Pran Nath, H. No. 2468, Sec. 19-C, Chandigarh ..	Do
24	Sh. Gian Singh Mann, P.C.S., (Judicial Retd.) H. No. 228, Phase- 3A, S.A.S., Nagar (Mohali) ..	Do
25	S. Prem Singh, Assistant U.D. II Branch, Punjab Civil Sectt. ..	Do
26	Sh. Darshan Singh, Sr. Scale Stenographer, Punjab Civil Sectt. ..	Do
27	Smt. Tajinder Kaur Bedi, Sr. Scale Stenographer to Deputy Secretary Transport, Punjab Civil Sectt. ..	Do
28	Smt. Nirmla Devi, Sr. Scale Stenographer to Deputy Secretary Housing ..	Do
29	Sh. Uttam Singh, C/o H. No. 909, Sec. 7-B, Chandigarh ..	Do
30	Sh. Jagdish Ram, Sr. Asstt. O/o Governor Punjab, ..	Do
31	Smt. Ashoki Pathak, C/o Pt. Sarwan Ram, M.L.A. ..	Do
32	Sh. Jarnail Singh Steno, to Secretary Governor, Punjab ..	Do
33	Sh. Avinash Kumar Sharma s/o Sh. P.S. Sharma, Kothi No. 119, Sec. 11-A, Chandigarh ..	Do
34	Smt. Raghbir Singh, H. No. 3306, Sec. 23-D, Chandigarh —	Do
35	S. Amarjit Singh, H. No. 3139, Sec. 31-D, Chandigarh ..	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address	Size of plot
36	Sh. Ramesh Kumar, O/o Secretary Education Punjab Chandigarh ..	250 sq. yrds.
37	Sh. Sohan Lal, A-17, Inderpuri, New Delhi ..	Do
38	Miss. Neelam Rattan, H. No. 92, Sec. 10-A, Chandigarh ..	Do
39	Sh. Joginder Singh Gill, Sr. Asstt. Punjab Civil Sectt. ..	Do
40	Sh. Tejinder Pal Singh, 42, Armed Regiment c/o 56 A.P.O. ..	Do
41	Sh. Piara Singh Moni, Superintendent U.D.II., Branch Punjab Civil Sectt. ..	Do
42	Sh. Rakesh Sood, H. No. 44, Sec. 10-A, Chandigarh ..	Do
43	Sh. Harmit Singh P.A., to Director, Rural Dev. and Panchayat Deptt. ..	Do
44	Sh. Kuldip Singh Bhatti, Law Officer, Local Govt. Punjab ..	Do
45	Sh. Pal Singh, Sr. Asstt. U.D.I. Br. Punjab Civil Sectt. ..	Do
46	Sh. Sanjeev Kumar Nagpal, H. No. 3533, Sec. 37-D, Chandigarh ..	Do
47	Sh. Bhupinder Singh, H. No. 335 Sec. 22-A, Chandigarh ..	Do
48	Sh. Ishar Singh, H.No. 515, Sec. 35-A, Chandigarh ..	Do
49	Sh. Harjit Singh, Sr. Sc. Asstt. Punjab Civil Sectt ..	Do
50	Sh. Balraj Singh Bedi, Jr. Engineer, Guru Gobind Singh Medical College, Faridkot. ..	Do
51	Sukhminder Singh, Kothi No. 2210, Sec. 15-C Chandigarh ..	Do
52	Sh. Balwant Singh, H.No. 118, Phase-3A, SAS Nagar ..	Do
53	Sh. Malgan Singh, H. No. 425, Phase-I, SAS Nagar ..	Do
54	Smt. Balbir Kaur C/o Sh. Sadu Singh Mankheri Wala V.P.O. Ghrauna, Distt. Ropar ..	Do
	200 sq. yds.	
1	Smt. Arun Shiv Batalvi, Punjabi University, Patiala ..	200 sq. yds.
2	Sh. Mohinder Singh Sahni, Journalist 1560, Naveen Shehdara Delhi-32. ..	Do
3	Sh. Tara Singh, H.No. 3827, Sec. 22-D, Chandigarh ..	Do
4	Sh. Amar Singh, H.No. 2287, Sec. 20-C, Chandigarh ..	Do
5	Sh. Harnek Singh, H.No. 1513-A Sec. 20-B, Chandigarh ..	Do
6	Smt. Sukhdev Kaur, 153 Model Town Ludhiana ..	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name and Address	Size of Plot
7	Sh. Karnail Singh Grewal, Quatba Gate, Vill & P.O. Raikot, Distt. Ludhiana ..	200 sq. yds.
8	Smt. Ishar Kaur, wd/o. Sh. R.S. Gulati, H. No. 3428, Sec. 22-D, Chandigarh ..	Do
9	Sh. Pawan Kumar S/o Sh. Jagan Nath, Clerk (SLUD), Gali Lambi Patt. Kurali (Ropar) ..	Do
10	Sh. Ramesh Chand, H. No. 3026, Sec. 29-D, Chandigarh Tribune Colony ..	Do
11	Sh. Manmohan Sharma H. No. 699, Sec. 23-A, Chandigarh ..	Do
12	Sh. Hans Raj, PA, Punjab Civl Sectt. ..	Do
13	Sh. Jasbir Singh Garoya, Kothi No. 289, Sec. 10-A Chandigarh ..	Do
14	Sh. Jit Singh s/o Sh. Arjun Singh, H.No. 147, Sec. 10-A Chandigarh ..	Do
15	Swami Nirmal Singh, Kothi No. 1081, Sec. 36-C, Chandigarh ..	Do
16	Sh. A.C. Kaushik, O/o Secretary Punjab Congress(i) Legislative Party V.P.O. Kumbra ..	Do
17	Smt. Navroop Kaur, d/o Sh. Baljit Singh Pannu, H. No.1214, Phase-IX, SAS Nagar ..	Do
18	Sh. Pushkar Mal, Sr. Asstt. F.C. Office ..	Do
19	Sh. Sawinder Singh, No. 7/108, CID Punjab ..	Do
20	Smt. Serla Devi, Q.M.S. /13/JC, Sec. 12, PGI Colony Chandigarh ..	Do
21	Sh. Daya Singh MLA, Halka Kumkalan ..	Do
22	Sh. Karam Chand, Driver, Escot Car Chief Minister, Punjab ..	Do
	150 sq. yds.	
1	Sh. Khushal Singh, Asstt., Punjab State Ware Housing Corporation, Sec. 17-B, Chandigarh ..	150 sq. yds.
2	Sh. Hardev Singh, H.No. 3180, Sec. 21-D, Chandigarh. ..	Do
3	Sh. Jagir Singh, Room No. 25, Floor No. 7, Punjab Civil Sectt. ..	Do
4	Sh. Mangat Rai Puri, H. No. 3120, Sec. 35-D, Chandigarh ..	Do
5	Sh. Rakesh Kumar, Clerk o/o Adviser(s) Punjab Civil Sectt., Chandigarh ..	Do
6	Sh. Gurbinder Singh, H.No. 2362, Sec. 38-C, Chandigarh ..	Do
7	Sh. Balwant Singh, Peon o/o Adviser(s) Punjab Civil Sectt ..	Do
8	Miss Madhu Kalia, D/o Sh. P.N. Kalia H.No. 1411, Sec. 23-D, Chandigarh ..	Do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Serial No.	Name and Address	Size of Plot
9	Sh. Arjun Singh Gill, o/o Gate Massenger, Punjab Civil Sectt. ..	150 Sq. yds
10	Sh. Som Nath Khalasi, o/o Governor, Punjab, Chandigarh ..	Do
11	Sh. Mohan Singh, P.A. to Adviser, Governor, Punjab ..	Do
12	Sh. Kishan Singh Peon, Punjab Civil Sectt. ..	Do
	100 Sq. yds.	
1	Sh. Gian Chand, H.No. 2365-A, Sec. 28-C, Chandigarh ..	100 Sq. yds.
2	Sh. Bachan Tailor, SCF No. 25, C/o Gulati Store, Sec. 22-D, Chandigarh ..	Do
3	Sh. Bhagat Singh, Peon, o/o Adviser(s) Punjab Civil Sectt. ..	Do

Military Cantonment in Garhshankar Tehsil

*134. **Pandit Sarwan Ram Mansowalia**: Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether there is any proposal for military cantonment in Garhshankar Tehsil ;

(b) will the Government try to exempt the fertile land of the proposed villages ;

(c) the names of the villages falling in cantonment area ?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) Yes.

(b) On receipt of a representation, a report is being obtained from Deputy Commissioner, Hoshiarpur. Government will consider the matter after the report is received.

(c) Name of the villages whose land falls in cantonment area are as under :—

Hoshiarpur Tehsil

1. Village Kharkan, H.B. 502
2. Village Chak Harnoli, H.B. No. 503
3. Village Dhirowal, H.B. 338
4. Village Bathula, H.B. 318
5. Village Manan, H.B. 341

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Garhshankar Tehsil

6. Village Nasran, H.B. 327
7. Village Badhana, H.B. 328
8. Village Tajewal, H.B. 329
9. Village Ghukarwal H.B. 326
10. Village Parsowal, H.B. 325
11. Village Bachhohi, H.B. 331
12. Village Jandoli, H.B.324
13. Village Sarangwal, H.B. 330
14. Village Soona, H.B. 332
15. Village Maili, H.B. 333

Irrigation facilities to bet area Villages of Garhshankar

*135. **Pandit Sarwan Ram Mansowalia:** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) according to 20 Point Programme the Government intends to supply irrigation facilities throughout the country ; the Government intends to give the irrigation facilities to 22 villages of bet area in the Garhshankar Assembly Constituency;

(b) if the reply to para (a) above be in the affirmative the proposed mode of irrigation ;

(c) the time by which the facility is likely to be provided to these villages ?

Sardar Surjit Singh Barnala: (a) Yes, Sir. At present, sufficient water to irrigate the area of these villages is not available. Investigations are being undertaken to study the most cost effective method of feeding the area from different sources.

(b) If sufficient water can be found, it shall be supplied through lift irrigation.

(c) A time bound project shall be framed on completion of investigations.

Damage to Buses by agitators

*159. **Shri Brij Bhushan Mehra:** Will the Chief Minister be pleased to state the number of buses that suffered damage due to the action of the

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Shri Brij Bhushan Mehra]

agitators from 1 October, 1985 to 15th January, 1986 and a total damage thereof in value ?

Sardar Surjit Singh Barnala : 9 buses suffered damage during the said period. The value of the damage suffered is Rs. 1,01, 584 (Approx).

Repair of link roads in Nawanshahar Sub-Division

***138. Sardar Dilbagh Singh :** Will the Chief Minister be pleased to state —

(a) whether the Government proposes to get a survey of link roads, linking the villages in Nawanshar Sub-Division, conducted and those link roads repaired which are found to be in dilapidated condition ;

(b) the time by which the roads mentioned in part (a) above are likely to be repaired keeping in view the convenience of the travelling public ?

Sardar Surjit Singh Barnala: (a)and (b)A survey has since been conducted and link roads requiring repairs have been identified. The actual repairs are being undertaken on receipt of funds from the concerned Market Committees.

UNSTARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Construction of Colony at Gobindgarh

23. Sardar Dalip Singh Pandhi : Will the Chief Minister be pleased to state —

(a) whether there was any proposal under the consideration of the Housing Board to construct a Housing Colony at Gobindgarh during the last ten years, if so, the details of action so far taken in this respect ;

(b) whether any applications for the allotment of houses in the said colony were received. If so, the details of the action taken thereon ;

(c) whether the colony referred to in part (a) above is likely to be constructed, if so, the period by which it is likely to be constructed, if so, the period by which it is likely to be completed ?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) Yes. Efforts are being made to obtain 35 acres of land at Village Jassran near Mandi Gobindgarh from the Gram Panchayat. The Director of Panchayats, Punjab has been approached for providing land to the Board.

(b) During the year, 1980 applications for 22 Low Income Group,132 Middle Income Group and 101 High Income Group houses were received. The survey demand has to be updated by a fresh advertisement when land is available.

(c) Yes. The work of construction takes 2-3 years after the land is delivered to the Housing Board.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Widening of Bridges over Minorts/canals with Metalled roads

24. **Sardar Dalip Singh Pandhi**: Will the Chief Minister be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to widen the bridges over those minors/canals roads of which have been metalled, if so, when, together with the complete details of such minors/canals.

Sardar Surjit Singh Barnala : There is a proposal to construct 15 bridges across the minors/canals the roads of which have been matalled. The details of the bridges are as under :—

	District	Cost	Date of Completion
		Rs. in lacs	
	District Hoshiarpur		
1.	Bridge over Jalandhar Branch on Hoshiarpur-Phagwara road.	7.82	March, 1987
	District Ludhiana		
2.	Bridge at village Kaind on Abohar-Branch on Ludhiana-Malerkotla road.	29.47 (for items 2 and 3)	Ditto
3.	Bridge at village Jagehra, Bhatinda Branch on Malerkotla-Ludhiana road.		
	District Patiala		
4.	Bridge on feeder on Patiala-Bhadson road.	6.25	Date cannot be indicated for lack of funds
5.	Bridge on Kotli minor on Patiala-Bhadson road.	1.95	Ditto
6.	Bridge on distributary on Nabha-Gobindgarh road.	2.30	Ditto
7.	Bridge on Narwana Branch crossing Patiala-Jalandhar road.	31.94	Date of completion will depend upon the availability of funds

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

District	Cost	Date of Completion
District Bhatinda		
Bridges on DHS road (National Highway 10) on Dhabwali-Malout section, at Kms.	(Rs. in lacs)	
8. 323.135 Kms. ..	1.50	Estimates for all bridges are being submitted to Ministry of Transport for approval. Date of Completion will depend upon MOT's approval and the availability of funds.
9. 325.045 Kms. ..	1.50	
10. 327. 293 Kms. ..	1.50	
11. 341.715 Kms. ..	1.50	
12. 334.07 Kms. ..	5.95	
13. D.H.S. road Malout-Abohar section.	463	
District Amritsar		
14. Bridge near village Mianwing on minor/distributary on Nagoke-Khilchian.	16.02	1986-87 subject to availability of funds
15. Bridge on Nagoke-Khilchian-Goindwal.	18.29	Ditto

Redemarcation of the Boundaries of Sub-divisions Kanugo Patwar Circles

25. Sardar Dalip Singh Pandhi : Will the Minister for Rvenue and Rehabilitation be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to redemarcate the boundaries of Sub-Divisions, Kanugo/Patwar Circles in the State, if so, the time by which that is likely to be done ?

Sardar Major Singh Uboke : No Sir,

Mr. Speaker : Papers to be laid on the Table of the House. Sardar Sukhjinder Singh.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Education Minister (Sardar Sukhjinder Singh): Sir, I beg to lay on the Table two papers as mentioned in the List of Business. These are :

(i) The Annual Accounts and Audit Report of the Pepsu Road Transport Corporation, Patiala for the year 1983-84 as required under Section 35 (3) of the Road Transport Corporation Act, 1950.

(ii) The 15th Annual Report (in English and Punjabi) of the Punjab Poultry Development Corporation for the year 1978-79 as required under section 619 (A) (3) (b) of the Companies Act, 1956.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

FIRST REPORT OF THE BUSINESS ADVISORY COMMITTEE

Mr. Speaker : I have to present to the House the First Report of the Business Advisory Committee. The Report reads as under :—

After some discussion, the Committee recommended that the following business be transacted on the undermentioned dates :—

Wednesday, the 5th March, 1986 (9.00 A.M.)	Resumption of discussion on the Governor's Address.
Thursday the 6th March, 1986 (9.00 A.M.)	Joint Resolution regarding Accord reached between Late Sardar Harchand Singh Longowal Ji, President, Shiromani Akali Dal and Shri Rajiv Gandhi Prime Minister of India.
Friday the 7th March, 1986 (9.00 A.M.)	(i) Presentation of the Supplementary Estimates 1985-86 (2nd Instalment); and (ii) Resumption of discussion on the Governor's Address and vote on the motion of thanks.

The Committee decided to meet again.

If any rule/rules of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Vidhan Sabha (Punjab Legislative Assembly) is/are inconsistent with the above recommendations, that rule/those rules will stand suspended to that extent.

Education Minister (Sardar Sukhjinder Singh) : Sir, I beg to move—

That this House agrees with the recommendations contained in the First Report of the Business Advisory Committee.

Mr. Speaker : Motion moved—

That this House agrees with the recommendations contained in the First Report of the Business Advisory Committee.

Mr. Speaker : Question is—

That this House agrees with the recommendations contained in the First Report of the Business Advisory Committee.

The Motion was carried.

RESUMPTION OF DISCUSSION ON GOVERNOR'S ADDRESS

Mr. Speaker : Professor Darbari Lal.

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੇਂਦਰੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਲ ਦਿਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਚੰਦ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ]

ਅੱਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਫੈਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਪੀਜ਼ਮੈਂਟ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲਗਾ ਅਤੇ ਸਗੋਂ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਅਪੀਜ਼ਮੈਂਟ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਰਿਜ਼ਲਟ ਗਲਤ ਨਿਕਲੇ ਹਨ । Baiting the terrorists will never quinch their thirst of blood and it needs stern action which the Akali Government lacks. ਇਹ ਕੁਝ ਅੱਤਿਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਪਿਆਸੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਕਦਮ ਚੁਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ 5-7 ਆਦਮੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਇਕਠੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਲਈ ਪੈਸਾ ਦਿਓ ਤਾਕਿ ਅਸੀਂ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦ ਸਕੀਏ। ਸਾਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿਓ ਅਸੀਂ ਫਲਾਨੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੂੰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦੱਸ ਤਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਬਾਦ ਵਿਚ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ । ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ ਕੇ ਸੁਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਹਸੂਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਖਸ਼ਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਟਾਲੇ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਥੇ 5-7 ਬੰਦੇ ਪੈਸੇ ਇੱਕਠੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ । ਕੁਝ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਦਸੋ ਤਾਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਅਸੀਂ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜਾਲ੍ਹੀ ਇਨਕੌਂਟਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਇਕ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਰਮੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਗਰ ਤੁਹਾਡੀ ਅਪੀਜ਼ਮੈਂਟ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਐਸ. ਐਸ. ਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿਓ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜ੍ਹਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲੇ ਮਿਲਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰ੍ਹਮ ਪੱਟੀ ਕਰਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿਆ ਕਰਨ। ਅਗਰ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਫੇਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਥੇ ਕੁਝ ਅੱਤਿਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿਣਗੇ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਧਰਨਾ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਨੇ ਕੁਝ ਗਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਭੁੰਜੇ ਕਿਉਂ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ। ਅਸੀਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਰਸੀਆਂ ਛੱਡਕੇ ਭੁੰਜੇ ਇਸ ਲਈ ਬੈਠੇ (ਘੰਟੀ) ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਸਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਕਤਲ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਡੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਤਵਜੋ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਏ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਇਹ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਇਥੇ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਾਇਆ ਹੈ । ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚਾਹੇ 1978 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤਕ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਬੇਸ਼ਕ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਓ, ਕਿ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰ ਹੈ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਲੀਜ਼ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ । ਤੁਹਾਡਾ ਟਾਈਮ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । Please wind up.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਕੀਤਾ । ਅੱਜ ਇਹ ਉਥੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਮੱਥਾ ਟੇਕਨ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ।

Mr. Speaker : Please take your seat. ਹੁਣ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ 1986-87 ਬਾਰੇ ਇਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣਗੇ ।

STATEMENT BY THE FINANCE MINISTER REGARDING EXCISE POLICY FOR THE YEAR 1986-87

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇਕਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹਾਊਸ ਦੀ ਟੇਬਲ ਤੇ ਲੇਅ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ 1986-87 ਦੀ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਈ ਹੈ ਉਹ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।

STATEMENT

Mr. Speaker, Sir,

Having obtained your permission, I seek the indulgence of the House to inform the Hon'ble members about the salient features of the next year's (1986-87) Excise Policy which has been approved by the Government.

As you are aware, excise policy is approved every year. The next year's policy has been prepared keeping in view the following broad objectives :—

(1) Restraining and restricting consumption of liquor, particularly the hard one.

(2) Encouraging temperance by facilitating easy and cheaper availability of lighter drinks, like beer.

(3) Assuring supply of better quality of liquor at reasonable prices.

(4) Removing impediments, irritants and profiteering in the trade.

(5) Discouraging monopolies and cartels.

(6) Eradicating illicit liquor and suppressing bootlegging.

(7) Raising and mobilising additional financial resources for the State.

2. The salient features of excise policy for 1986-87 will be as under:—

(i) The State will licence a number of vends for the distribution of Punjab Medium Liquor and Indian Made Foreign Liquor. To avoid cartels vends will not be sold in groups but will be auctioned individually to the extent possible.

(ii) The system of auctioning the Punjab Medium Liquor vends in the State will be observed during the year 1986-87 with a minimum quota earmarked for each vend. The retail vends for Indian Made Foreign Liquor (IMFL) would also be disposed of through open auction.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

(iii) The State's basic quota of Punjab Medium Liquor will be fixed at 195 lakh Proof Litres. This shall be sold in bottles containing 55° of liquor (45° under proof).

(iv) Special spiced spirit to the extent of 20 per cent of the basic quota will be allowed to each vend. This shall form part of the basic quota.

(v) Still-head-duty on special spiced and on ordinary Punjab Medium Liquor will be increased from Rs. 3.34 and Rs. 2.16 per P.L. to Rs. 18.75 and Rs. 12.12 per P.L. respectively. The rates of duty on IMFL is also being increased from Rs. 22/- to Rs. 32/- per P.L. (proof litre).

(vi) Import fees at the rate of Rs. 3.20 per proof litre is being introduced on IMFL imported into the State. Rate of export fees on IMFL has been increased from Re. 1/- to Rs. 2/- per proof litre. The export fee on beer is being increased from 10 Paise to 30 Paise per bottle.

(vii) The license fee has also been increased as under:—

Type of Licence		Fees per annum
		Rs.
L-1 (Whole sale—IMFL)	..	1,00,000
L-3, L-4 and L-5 (Bar Licensees)	..	50,000
L-3A, L-4A and L-5A (Beer Bars)	..	15,000
L-12 (Club bars)	..	30,000

(viii) To increase the consumption of beer instead of hard liquor, the duty on the bottle of beer will be limited to Re. 1/- per bottle. It will be permitted for sale at all Punjab Medium liquor vends also on payment of nominal licence fee of Rs. 500/-.

(ix) To prevent undue harassment to the drinking public the possession limit of Punjab Medium Liquor is being increased from 2 to 3 bottles and the possession limit of IMFL is being increased to 2 bottles of whisky and one bottle of Brandy against one bottle of whisky and 1 bottle of Brandy permitted under the existing policy.

(x) The State hopes to get a revenue of Rs. 205 crores as against Rs. 186 crores expected during the current year.

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਤਾਂ ਕਰਨ ਦਿਓ, (ਵਿਘਨ)

** ** ** **

Mr. Speaker : Whatever the hon. Member said without the permission of the Chair should not form part of the proceedings.

**Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

DISCUSSION ON GOVERNOR'S ADDRESS

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ (ਦਿੜਬਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਲ੍ਹ ਜੋ ਮਤਾ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਨੇ ਰਖਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਜੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤਲਖੀ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਅਫਸੋਸ ਹੋਇਆ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਕਲ੍ਹ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕੀਤਾ। ਮਾਂ ਦਾ ਇਕ ਬੱਚਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਵਿਚ ਰੁਝੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਨੇ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਜਾਏ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਬੱਚੇ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਚੀਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਜਦ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਬੱਚਾ ਡਰਦਾ ਹੋਇਆ ਭੱਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ) ਉਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੈਰਾ ਤਿੰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਆਮ ਵਰਗੀ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀ ਅਰੰਭ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਮੱਠੀ ਪੈ ਗਈ। ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਫੁਟ ਪਾਊ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।"

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਪਰ ਮੇਰੀ, ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵਚਨ-ਬੱਧ ਹੈ। ਕੌੜਾ ਘੁੱਟ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਕਮਿਉਨਿਲਿਜ਼ਮ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੇ * * * ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਹਿੰਦੀ ਲਿਖਵਾਈ ਜਾਏ।

*10.12 A.M. (ਇਸ ਸਮੇਂ *ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ, ਮੈਂਬਰ, ਪੈਨਲ ਆਫ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ।)

ਮੇਰੀ ਜਾਖੜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਗੱਲ ਹੋਈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਸਪੀਕਰ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਡਿਸਕਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਪਾਰਲੀਆਮੈਂਟਰੀ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਇਥੇ ਡਿਸਕਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ : ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਜੋ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ

**Expunged under orders of the Speaker.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ]

ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਾਖੜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਵੇਂ ਲਿਖਵਾਈਏ? ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਨੰਗਾ ਨਾਚ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਕੰਦੂਖੇੜਾ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਜਿਹੜਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸਰਦਾਰ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇ। (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਵਿਚ ਪੈਰਾ 4 ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ:—

"ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਮ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਯੁਵਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਰੌ ਵਿੱਚ ਬੈਰਕਾਂ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ, ਮੁੜ-ਵਸਾਉਣਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪਰਮ ਅਗੇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਹ ਮੁਢਲੀ ਲੋੜ ਹੈ।"

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੜਾ ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਏਨੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਇਹ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਉਛਾਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਗਿਆਤ ਲਈ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਗੱਲ ਫੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਟ ਆਵੇ। ਇਹ ਉਹੀ ਗੱਲ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਾ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹੋਰ 10 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ 4 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਫਿਊ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੜਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਉਥੇ 19 ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਹੁਣ ਇਹ ਭੱਜਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਚਾਈ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਸਕਦੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰੋ ਜਿਹੜੇ ਨਕੋਦਰ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਸਨ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) (ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਈ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ)।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ : ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁੰਨੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਿਸਦਾ ਨਿਟਣਾ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਖ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਵੀਰ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਫੜੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵੀ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 2162 ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਬੰਦੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਕੁਝ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਵੀ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦਿਓ । (ਵਿਘਨ)

Mr. Chairman : Mr. Sewa Ram, please don't interrupt.

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਤੇ ਮਲ੍ਹਮ ਲਾਉਣ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਜੋਧਪੁਰ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹਨ, ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਹੀ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬੇਦੋਸ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਹੀ ਕਰਨ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਣਾ ਕੇ ਜੋਧਪੁਰ ਦੀਆਂ ਕੋਠੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡੱਕ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕੈਸਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਿਆ ਕਰਨਗੇ। ਉਦੋਂ ਲੋਕ ਹਿੱਲ ਜਾਇਆ ਕਰਨਗੇ ਜਦੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇਥੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਬੜਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰੋ ਸ਼ਾਇਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਰਫਿਊ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। 2 ਨਵੰਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਕਲਿਆਣਪੁਰੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੋਕ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋ ਘਰੀਂ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਰਫਿਊ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਕਈ ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਆਸਰਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਈ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਪਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਖੁੱਸ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਪੀੜ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪ੍ਰਾਈਸ ਤੇ ਮਕਾਨ ਦੇਵਾਂਗੇ। 5% ਪਲਾਟ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਈਸ ਤੋਂ 20% ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਤੇ ਰਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟ ਦੇਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਮਲ੍ਹਮ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਖੁਰਦਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੱਖੇ ਸੰਦ ਫੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਛੇੜਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਸੁਹਾਗ ਲੁਟ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ 45 ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਮਰ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਸਰਦਾਰ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਕਿ ਅਗਸਤ 1982 ਤੋਂ 24 ਜੁਲਾਈ 1985 ਤੱਕ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਓਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਕੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ 10,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 20,000 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦੇਣੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹਾਰਾ ਮਿਲ ਸਕੇ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਸ ਮਾਰੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਣਾ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਗਲ ਲਈ 2 ਕਰੋੜ 22 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਤਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਲਈ 5 ਕਰੋੜ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਲਗੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਖਮਾਂ ਤੇ ਮਲ੍ਹਮ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਤਾਂ ਮਗਰਮੱਛ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ]

ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਮਲ੍ਹਮ ਲਾਏਗੀ ਸਰਦਾਰ ਬਰਨਾਲਾ ਅਤੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਖੀ ਹਿਰਦਿਆਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੁਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਹੋਣ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਹਨ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ ਜਾਂ ਈਸਾਈ ਹਨ, ਸਭ ਨੂੰ 20-20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਥੇ ਬੜਾ ਸ਼ੋਰ ਪਿਆ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਗੌੜੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ? ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੌਂਹ ਚੁਕਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਟ ਹੀ ਲੁਟਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਭੱਜ ਉਠੇ। ਅੱਜ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਗੌੜੇ ਅਤੇ ਮੁਜਰਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਫੌਜੀ ਮੁੱਠਭੇੜ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਨਾਕਾਰਾ ਹੋ ਗਏ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਰਦਾਰ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਸਕ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਗਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 2,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 10,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਐਕਸ- ਗਰੇਸ਼ੀਆ ਗਰਾਂਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਫੌਜੀ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 5 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਐਲ. ਆਈ. ਜੀ. ਮਕਾਨ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਰਹਿ ਸਕਣ ਜਾਂ ਉਹ ਪਲਾਟ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੇਰੈਂਟਸ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਚੰਗੀ ਵਿਦਿਆ ਪਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀ-ਵਰਸਿਟੀ ਤਕ ਮੁਫਤ ਵਿਦਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰਖੀ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾ ਇੱਥੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲ ਸਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਥੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਕੰਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਹੀ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਕਿ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਈ ਨੂੰ ਭਾਈ ਨਾਲ ਲੜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਦੀ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਪੁੱਟੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਉਨਤੀ ਹੋਏਗੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਪੁਰ ਕਰਨ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਰਖੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਗਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਿਤੀਆਂ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਐਸ. ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਆਸਾਮੀ ਵੇਚੀ ਗਈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਡੇਢ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਕਲਰਕ ਦੀ ਆਸਾਮੀ ਵਾਸਤੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਪਾਇਆ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਗਿਆ (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਗਈ ਕਿ ਕੋਈ ਭਰਤੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਜਾਣਗੇ ? ਔਰ ਅਗਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਾਰਣ ਜੇਕਰ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਤੁਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਹ ਜੋ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਵਿਗੜਿਆ ਹੈ, ਇਹਦੇ ਲਈ ਇਹ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਗੜਬੜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਬਾਰਡਰ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ? ਪਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਤੁਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬਾ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਉਨਤੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਇਥੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਈ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਸ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਕਲਰ ਪਿਕਚਰ ਟਿਊਬਜ਼, ਟੈਲੀਫੂਨ ਕੇਬਲਜ਼, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਟਾਈਪਰਾਈਟਰਜ਼ ਆਦਿ। ਕੋਈ 50–80 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਸ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਉਨਤੀ ਹੋ ਸਕੇ ਇਹ ਸੂਬਾ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਸਤੇ ਵਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਆਉਣ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਬੜੀਆਂ ਫੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਲਈ 1980 ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਤੁਰੀ ਫਿਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ 50,000 ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ 10,000 ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦਾ ਬੈਕਲਾਗ ਮਾਰਚ, 1986 ਤਕ ਕਲੀਅਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦਾ ਬੈਕਲਾਗ ਮਾਰਚ, 1983 ਤਕ ਦਾ ਕਲੀਅਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ, ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਲਗੇ, ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੌਖਲਾ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਪਾਟ ਦੇ ਬਗੈਰ ਇਹ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਰਾਜਪਾਲ ਜੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਡਾਈਵਰਸੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੇਅਰੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨਾਜ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਤੋਂ ਅਗੇ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜ ਅਨਾਜ ਦੇ ਵੇਚਣ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਟੋਰੇਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਹੈ। ਡੇਅਰੀ ਅਜਿਹਾ ਕਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਇਥੇ ਪਰਾਜੈਕਟ ਲਿਆਕੇ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਗਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮੱਝਾਂ ਲਿਆਕੇ ਇਥੇ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਡੇਅਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ । ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡੇਅਰੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ]

ਇਥੇ ਰੂਰਲ ਇੰਟੈਗਰੇਸ਼ਨ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਗਲ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਕ ਅਵਾਜ਼ : ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਵਾਸਤੇ ਇਕੱਲਾ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ : ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲੇ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ। ਪਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 9 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਕਮ ਰਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

"ਨੀਚਾਂ ਅੰਦਰ ਨੀਚ ਜਾਤ ਨੀਚੀ ਹੂ ਅਤਿ ਨੀਚ,
ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਸਾਥ ਵਡਿਆਂ ਸੁ ਕਿਆ ਰੀਸ"।

ਇਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵਸਣ ਵਾਲੇ 50,000 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣੇ ਹਨ। ਮਕਾਨ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਜਿਸ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਸੋਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬ-ਸੈਂਟਰਜ਼, ਪਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰਜ਼ ਹੋਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ, ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹੋਰ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ। ਪਰ ਇਹ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਔਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਸ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਜੋ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਔਰ ਮੁੜ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲ ਜੋ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਚਲਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਹੁਣ ਇਸ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਬਜਟ ਵਿਚ ਫੰਡਜ਼ ਰਖੇ ਜਾਣ। 7-8 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੈਕਲਾਗ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੰਜ-ਪੰਜ, ਸੱਤ-ਸੱਤ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਫੰਡਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਰਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛੇ ਸੱਤ ਸੌ ਸਕੂਲ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਡਲ ਤੋਂ ਹਾਈ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਫੁਟ ਪਾਊ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਤਕੜੇ ਹੋ ਕੇ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕੌਣ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ: ਕੋਰਮ ਕਿਨਿਆਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਇਹ ਕੋਰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਾਇਆ ਜਾਏ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਲੋੜ ਹੈ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ । ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਰੌਲਾ ਰੱਪਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਣ। ਇਹ ਲੋਕ ਹਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਦਅਮਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਗਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਮਤੇ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਵਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ (ਜਲੰਧਰ ਕੇਂਦਰੀ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਕਾਰਡ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇਗਾ । ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੀਸ, ਪ੍ਰਾਗਰੇਸ ਐਂਡ ਪ੍ਰਾਸਪੈਰਿਟੀ ਇਹ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਪ੍ਰਾਸਪੈਰਿਟੀ ਅਤੇ ਪੀਸ ਜਿਹੜੀ ਹੈ, ਇਹ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ। ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੀ ਇੰਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ। ਜੋ ਬਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕੀ ਇੰਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕਿਹਾ, ਉਸ ਦੇ ਅੱਖਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ 8.6 ਐਮ. ਏ. ਐਫ. ਪਾਣੀ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਹੜੀ 1 ਜੁਲਾਈ, 1985 ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਟਰਮਜ਼ ਆਫ ਰੈਫਰੈਂਸਿਜ਼ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਹ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਸਾਡੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਡਾਊਟ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਟਰਮਜ਼ ਆਫ ਰੈਫਰੈਂਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:—

"Punjab will become a place where the dead tree gives no shelter, the cricket no relief and the dry stone no sound of water."

In the said article it has been written about the terms of references as under :—

"On the face of it, the terms of the tribunal under the sitting Supreme Court Judge V. Balakrishna Eradi look straightforward. 'The tribunal will verify the quantum of usage of water claimed by the farmers of Punjab, Haryana and Rajasthan from the Ravi-Beas system as on July 1, 1985 and the waters used for consumptive purposes and for the adjudication of the

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ]

claims of Punjab and Haryana regarding the shares in their remaining waters."

ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜੋ ਪਾਣੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਹਨ, ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ :—

In the said article it has been further written :—

"Punjab's Attorney-General Gurdarshan Singh Grewal says the confusion arises out of the use of the words "the" and "their". Finance Minister Balwant Singh, one of the architects of the accord, says that the word "their" was added later". "Originally, in the memorandum of settlement the words were 'the remaining water' and not 'their remaining',"

8.6 ਐਮ. ਏ. ਐਫ. ਜੋ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਐਪਰੀਹੈਨਸ਼ਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :—

Laments Parkash Singh Badal : We have all along maintained that the river waters dispute should be settled as per the riparian or river valley law as applied earlier in the case of Narbada and Kaveri river waters dispute either by a tribunal set up under the River Water Dispute Act or by the Supreme Court. Here a one-judge tribunal with arbitrary powers is provided."

This is an apprehension. Further comments have been given in the article. These are: "Five weeks have passed since the ordinance was issued yet the Akalis have yet to make their stand on it public. "We are studying it," says Barnala evasively. Privately, the Akalis fear that the vast powers available to Justice Eradi could threaten the accord as it happened in the case of the K.M. Mathew Commission. Privately the ministers fear that the findings of this tribunal could be more shocking than Mathew's. (interruptions.) The judge should have been provided with a clear guideline, the feel. "We have never got any justice from these commissions and tribunals so far," warns Badal, now threatening to stop the digging of the Sutlej-Yamuna Link (SYL) canal."

ਇਹ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਹ ਐਪਰੀਹੈਨਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਲੀਡਿੰਗ ਪੇਪਰ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੀ। ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਐਨਾ ਪਾਣੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵਾਟਰ ਲੈਵਲ ਰਾਈਜ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਹੁਣ ਦੀ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ 'ਇੰਡੀਆ ਟੂਡੇ' ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਮਿਲੀਅਨ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੰਜਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇਲ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਸੈਟਿਸਫਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਲਿਖਾਈ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਥੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਬੈਠੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 83 ਪਿੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਸਪੀਕਿੰਗ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਕੰਡੂ ਖੇੜਾ ਪਿੰਡ ਪੰਜਾਬੀ ਸਪੀਕਿੰਗ ਹੈ। ਇਹ ਲੈਂਗੂਏਜ ਦਾ ਝਗੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮਾਈਨਾਰਟੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਸੋ, ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਕਈ ਇੰਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਉਥੇ ਲੈਂਗੂਏਜ਼ ਲਿਖਾਈ ਗਈ, ਉਹ ਗਲਤ ਲਿਖਾਈ ਗਈ ਪਰ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਐਡਰੈਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹਕੂਮਤ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਫੁੱਟ ਪਵਾਕੇ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਕਰਾਕੇ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਲ ਇਸ਼ੂ ਰੇਜ਼ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਵੇਲੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋੜੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਚਲਾਈ। ਨੌਜਵਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਬੜਾ ਅਫਸੋਸ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਬੱਚੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਜਰਨੈਲ, ਅਫਸਰ, ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਸੋ, ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਮੈਂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਦਿਤਾ ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲੀਅਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਾਤੀ ਖਿਆਲ ਸੀ।

ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈਂਟੀਮੈਂਟਸ ਸੁਧਾਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੁੜਕੇ ਵਾਪਿਸ ਆ ਜਾਣ।

ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਬਾਰੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਲੇ ਸੀ, ਮੈਂ ਵੀ ਬੋਲਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਰੈਫਰੈਂਸ ਇਥੇ ਤੁਹਾਡੀ ਟੇਬਲ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ। (ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਪੇਪਰ ਟੇਬਲ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਖੇ ਗਏ।)

(1) The Government should not shun its responsibility in curbing terrorism and lawlessness.

(2) The Akalis should condemn violence and see that the holy places are not used by the extremists or terrorists. An appeal should be made to all Panjabis to help the administration in curbing terrorism and lawlessness.

(3) The Akalis should be requested to bring out their demands specifically and place an embargo on the future ones.

(4) The Akalis should be satisfied with the appointment of 'Sarkaria Commission', place their case before it instead of implementation of Anandpur Sahib Resolution.

(5) The Government of India should refer the case of River-water dispute to the Supreme Court.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ]

(6) Chandigarh should be given to Punjab. As Haryana never laid any claim to Fazilka and Abohar, they should remain part and parcel of Punjab. As already stated, it was only a move from the Prime Minister.

ਜਿਸ ਵਕਤ ਅਸੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮੰਗਿਆ ਸੀ 1967-68 ਵਿਚ, ਉਸ਼ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਵੀ ਅਬੋਹਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਦਿਤਾ ਸੀ।

The next points are as under :—

The appointment of a Commission (Tribunal) for the settlement of the boundaries of Punjab on linguistic basis would be in order.

Suitable guarantee should be enshrined in the Constitution against the misuse of Articles 356 and 365.

ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲੇ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦੇ, ਆਖਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਪਈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਕ ਲੰਬੀ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਚਲਾਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਟਕਾ ਦਿਤਾ। ਫਿਰ ਕੰਫਰੰਟੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਅੱਜ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰਪੀਟ ਨਾ ਹੋਣ।

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਏ. ਆਈ.ਐਸ. ਐਸ. ਐਫ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਿਗਾਉਣੀ ਹੈ।

ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦਾਈ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਟਰੋਵਰਸੀ ਵਿਚ ਪੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਪੂਰੀ ਵਿਖੇ ਨਹਿਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਪਿਛੇ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਚਲੀ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਿੰਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਿਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਪੈਰੇਲਲ ਮੂਵਮੈਂਟ ਚਲਦੀ ਰਹੀ। ਕਈ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਅੱਜ ਇਹ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਇਕ ਬੜੀ ਟਰੈਜਡੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚਾਹੇ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੈਰੀਅਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਪਾਇਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਪੀਸ ਲਵਿੰਗ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਕ ਬੜੀ ਪੁਰਾਣੀ ਕਹਾਣੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁੰਡਾ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲਗੇ ਕਿ ਕਾਕਾ ਤੂੰ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਜੀ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲਗੇ ਕਿ ਕੀ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੋਈ ਮੱਝ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁੰਡਾ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਾਪੇ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੇ ਮਾਰਨਾ ਹੈ? ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਫਿਰ ਕੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਮੱਝ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਿਆਇਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਕਿ ਲਓ ਜੀ, ਮੈਂ ਕੁਆਲੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮਿਨਹਾਸ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਕਰਾਈਮ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਚਾਹੇ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਚਾਹੇ ਸਿੱਖ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਪੀਸ ਲਵਿੰਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਾਲੀਆਂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਹਤਰੀਨ ਗਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਹਨ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇਸ਼ੂ ਤੇ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤੂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਾਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਜ਼ਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਲੇਕਿਨ ਕਾਲੀਆਂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਗਲ ਹੁਣ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੁਣ ਲਏ ਹਨ ਜਾਂ ਪਿਛੇ ਲਏ ਸੀ, ਉਹ ਬੱਚੇ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰਾਈਮ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਹ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲਜ਼ ਜਾ ਮੁਜਰਿਮ ਹਨ, ਇਹ ਸਹੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਆਲੀਫੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਰਿਲੈਕਸ ਕਰ ਦਿਓ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਨਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਓ। ਜੇ ਉਹ 2 ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਨਸੈਸ਼ਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਜਨਰਲ ਕੈਟੇਗਰੀਜ਼ ਵਿਚ ਕੰਪੀਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਗਰੈਜੂਏਟਸ ਨਾਲ ਕੰਪੀਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਆਲੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਕਰ ਦਿਉ ਤਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਪੀਸਫੁਲ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਕੋਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਆਲੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਰਿਲੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਨਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਓ ਤਾਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਪੀਸਫੁਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਂਨਫੀਡੈਂਸ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਮੌਕਾ ਲੈ ਸਕਣ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੀ ਵੈਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੀ ਵੈਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਉਸ ਨੂੰ ਇਹੀ ਪੁਛਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਥੋਂ ਆਏ ਹੋ ਔਰ ਕਿਥੇ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਹੋ ? ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਬੈਨੀਫਿਟ ਆਫ਼ ਡਾਊਟਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਦੀ ਸੌ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਅਸਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਰਿਜੈਕਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੇ ਅਸਲ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਗਲ ਵਲ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਥੇ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਗੈਰਾ ਜੋ ਉਧਰ ਸੀ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਧਰ ਕੌਣ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਕੋਈ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਹਨ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੰਗਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਕੇ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਕੀ ਉਹ ਦੰਗਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਗਏ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵੀ ਉਸ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਮਾਣ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ, ਡੀਜ਼ਰਟਰਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ। ਜਿਹੜਾ ਅਕਾਰਡ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਲਾਇਬਿਲਟੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋਨੋਂ ਪਾਰਟੀਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ 237 ਹਨ। ਫਿਰ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਕਲੀਅਰ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ They were those persons who waged war and sedition. ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਡਰੈਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਡਰੈਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਈ ਐਮਬਿਗੁਅਸ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ]

They are now in the Jodhpur Jail.

ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਦਸਤਖਤ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਦੋਨੋਂ ਪਾਰਟੀਜ਼ ਸਿਗਨੇਟਰੀਜ਼ ਹਨ। ਫਿਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :— "There was an understanding that a Review Committee would be set up to go into the question of their release." ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਅਕਾਰਡ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਔਰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਿਥੇ ਹੈ।

ਇਕ ਆਵਾਜ਼: ਇਹ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਡੇ ਵਕੀਲ ਹਨ। ਜੋ ਟਰਮਜ਼ ਲਿਖਤੀ ਹੋ ਜਾਣ, ਉਹੀ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ਬਾਨੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਜੋ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਟਰਮਜ਼ ਆਫ਼ ਰੈਫਰੈਂਸ ਵਿਚ ਐਡ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ "ਅਦਰ ਫੈਕਟਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਅਪੋਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੰਟਿਗਿਊਟੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ, ਇਹ ਗਲ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਗਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਫਿਰ ਇਕ ਅੱਖਰ ਵੀ ਵਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹੀ ਜਾਣਾ, ਇਹ ਗੱਲ ਇਕ ਮਜ਼ਾਕਖੇਜ਼ ਬਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਮਿਲਟਰੀ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀ ਜਾਵੇ। ਆਈ. ਐਨ. ਏ. ਵਿਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੂਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਕ ਕਨਵਿਕਸ਼ਨ ਮੇਨਟੇਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ। ਜਸਟਿਸ ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਈ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਨਵਿਕਟਿਡ ਬੰਦੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਤਾਂ ਉਠਾਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਔਰ ਕਈ ਐਸੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਵਾਇਲੈਂਸ ਹੋਈ, ਬੇਗੁਨਾਹ ਹਿੰਦੂ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਸਿੱਖ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਰੀਜ਼ਨੇਬਲ ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਔਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਸਪੈਰਟੀ ਅਤੇ ਪੀਸ ਆਵੇਗੀ।

ਹੁਣ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਕਈ ਔਕੜਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਖੜੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਐਕਸਪਲੋਜ਼ਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਮਕਾਨ ਉਤਨੇ ਅਸੈਨਸ਼ੀਅਲ ਹਨ ਜਿਤਨਾ ਕਿ ਰੋਟੀ ਕਪੜਾ। ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਦੇ ਮਕਾਨ ਇਤਨੇ ਮਹਿੰਗੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜ ਪੰਜਾਬ ਅਨਸਰਟੈਨਿਟੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕਨਸਟਰਕਸ਼ਨ ਘਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏ ਸ਼ੂਟ ਅਪ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ ਬਣ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਸਲਮ ਕਰੀਏਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਨਵੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈ ਲਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਥੋੜੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੀ ਰਹਿ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਪੈਸਾ ਲਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਲਮਜ਼ ਨੂੰ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹੁਣ ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਪ੍ਰਾਸਪਰਟੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਸੀ ਹੈ :

'ਹਮ ਤੋ ਠਹਿਰੇ ਅਜਨਬੀ..............

ਟੀਚਰਜ਼ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਰਾਹਤ ਟੀਚਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਗਈ, ਚਾਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਉਸ ਵਕਤ ਦਿਤੀ ਗਈ ਜਦੋ ਅਕਾਲੀ-ਜਨਸੰਘ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਅਕਾਲੀ-ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1968 ਤੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਾਂ ਫਰੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਲੋ। ਅੱਜ ਬੀ. ਏ., ਬੀ. ਐਡ. ਅਤੇ ਐਮ. ਏ. ਟੀਚਰਜ਼ ਢਾਈ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੋ ਉਹ ਫਰੀਜ਼ ਖੋਹਲੋ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਸਪੈਰਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਸ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਸੋਚੋ।

ਇਕ ਚੀਜ਼ ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ :

'ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਭੈ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨਬੋ'

ਅਸੀਂ ਸਭ ਇਕ ਹਾਂ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮਾਲ, ਹਰੀਜਨ ਇਕੋ ਹੀ ਮਾਨਵ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ, ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿੱਚ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਗਿਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਚਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ (ਜੋਗਾ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਰੇਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਇਕ ਅੱਖਰ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਭਾਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵ-ਪੂਰਣ ਭਾਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ, ਫਸਾਦਾਂ ਵਿਚ ਉਜੜੇ ਪਰੀਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਤੇ ਮਲ੍ਹਮ ਲਾਈ ਜਾਵੇ।

ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ, ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਬੜੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। 50 ਹਜ਼ਾਰ ਟਿਊਬਵੈਲ ਮੋਟਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰਾ ਇਨਕਲਾਬ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਸਾਰੀ ਰੁਕੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੋਰਨ ਵਾਸਤੇ 5 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰੇਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਰੋਲਰਜ਼ ਨੂੰ ਜੰਗ ਲਗ ਗਈ ਸੀ, ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਔਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਤਾਂ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ। ਅੱਜ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਰੋਲਰ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ]

ਬਿਜਲੀ 2 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ। ਅੱਜ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਣਕ ਲਹਿਲਹਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਸਾਨਾ ਦੇ ਹਰੇਭਰੇ ਖੇਤ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਭਰ ਕੇ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹਨ। ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਐਡੇ ਵੱਡੇ ਉਪਰਾਲੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਦਸੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਹਿਬਰ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗਲ ਹੈ, ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ ਕਦੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ ਔਰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਅੜਚਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ 7 ਮਾਰਚ, 1981 ਵਿਚ ਮੋਰਚਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਲਈ। ਦਿਲੀ ਤੋਂ ਉਹ ਮੋਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਬਹੁਤ ਬੜਾ ਜਲੂਸ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਲੈ ਕੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਟਾਊਟ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਥੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੰਗਤ ਦਿਤੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬਾਹਰਲਾ ਹਮਲਾਵਰ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਕੋਲ ਚਲੇ ਸੀ। ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਤੇ ਮੋਰਚਾ ਲਗਿਆ ਕਪੂਰੀ ਨਹਿਰ ਤੇ। ਫਿਰ ਉਹ ਮੋਰਚਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਜੋ ਕਰਤੂਤਾਂ ਇਥੋਂ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਦਕਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬੜਾ ਨੀਚਾ ਦੇਖਣਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਪਾਵਰ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਹਨ, ਆਉਣ ਦਿਓ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ। ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਭਰੀਆਂ, ਫਿਰ ਕਿਲੇ ਜੇਲ੍ਹ ਬਣਾਏ, ਫਿਰ ਸਕੂਲ ਜੇਲ੍ਹ ਬਣਾਏ। ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਨਾ ਸ਼ਰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ, ਕਿਸਾਨ ਦੁਖੀ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਲੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਜਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਐਸੇ ਲੋਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭੜ-ਕਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਾਰਬਾਈਨਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਓ। ਪਰ ਜੋ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਨੱਚ ਰਹੇ ਸਨ ਔਰ ਨਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰ ਲਈਂ ਫਿਰਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਬਲਕਿ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਨਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਤਕ ਗਏ ਔਰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕੇ, ਨੰਬਰ ਦੋ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੌਣ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ? ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ? ਔਰ ਉਸ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਇਹ ਲਿਖਿਆ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਕੇ ਜਿਤਾਓਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿਆਂਗੇ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਫਿਰਕ੍ਰਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਬੜ੍ਹਾਵਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ?ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ ਔਰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਲਈ ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਲਾ ਦਿਓ, ਅਸੀਂ ਸਾਬਤ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਫਿਰਕਾ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਕਿਸ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਪਰ ਬੜੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਹੇ ਕਿ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਓ, ਜਜ ਲਾਓ ਔਰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਕਿ ਜੱਜ ਬੈਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਗੱਲ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਜਨ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਂਗ੍ਰਸੀ ਹਨ; ਇਹ ਇਸ ਗਲ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਓ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਲੈਣ, ਅਸੀਂ ਫੇਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਉਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗਲਤ ਨਤੀਜੇ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਜਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਣ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾੜਾ ਦਿਨ ਦੇਖਣਾ ਪਿਆ। ਐਸੇ ਲੋਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਐਸੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੇਲ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰ ਬੀ. ਐਸ. ਐਫ. ਨੂੰ ਇਥੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਔਰ ਫਿਰ ਫੌਜ ਨੂੰ ਇਥੇ ਸਦਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਫੌਜ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਨਿਹੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਅਤੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਰੋਵਰ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਕਿ ਲੋਕ ਨਹਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ੂਨ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਔਰ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਦਾ ਝਗੜਾ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਔਰ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਅਟਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਰ ਇਤਨੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪੁਰਅਮਨ ਜਦੋ ਜਹਿਦ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਜੇਲ੍ਹਾ ਵਿਚੋਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਦਿੱਲੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਸਕੀਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹਾਂ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਜਾਣ। ਫਿਰ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜੋ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਔਰ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਇਆ। ਲੋਕ ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਗੇ ਕਿ ਹੁਣ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਪਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਜੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰਖੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਦੋਨਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਦਸਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਔਰ ਉਸ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ। ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਸੀ ਔਰ ਕੁਝ ਦਿਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਪੂਰੀ ਉਤਰੀ ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾ ਦਿਤਾ। ਇਥੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਡਰ ਬੀਬੀ ਜੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਜੀ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਿਆਲਾ]

ਇਹ ਦਸਣ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਟਲ ਗਏ? ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਅਦਰ ਫੈਕਟਰ' ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਔਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ, ਇਹ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। (ਵਿਘਨ) ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਹਰ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕੀਤੀ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਸਤੇ, ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਸਤੇ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਲਈ ਲਾਏ ਗਏ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜ਼ਬਾਨ ਹਿੰਦੀ ਲਿਖੀ। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਕਿਹਾ। ਫਿਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਪਿੰਡ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 2 ਪਿੰਡ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚਾਲੇ ਦੇ ਹਨ ਉਹ ਲਿੰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਠੀਕ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਗੁਨਾਹ ਸੀ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਬੋਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾ ਲਿਆ । ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਫਿਰ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਫਿਰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋਈ ਤਾਂ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਉਲਟ ਡਫਲੀ ਵਜਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਨਹਿਰ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ 26 ਤਾਰੀਖ ਟਲ ਗਈ। ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇ ਪਹਿਲੇ ਕੋਈ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿ ਦਿਓ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਗਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਖਤਰਨਾਕ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਫਿਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਦੋਨੋ ਧਿਰ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਔਰ ਉਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ । ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਦਿਲ ਕਾਲਾ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਾਂਗ੍ਰਸੀ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਤੁਅਲਕ ਰਖਦੇ ਹਨ, ਸਭ ਨੂੰ ਇਕਠੇ ਹੋ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਬੜੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਥੇ ਇਕ ਕਿਰਤ ਟਟੋਲਾ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪੀਂਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਣ ਪਰ ਇਹ ਬੋਲੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਤਾਰਪੀਡੋ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਖਿਆਲਾ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਵਾਏ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਾਏ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਿੱਤ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੇ ਇਹ ਹਾਊਸ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੀਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਚਲੋ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਇੰਚ ਵੀ ਧਰਤੀ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਆਪਣੀ ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਵੇਖੋ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਾਹਿਬ, ਜੋ ਕੁਝ ਦਿੱਲੀ, ਜੋਧਪੁਰ, ਕਾਨਪੁਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੀ ਹੋਲੀ ਖੇਡੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗਲਿਆਂ ਵਿਚ ਟਾਇਰ ਪਾ ਕੇ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਸੀ (ਵਿਘਨ) ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਮਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਥੇ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਹਨ, ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਬੋਲੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋੜੀ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੇ ਮੁਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਫੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਉਤੇ ਵੋਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਹੀ ਸਾਥ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਛਿੱਤਰ ਪਰੇਡ ਕਰਨੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਲਚਰਡ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਨਕਲਚਰਡ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿ ਜਾਣਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਛਿੱਤਰ ਪਰੇਡ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਵੋ, ਤੁਸੀਂ 73 ਵਿਚੋਂ 20 ਨੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਰਾਏ ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਵੋ ਕਿ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਕੌਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਾਰਡ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਹੁਣ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉੱਲੂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ (ਘੰਟੀ) ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਜਦ ਸਾਡਾ ਸਮਝੌਤਾ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ? ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਦਾ ਟਰਾਈਬਿਊਨਲ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਟਰਾਈਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਉਸ ਮਤਾਬਿਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਜਿਹੜੇ 1000 ਪਿੰਡ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਹਨ ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਣੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬਦਲੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਜਦ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ । ਜਦ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਮੁਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਮਿਨਹਾਸ ਜੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਡਰੈਸ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੱਛਮੀ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ "ਕੁਸ਼ਤਾ-ਇ-ਏਹ-ਸਿਆਸਤ ਅਜੱਬ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਚੁੱਪ ਹੂੰਤੇ ਨਿਜ਼ਾਮਤ੍ ਹੋਈ, ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਰੁਸਵਾਈ ਹੈ" ਕਈ ਵਾਰੀ ਸੱਚ ਕਹਿਣ ਲਈ ਇਹ ਰੁਸਵਾਈ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਹਤਰਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇਹਤਰਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਗੂੰਗੀ ਹੋਵੇ, ਬੋਹਿਰੀ ਹੋਵੇ, ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਹੋਵੇ, ਲੰਗੜੀ ਹੋਵੇ, ਲੂਲੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਾ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਵਿਚ ਆਪੋਜ਼ੀਸਨ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰੋਲ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਲਵਾਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਆਪਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਰੋਟੈਸਟ ਸ਼ੋ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਰੋਟੈਸਟ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਇਸਤੇ-ਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਕਤਲ ਹੋਏ, ਕਿੰਨੀ ਲੁਟ ਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕਿੰਨੇ ਡਾਕੇ ਵੱਜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਗਰਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨ ਤਕ ਜੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੀਂਗੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਗਵਰਨਰ ਐਡਰੈਸ ਵਿਚ ਪਰੋਟੈਸਟ ਸ਼ੋ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਉਤੇ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਐਡਰੈਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਕ ਸਫੇਦ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਭਾਸ਼ਣ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਇਹ ਇਕ ਭਾਸ਼ਣ ਸੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਐਡਰੈਸ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਐਡਰੈਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਐਡਰੈਸ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖ ਅਤੇ ਦਰਦ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਿਵਾਏ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ** ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਵੀਂ ਬੋਤਲ ਲੈ ਕੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਬੜੇ ਹੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੇਬਲ ਉਪਰ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਬੜੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹੀ ਇਥੇ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅਮਨ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਠੀਕ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਅਮਨ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:—

'ਦਿਲ ਮੇਂ ਹਵਾ ਦੇਤਾ ਹੈ।'

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਡਾਕੇ, ਰਾਹਜਨੀ ਲੁਟ-ਘਸੁਟ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ** ਜੀ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਆਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇਕ ** ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

**Expunged under orders of the Speaker.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਂਝਲਾ: ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ *** ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਗੇ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਕਿਤਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਤਲ ਹੋਏ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਤੇ ਜੂੰ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸਿਰਕੀ ਅਤੇ ਇਥੇ ਰੌਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅਮਨ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਨੂੰਨੀ ਦੀ ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਕੀ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਦੀ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਤਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਐਡਵੋਕੇਟ: ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਬੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਫਿਗਰਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। Please ask Shri Sewa Ram to sit down.

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਉਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੀ ਰਹੇ)

Mr. Chairman: Shri Sewa Ram Ji, please sit down.

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਐਡਵੋਕੇਟ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵੀ ਗਲਤ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 300 ਕਤਲ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਬੀ. ਚਵਾਨ ਜੀ ਨੇ 26 ਫਰਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ 50 ਕਤਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ **ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛੇ ਕਿਵੇਂ ਅਤਿਆਚਾਰ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਮੇਂ ** ਦਾ ਲਫਜ਼, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ **ਦਾ ਲਫਜ਼ ਅਨਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਹੈ ਅੰਰ ਇਹ ਵਾਪਿਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਬੁੱਤ ਨੂੰ ਉਡਾਇਆ ਗਿਆ। (ਵਿਘਨ) ਜਦੋਂ ਕਰਫਿਊ ਦੌਰਾਨ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਨਸਾਨ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਕਿਥੇ ਸੀ? ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਭਜ ਗਏ ਸਟੇਨਗੰਨਾ ਲੈ ਕੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਿਥੇ ਸੀ? (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ, ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ) ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ? ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਬੁੱਤ ਦਾ ਸਿਰ ਉਡਾ ਦਿਤਾ ਜਿਥੇ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚਲਾਂਗੇ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਕਾਂਡ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਬੁਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਿਲ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਮਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵੀ ਮਰੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਮੈਨੂੰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਬੜੇ ਹੀ ਦੁਖ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ

**Expunged under the orders of the Speaker.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ]

ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਮਤੇਨੰਗਲ ਦਾ ਲੜਕਾ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੜਾ ਕਢਵਾਇਆ, ਬਾਕੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ 20,000, 20,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦਿਤੀ ਪਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਬਾਰੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਾਂਸੂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਬਹਾਏ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਐਡਵੋਕੇਟ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1 ਅਗਸਤ, 1982 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਹੇ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਸਿੱਖ ਹੈ ਬਲਕਿ ਹਕੀਕਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਏ।

Shri Brij Bhushan Mehra : This is not a point of order. We want your protection, Sir.

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਰੀ ਰਖੋ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮਿਨਹਾਸ ਸਾਹਿਬ ਇਕ ਅੱਛੇ ਵਕੀਲ ਵੀ ਹਨ, ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਕੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਪਰੈਕਟਿਸ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 2 ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਖੁਦ ਗਏ ਹਨ। ਕਲਾਨੌਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਗਏ, ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਵਾਈਸ ਪਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਗਏ, ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਬੇਗੁਨਾਹ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪੈਗਾਮ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਂ ਕਿਸ ਕਿਸ ਦਾ ਜਿਕਰ ਏਥੇ ਕਰਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਾਂ ਆਗਾਜ਼ ਹੀ ਵਿਤਕਰੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਲਫ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਗਏ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਪਰ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਨਹੀਂ ਗਏ ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਨਹੀਂ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਪਰਦਾਏ (ਪੰਜਾਬੀਆਂ) ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪਰੰਪਰਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਹਨ, ਉਹ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਰ ਤੇ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਲੀ ਇਮਦਾਦ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਇਮਦਾਦ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਾਲੀ ਇਮਦਾਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪਰੈਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਛਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮਾਈਗਰੈਂਟਸ ਦੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਬਣਾਏਗੀ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਾਲੋ-ਨੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆ ਅਤੇ ਮਿਲੀਆਂ ਜੁਲੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਪਰੰਪਰਾ, ਨਵੀਂ ਰਵਾਇਤ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਲਹਿਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

ਸਰਦਾਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਂਜਲਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਮਾਰੇ ਹੀ ਗਏ। (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Sewa Ram Arora : Please ask him not to interrupt me. ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ। ਅੱਜ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ :

"ਕਾਲੇ ਮੈਂਡੇ ਕਪੜੇ, ਕਾਲਾ ਮੈਂਡਾ ਵੇਸ
ਗੁਨਾਹਾਂ ਭਰਿਆ ਮੈਂ ਫਿਰਾਂ, ਲੋਕ ਕਹਿਣ ਦਰਵੇਸ਼ ।"

ਗਵਰਨਰ ਐਡਰੈਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਰ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਏਥੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਗੜਬੜ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਆਦਤ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 25 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੇ ਨਾਮਾਨਿਗਾਰ ਨੇ 8 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ 7 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 100 ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਔਰ ਤੁਸੀਂ ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ 5 ਲਖ ਰੁਪਿਆ ਬਰਬਾਦ ਕਰਕੇ ਪੋਸਟਰ ਛਪਵਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਹੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੇ ਨਾਮਾਨਿਗਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਰਵੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 100 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 200 ਕਤਲ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ 54, ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ 63, ਦਸੰਬਰ ਵਿੱਚ 54 ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੱਕ ਹਾਲੇ 30 ਕਤਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਵਾਕਿਆਤ ਜਿਵੇਂ ਲੁੱਟਮਾਰ, ਬੈਂਕ ਡਕੈਤੀ, ਰਾਹਜ਼ਨੀ ਆਦਿ ਦੇ ਵਾਕਿਆਤ ਤਾਂ ਅਲਹਿਦਾ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਹਾਲੇ 26 ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਬਾਕੀ ਸਨ। ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੀ. ਡੀ. ਓ. ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਬਣਾਇਆ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਬਣਾਇਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਨਾਲ ਬੇਵਫਾਈ ਕੀਤੀ, ਫਿਰ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਬੇਵਫਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫੇਰ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਬੇਵਫਾਈ ਕਰ ਜਾਣ। ਇਹ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਚੈਲੰਜ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਲਵੋ ਔਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿਆਂਗੇ ਕਿ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਹੜੇ ਐਸੇ ਤੱਤਵ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਅੱਜ 'ਮਿਲਾਪ' ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਜੋ ਛਪਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਕਾਂਗਰਸ ਬਾਰੇ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ "ਫੂਕੋਂ ਸੇ ਯੇ ਚਿਰਾਗ ਬੁਝਾਇਆ ਨਾ ਜਾਏਗਾ" ਅਸੀਂ 1967 ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, 1969 ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ 1977 ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ 1985 ਵੀ ਦੇਖ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਹੁਣ ਲੋਕ ਵੀ ਦੇਖਣਗੇ ਅਤੇ ਫਤਵਾ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਗਲਤ ਸਨ। ਹਾਲਤ ਏਥੇ ਤੱਕ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਲਿਖਾਉਣੀਆਂ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਕ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਾਉਂਦੇ ਤਾਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਕਿ:

"ਖੁਦ ਹੀ ਕਾਤਿਲ ਖੁਦ ਹੀ ਮੁਖਬਰ, ਖੁਦ ਹੀ ਮੁਨਸਿਫ ਠਹਿਰੇ
ਅਕਰਬਾ ਮੇਰੇ ਕਰੇ ਖੂਨ ਕਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿਸ ਪਰ।"

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ]

ਮੈਂ ਫੇਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਤਾਂ ਕਰੋ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਹਮਨੇ ਸੋਚਾ ਥਾ ਕਿ ਹਾਕਮ ਸੇ ਕਰੇਂਗੇ ਫਰਿਆਦ, ਕੰਬਖਤ ਵੋਹ ਭੀ ਤੇਰਾ ਚਾਹਨੇ ਵਾਲਾ ਨਿਕਲਾ"।

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ;—

"ਕਭੀ ਖੁਦ ਜ਼ੋਰ ਤੇ ਆਪਨੇ ਹੀ ਗਿਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜ਼ੋਰਾਵਰ
ਮੇਰੇ ਕਾਤਿਲ ਕਹੀਂ ਤੂੰ ਆਪਨਾ ਹੀ ਕਾਤਿਲ ਨਾ ਹੋ ਜਾਏ।"

ਅੱਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਗਰਮ ਹੈ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਖਬਰਾਂ ਅੰਦਰ ਜਿਹੜੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਉਹ ਮੈਂ 4 ਮਾਰਚ ਦੀ ਅਖਬਾਰ "ਮਿਲਾਪ" ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਵਜ਼ੀਰ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਦਾ ਨੰਬਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਖਬਾਰ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਬਹੁਤ ਇਜ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਵਜ਼ੀਰ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ, ਲੜਕੇ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ। ਅੱਜ ਇਸੀ ਖਬਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਅੰਦਰ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ। ਕਾਰ ਦਾ ਨੰਬਰ 5045 ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਨ ਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਟੇਸਾ ਕਾਰ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਅੱਤ-ਵਾਦ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਵੀ 4 ਮਾਰਚ ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨਾਲ ਟੈਲੀਫੂਨ ਤੇ ਦੋ ਵਾਰੀ ਗਲ ਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰੋ ਲੇਕਿਨ ਅਸੀਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਗਲ ਹੈ? (ਘੰਟੀ)

ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਥੀਨ ਡੈਮ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਗਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਬੜੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਅੰਦਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫਰਮ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੰਟ੍ਰੈਕਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਟੈਂਡਰ ਨਹੀਂ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਗਲੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਰਸ਼ਿਅਲ ਲੋਨ ਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ-4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਟੈਂਡਰ ਨਹੀਂ ਮੰਗੇ ਗਏ, ਚਰਚਾ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਟਰਾਂਸਫਰਜ਼ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਤਕਲੀਫ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਨਰਲ ਟਰਾਂਸਫਰਜ਼ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲਾਂ ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ (ਘੰਟੀ) ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਟਾਈਮ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਦਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰੋਮੋਸ਼ਨਜ਼ ਅੰਦਰ ਪੈਸੇ ਲਏ ਗਏ। ਇਸ ਨਾਲ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬੇਦਿਲ, ਬੇਜਾਨ ਅਤੇ ਮਫਲੂਜ਼ ਹੋਕੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭੇਦ ਭਾਵ, ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੁਰੱਪਟ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਡੇ ਲਾਈਨ ਲਗਾ ਰਹੀ ਹੈ। (ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਰਾਜਲਾ ਵਲੋਂ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਵਕੀਲ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਾਂ। ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਐਡੀਟੋਰੀਅਲ ਨੋਟ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 18 ਐਸ. ਈ. ਦੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਫੂਡ ਐਂਡ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਦੀ ਬਦਲੀ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰ ਆਫ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਦਲੀ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿਓ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੋ ਪੈਸੇ ਮੈਂ ਲਏ ਹਨ, ਉਹ ਤੁਸੀਂ ਦੇ ਦਿਓ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ, ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹੈ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਦਸ ਦਿਓ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ। ਕਿੰਨਾ ਟਾਈਮ ਲਵੋਗੇ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਮੈਂ ਚਾਰ ਪੰਜ ਮਿਨਟ ਹੋਰ ਲਵਾਂਗਾ ਜੀ। ਇਹ ਐਡਰੈਸ ਐਂਟੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੈ, ਐਂਟੀ ਕਿਸਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਐਂਟੀ ਅਵਾਮ ਹੈ।

ਇਕ ਆਵਾਜ਼: ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਨਾ ਇਸ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਨਾ ਇਸ ਵਿਚ ਗਰੇਡਾਂ ਵਿਚ ਅਨੋਮਲੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਲੋਨ ਲੈਣ ਦਾ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਿੰਨਾ ਵਾਟਰ ਟੈਕਸ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਉਨਾ ਹੀ ਸੀਵਰ ਟੈਕਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਲਗਾਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸ਼ਰਾ ਬੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਬੜਾ ਧੱਕਾ ਲਗਿਆ ਹੈ। ਲੋੜ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਲੇਕਿਨ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਅੰਦਰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 6% ਹੈ, ਹਰਿਆਣਾ ਅੰਦਰ ਵੀ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 6% ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੀ ਸ਼ਰਾ 7% ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਪਾਰੀ ਹੋਰ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੰਪੀਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਨਵਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੀਲੀਫ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਲੀਫ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਐਸੀ ਰਲੀਫ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਲੀਫ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਬੜੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਇੱਕ ਦੋ ਮਿਨਟਾਂ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਜੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਰਲੀਫ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਪੈਸਟੀਸਾਈਡ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਫਸਰਾਂ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੈਸਟੀਸਾਈਡ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਰੀ ਮਿੱਟੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਚਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਔਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਹੋਇਆ ਕੀ? ਅੱਜ ਲੋਕ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਚਰਚਾ ਇਥੇ ਗਲੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਔਰ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ]

ਮੈਂ ਹੁਣ ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਚੁਰਾਹੇ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤਰਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅੱਜ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ ? ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ :

"ਤੂੰ ਇਧਰ ਉਧਰ ਕੀ ਬਾਤ ਨਾ ਕਰ
ਜ਼ਰਾ ਯਹ ਤੋ ਬਤਾ ਕਿਉਂ ਲੁਟਾ ਹੈ ਕਾਫਲਾ ਤੇਰਾ।"

ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਗਵਰਨਰ ਐਡਰੈਸ ਹੈ ਇਹ ਐਂਟੀ ਪੀਪਲ ਹੈ, ਐਂਟੀ ਅਵਾਮ ਹੈ, ਐਂਟੀ ਕਿਸਾਨ ਹੈ ਔਰ ਐਂਟੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ (ਫਰੀਦਕੋਟ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਉਸਾਰੂ ਸੁਝਾਓ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ, ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਉਸਾਰੂ ਕੰਸਟ੍ਰਕਟਿਵ ਸੁਝਾਓ ਦੇਈਏ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਰਾਜਪਾਲ ਜੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੱਖ ਪਾਤੀ ਰਵਈਆ ਸੁਣਕੇ ਮੈਂ ਮਾਯੂਸ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਸਹੀ ਗੱਲ, ਸਹੀ ਪਰਸਪੈਕਟਿਵ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਪਾਰਟੀ ਪੱਖ ਪਾਤ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲਾ ਇਜਲਾਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਨਾਲ, ਉਮੀਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਮਹਾਨ ਨੇਤਾ ਔਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਜੋ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜੋ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਹਾਲਾਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਣੇ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਔਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਇਜਲਾਸ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਸਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ :—

'ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੰਝੂ, ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਤੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਲੈ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹਾਂ।'

ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ :—

'ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਮਹਾਨ ਰਾਜਸੀ ਸੂਝ ਬਝ ਦਾ ਲਖਾਇਕ ਹੈ।'

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਉਸ ਵੇਲੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਿਲਵਰਤਣ, ਸਹਿਯੋਗ ਪਿਛਲੇ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ :—

'ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਹਿਮ ਹਿੱਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦਾ ਇਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਧਾਰ ਹੈ।"

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਹ ਬੇਸ ਸੀ ਉਸ ਗੱਲ ਦਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ:—

'ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਆਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਆਸ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਰਿਸਦੇ ਫੱਟਾਂ ਅਤੇ ਗਹਿਰੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਤੇ ਮਲ੍ਹਮ ਲਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਇਕੋ ਇਕ ਸੰਭਵ ਹੱਲ ਨੂੰ ਉਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇਵੇਗੀ'।

ਪਰ ਅੱਜ ਹੁਣ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਐਡਰੈਸ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:—

'ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਂ ਸਚਮੁੱਚ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਸਦਕਾ, ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਆਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।'

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:—

'ਸ਼ਵਰਗਵਾਸੀ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਆਮ ਵਰਗੀ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀ ਅਰੰਭ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਮੱਠੀ ਪੈ ਗਈ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:-

'ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਫੁੱਟ-ਪਾਊ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।'

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਰਾਜਪਾਲ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ :-

'ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਾਕਤਾਂ, ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਤੁਰੰਤ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।'

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:—

'ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ , ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।,

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਐਡਰੈਸ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ, ਟਰੇਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵੱਲੋ, ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ, ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ, ਸ਼ਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਉਸ਼ਾਰੂ ਮਿਲਵਰਤਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿਤਾ? ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕੀਤਾ। ਇਥੇ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਹਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਨੈਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ]

ਕਿ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇੰਡੀਕੇਸ਼ਨ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦੀ ਵਾਰਨਿੰਗ ਹੈ, ਇਹ ਸੈਂਟਰਲ ਗੋਰਮਿੰਟ ਦੇ ਮੂਡ ਦੀ ਇੰਡੀਕੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਮੂਡ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਧਰਨਾ ਮਾਰਿਆ ਸੀ । ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਨੇ ਕਿੱਲ੍ਹ ਕਿੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਪੀਚ ਕੀਤੀ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਹ ਵੀ ਉਸੇ ਮੂਡ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਆਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਗਏ। ਸੰਤ ਜੀ ਇਕ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮਨ ਲਈ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਮਨ ਲਈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਅੱਜ ਇਹ ਜਗਲਰੀ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ? ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਪਲੀਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ। ਅੱਜ ਉਹ ਅਕਾਰਡ ਇਕ ਡੈਡ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਦਾ ਛਪਿਆ ਹੋਇਆ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹੋ । ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਐਕਸ਼ਟਰੈਕਟਸ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ :—

In the article 'Punjab at the Crossroads Once Again' S. Gurnam Singh Tir has stated that "The honest and fuller implementation of the Punjab Accord was the last hope for peace and good sense returning to the trouble-tossed State and the people of Punjab. The total failure of the official stewardship of the country in giving a practical shape to any of the 11 clauses of the "Memorandum of Settlement" has, however, despaired all right-thinking people so much so that they now tend to view this "last hope" as a "lost hope"."

ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਆਖਰੀ ਆਸ ਸੀ, ਉਹ ਗਵਾਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਜ਼ਲਟ ਕੱਢਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਅੱਗੇ ਉਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:—

"By maintaining considered silence over the irresponsible—sometimes highly provocative and ill-founded-utterances of Mr. Bhajan Lal, the ener- getic and well-meaning Prime Minister is making himself a loser in credibility and a helpless "junior" to Mr. Bhajan Lal who is behaving as the super Prime Minister and dictator of terms despite the fact that the accord was concluded between Mr. Rajiv Gandhi and Sant Harchand Singh without its being made an agreement subject to ratification by Haryana or its Chief Minister who was never a party to the "Memorandum of Settlement."

ਤੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੱਚੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿਚ ਕਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਆਸ ਸੀ ਉਸ ਅਕਾਰਡ ਦੀ, ਉਸ ਆਸ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਭਜਨ ਲਾਲ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ? ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੰਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮਨ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਮਨ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।

ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਟਰਮਜ਼ ਆਫ ਰੈਫਰੈਂਸ ਮੁਤਾਬਕ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਕਲਾਜ਼ 7.2 ਥੱਲੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :—

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

In Clause 7.2 of the Memorandum it has been written :—

"It had always been maintained by Smt. Indira Gandhi that when Chandigarh is to go to Punjab some Hindi speaking territories in Punjab will go to Haryana. A Commission will be constituted to determine the specific Hindi-speaking areas of Punjab which should go to Haryana, in lieu of Chandigarh."

The principle of contiguity and linguistic affinity with a village as a unit will be the basis of such determination. The commission will be required to give its findings by 31st December, 1985 and these will be binding on both sides."

ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਹੋਈ। ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਨੁਮੀਰੇਸ਼ਨ ਕਰਾਈ ਉਸਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਨੁਮੀਰੇਸ਼ਨ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਹਿ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ 83 ਪਿੰਡ ਹਨ ਇਹ ਹਿੰਦੀ ਸਪੀਕਿੰਗ ਹਨ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਪੀਕਿੰਗ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲਿੰਗੀਇਸਟਕ ਐਕਸਪਰਟਸ ਨੂੰ ਇਥੇ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਲੋਕ ਵੈਣ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੇਵੀ ਦੀਆਂ ਭੇਟ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜੇ ਕੋਈ ਸਰਵੇ ਕਰਾਉਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਲਿੰਗੁਇਸਟਿਕ ਸਰਵੇ ਕਰਾਉਂਦੇ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਐਨੁਮੀਰੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਕਮਿਊਨਲ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਲਿਖਾਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਨੁਮੀਰੇਸ਼ਨ ਕਰਾਕੇ ਇਕ ਲੀਹ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਬੋਹਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਰਿਕੁਮੈਂਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਟੀਗੁਟੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਬੋਹਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਮੈਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਨ। ਭਜਨ ਲਾਲ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਲਗਾਮ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹੀ ਜਾਣਾ ਇਹ ਕੀ ਹੱਕ ਬਜਾਨਬ ਹੈ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਪਰੋਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਥੇ ਧਰਨਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਿਥੇ ਗਏ ਜਦੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਜਦੋ ਜਹਿਦ ਕਰਦੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਂ ਸਿਗਨਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਗਨਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿਗਨਲ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਰਗਰਮੀ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਭਜਨ ਲਾਲ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਬੋਹਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਔਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਇਕ ਮਿਸਚਿਫ ਹੈ ਦਿਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ, ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ। ਪਿਛਲੇ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੜੇ ਰਿਆਲਿਸਟਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਆਪਣੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ]

ਸਵਰਗੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਬੜੀ ਰੀਆਲਿਸਟਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਅਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਲਵ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਵੀ ਹੈ । ਅੱਜ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਸਾਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਉਠ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਜੋ ਬਿਆਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ । ਫਿਰ ਕੋਈ ਵਜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਅਕਾਰਡਦੇ ਥਲੇ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗਲਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਦੂਸਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ 7(2) ਜੋ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਕਲਾਜ਼ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਥੱਲੇ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਿਆ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਹ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਫਲਾਂ ਫਲਾਂ ਪਿੰਡ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਕਲੇਮ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ । ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਜਿਸ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਅਕਾਰਡ ਇਕ ਸ਼ਕੂਕ ਔਰ ਬੇਪ੍ਰਤੀਤੀ ਦਾ ਪਲੰਦਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਖੁਸ਼ੀ ਜੁਲਾਈ, 1985 ਦੇ ਅਕਾਰਡ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਠ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਮੈਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਵਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਲਮਦਾਨ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਔਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਲਮ-ਦਾਨ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਲਾਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਡੇ ਤੇ ਹੱਲੇ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੈਂਟਰ ਹੱਲੇ ਕਰੇ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੱਲੇ ਕਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਲਮਦਾਨ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਲੋਕ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਜੋ ਜੋ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਰਖੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਰਾਜਪਾਲ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੰਜਾਈ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਖਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜਬਾਹੇ ਪੱਕੇ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਰਾਜਪਾਲ ਜੀ ਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਕੈਨਾਲ ਲਾਈਨਿੰਗ ਔਰ ਵਾਟਰ ਕੋਰਸਿਜ਼ ਲਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਸਕੀਮ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਸਮਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਅੱਜ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ ਔਰ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਇਨਚਾਰਜ ਵੀ ਹਨ ਉਹ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਾਟਰ ਕੋਰਸਿਜ਼ ਲਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਸਕੀਮ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਸਕੀਮ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਕੀਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਈਨਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਿਪੇਅਰਜ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਾਈਨਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਖਾਲ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵਰਕਿੰਗ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਬਜਟ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਕੀਮ ਟੋਟਲੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੈ । ਇਸ ਸਕੀਮ ਦਾ ਇਕ ਪੈਸੇ ਦਾ ਵੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ।

12.14 P.M. (ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਮੈਂਬਰ, ਪੈਨਲ ਆਫ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਮੈਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਹੈ ਉਥੋਂ ਨਵਾਂ ਕਿਲਾ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਖਾਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਸਤਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਹ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦੱਸੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਖਾਲੇ ਹੋਣਗੇ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ । ਦੂਸਰਾ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੈਨਾਲ ਲਾਈਨਿੰਗ ਦਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਕੈਨਾਲ ਲਾਈਨਿੰਗ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਦਫਤਰ ਸੀ ਉਥੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਬਰਨਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਟ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਬਿਕਰਮ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਕਾਮਰਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ ਕਾਰਨ ਫਰੀਦਕੋਟ ਨਾਲ ਵਿੱਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਮਰਸ ਕਾਲਜ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਪਟਿਆਲੇ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਮਰਸ ਕਾਲਜ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਹ ਕਾਮਰਸ ਕਾਲਜ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਟਿਆਲੇ ਚਲਾ ਗਿਆ । ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੈਨਾਲ ਲਾਈਨਿੰਗ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 2 ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਚੁਕ ਕੇ ਬਰਨਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਪੰਜ ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਇਥੇ ਅਤੇ 4 ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਉਥੇ ਯਾਨੀ 9 ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਇਕ ਐਕਸੀਅਨ ਦੇ ਥਲੇ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ । ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਲਾਈਨਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲ ਹੋਵੇਗੀ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਨਾਲੇ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਕਰੇਗਾ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾਂ ਕਿ ਇਹ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਇਹ ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕੁਝ ਲੈਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗਣਾ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਆਲਰੈਡੀ ਉਥੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਹੱਕ ਨਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਦੀ ਗਲ ਹੈ । ਮੇਰਾ ਇਲਾਕਾ ਸੇਮ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਇਲਾਕਾ ਹੈ । ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਗੰਨਾ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਮੇਰੇ ਸੇਮ ਮਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ 4-5 ਮੀਲ ਦੇ ਵਰਗ ਤੇ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਮਿੱਲ ਦੇ ਲਗਣ ਨਾਲ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸੇਮ ਮਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਬੈਕਵਰਡਨੈਸ ਹੈ ਉਹ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿਚ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਥੇ ਕੋਈ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਰ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਲਾਉਣ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋ ਸਕਣ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ 3 ਕਾਲਿਜਿਜ਼ ਬਾਰੇ ਵਰਨਣ ਰਾਜਪਾਲ ਜੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ । ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸਰਕਾਰ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ]

ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਲਜ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟਨੇ ਵਿਚ ਸੀ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਇਸ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਐਫਿਲੀ-ਏਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਕਾਲਿਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਇਸ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਥੇ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਏ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਿਹੜੇ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਸਨ, ਜੇ ਕਹੋ ਤਾਂ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਾ ਕੋਈ ਇੰਸਟੀਚਿਉਸ਼ਨ ਬਿਹਾਰ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕਤਾ। ਇਹ ਲਫਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਹੇ। ਮੈਂ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਮੁੰਡੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਾਲਜ ਦੀ ਅਫਿਲੀਏਸ਼ਨ ਕਰਾਉਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਲੈਣੀਆਂ ਹਨ। ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ। ਮੈਂ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਉਹ ਇਹ ਕਾਲਜ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਲਿਆਏ। ਫਿਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਲ ਆਈ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇਸ ਨੂੰ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕਰ ਲਵੇ ਪਰ ਉਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਟੇਕ ਓਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਫਿਰ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਹ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਨਾਊਂਸ ਕੀਤਾ। ਜਿਹੜਾ ਜਸਲੋਕ ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਇਹ ਕਾਲਜ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਲਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਉਸ ਲੈਵਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਲੈਵਲ ਜਸਲੋਕ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਟੁਟ ਗਈ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ। ਇਸ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੀ ਯੋਜਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਚਿੜ੍ਹ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਾਲਜ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰ-ਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਜਸਲੋਕ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਲੈਵਲ ਤਕ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਪਲੈਨ ਬਣਾਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਪਾਸੇ ਇਹ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁਕੇ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੱਕਸੈਸਰ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਇਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਇਹ ਕਾਲਿਜ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਤਕ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਉਹ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਮ ਦੇ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦਰਜੇ ਤਕ ਲੈ ਆਵੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਕ ਲਾਂਭੇ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜਾ ਉਰੀਜੀਨਲ ਪਲਾਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਉਥੇ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ੈਡਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਉਥੇ ਇਨ ਡੋਰ ਅਤੇ ਆਊਟਡੋਰ ਬਣਾ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਚੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਆਰਟੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਕਾਲਜ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵੇਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਅਸੈਂਸ਼ੀਅਲ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ 35 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪਲਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹਰ ਸਾਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਬਜਟ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 35 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਔਰ ਉਦੋਂ ਤਕ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤਕ ਤਖਮੀਨਾ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਲਜ ਲਈ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਉਥੇ ਦਾ ਸਟਾਫ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਗਾਹੇ ਬਗਾਹੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜਿਹੜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪਟਿਆਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈੱਡ ਆਫ ਦੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਫਰੀਦਕੋਟ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਫੈਸਿਲਟੀਜ਼ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸਕੀਮ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਕੋਈ ਨਵੇਂ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਪੰਚਾ-ਇਤਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਰਿਕੁਐਸਟ ਲੈ ਕੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਟੂਟੀ ਲਗਾ ਦਿਓ ਐਸ. ਈ. ਅਤੇ ਐਕਸੀਐਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤਕ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਨਵੇਂ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ ਇਹ ਚਾਲੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਕ ਗਲ ਇਥੇ ਐਡਰੈਸ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡਿਫਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਾ-ਅਦਬ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਝੋਨਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਤਕਲੀਫ ਹੋਈ ਔਰ ਉਸ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਹੋਈ ਇਤਨੀ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਭਾਵੇਂ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਜਿੰਨੀਆਂ ਪਰਚੇਜ਼ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਤਕੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ। ਦਸ–ਦਸ ਦਿਨ ਲੋਕ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਔਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਗਲਤ ਕਲੇਮ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਜੋ ਮੰਡੀਕਰਨ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਚੰਗੇ ਉਦਮ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਰੁਲੇ ਨਾ।

ਪੰਜਾਬ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਕਾਲੀਆ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਇਹ ਐਕਟ 1975 ਵਿਚ ਪਾਸ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦਮੀ ਚਾਹੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਉਹ ਚਾਰ ਪਲਾਟਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਵੇਚ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹਕਾਂ ਤੇ ਛਾਪਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋਇਆਂ 11 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੇ ਗਲਤ ਅਮਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਪੀਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਥੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਉਹ ਅਮੈਨਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਪਰੋਵਾਈਡ ਕਰਨ (ਘੰਟੀ) ਬਸ ਜੀ, ਦੋ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ। ਇਹ ਐਕਟ ਰਿਪੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮਿਉਂਸਪਲ ਏਰੀਆਜ਼ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਅਮੈਨਟੀਜ਼ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਟੈਕਸਿਜ਼ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਆਪ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤੇ ਛਾਪੇ ਖਤਮ ਕਰੋ। ਇਹ ਇਕ ਨੈਗੇਟਿਵ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਹੈ ਇਹ ਵਿਦਡਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਉਸ ਗਲ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ ਉਹ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜਿਹੜਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ]

ਪੰਜਾਬ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ ਐਂਡ ਅਲਾਉਂਸਿਜ਼ ਐਕਟ ਹੈ ਇਹ 1942 ਦਾ ਹੈ ਔਰ ਜਿਹੜੇ ਅਲਾਉਂਸਿਜ਼ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ ਇਹ 1970–75 ਤੋਂ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ 15 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਬਾਰੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰੇ। ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਗਏ। ਹੈਦਰਾ-ਬਾਦ ਉਥੋਂ ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਉਥੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਕਾਰ ਦਾ ਅਲਾਉਂਸ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਲਾਲਚ ਵਾਲੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਮੈਂ ਸਰਵ ਸਾਂਝੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਗਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨਾਲ ਗਲ ਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। (ਘੰਟੀ) ਬਾਕੀ ਆਲਮੋਸਟ ਆਲ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਅਲਾਉਂਸਿਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਕ ਕਾਰ ਦਾ ਸਵਾ ਰੁਪਿਆ ਕਿ: ਮੀ: ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਟੈਕਸੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦੋ ਰੁਪਏ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਮਾਨ ਮਰਯਾਦਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਮਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਔਰ ਅਗਰ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਤੁਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਵਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਥਿੱਤੀ ਜੋ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੱਜ ਤੋਂ 5 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕੀਤੀ ਉਸ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਉਧਰ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ। ਸਤੰਬਰ, 1985 ਤੋਂ ਇਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਬਣੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 5, 6 ਸਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮਨ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ? ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਦਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਰਦਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਠੀਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜਤਾ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਖਾਲਸਾ ਦਲ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਇਨੋਸੈਂਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਲਸ ਇਨਕਾਊਂਟਰਜ਼ ਕਰਕੇ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਸਾਰੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ। ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਵਕਤ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਦਿਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਬਦਲਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਥਿੱਤੀ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝ ਲਵੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੋਸਤ ਨਹੀਂ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਠੀਕ ਕਰੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਿਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਔਰ ਸਾਡੀ ਖੈਰ ਨਹੀਂ। ਇਥੇ ਕਿਲ੍ਹ ਕਿਲ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਨੇ ਸਪੀਚਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਇਥੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਨੇ ਸਪੀਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਕੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ? ਇਸ ਲਈ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਥਿੱਤੀ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਲਓ। ਮਿਲਕੇ ਸਾਰੇ ਬਰਨਾਲਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿਓ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਜਿਅਸ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਰੂਲ ਆਇਆ ਸੋ ਆਇਆ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਮੀ ਰੂਲ ਆਏਗਾ। ਅਸੀਂ ਆਰਮੀ ਰੂਲ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਆਰਮੀ ਰੂਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਲਾ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਰੂਲ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਨਹਾਸ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੋ ਮਤਾ ਰਖਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਲਿਆ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਕਪੂਰਥਲਾ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅੱਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਆਪ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਗਿਆ ਮੰਗਾਂਗਾ ਤਾਂਕਿ ਇਕ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਕੁਝ ਬੈਕਗਰਾਉਂਡ ਤੇ ਕਹਿ ਸਕਾਂ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਿਆਲਾ ਨੇ ਬੜੇ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲੋਂ ਜੋ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅੱਜ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਧਰ ਵੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਲ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਔਰ ਦੋਨੀਂ ਪਾਸੀਂ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਤਕਰੀਰਾਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਹੱਟ ਕੇ ਵਾਕਿਆਤੀ ਔਰ ਜੋ ਅਸਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ, ਇਸ ਦਾ ਅਮਨ ਠੀਕ ਰਖਣ ਲਈ ਔਰ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਬੈਸਟ ਸਪਿਰਿਟ ਵਿਚ ਦੋਨੋਂ ਗਲਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਜੈਸੇ ਮਰਜ਼ੀ ਆਏ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਆਗਿਆ ਹੈ, ਫਰੀਡਮ ਆਫ ਐਕਸਪਰੈਸ਼ਨ ਔਰ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲਾਂ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ। ਗਲ ਭਾਵੇਂ ਇਹ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਚੰਗੀ ਨਾ ਲਗੇ ਪਰ ਇਕ ਆਮ ਪਰਚਲਤ ਹੈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਮੈਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਕਹੇ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਔਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਬਾਰਡਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਆਵਾਜਾਈ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਕੁਝ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਆ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਔਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਦੋ ਡੌਗਜ਼ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲ ਪਏ। ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਫਿਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲਗੇ ਕਿ ਸੁਣਾ ਭਾਈ ਤੇਰਾ ਕਿਆ ਹਾਲ ਹੈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਯਾਰ ਹਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਬੜਾ ਪਰ ਭੌਂਕਣ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦਿਕਤ ਹੈ ਪਰ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਹਿ ਜਾਓ। ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਤੇ ਇਹ ਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟ ਬਿਅਰਿੰਗ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਗਲਾਂ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਲਿਬਰਟੀ ਲਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਨਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਹਿਣਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲਾਗਲੀ ਗਵਾਂਢੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ। ਬਹੁਤ ਤਕਰੀਰਾਂ ਦੀ, ਸਪੀਚਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਔਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਕਰੇਸੀ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਯਤਨਾਂ, ਉਪ-ਰਾਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਤਨੀ ਵਾਸਟ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਵਿਚ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਟੇਟਾਂ ਤਕ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਕੁਝ ਬੰਧਨ ਔਰ ਲਿਮੀਟੇਸ਼ਨ ਬੜੀਆਂ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਸਨੈਗ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਇਕ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ :—

ਖਿਜ਼ਾ ਮੇਂ ਲੁਟਤੇ ਤੋ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨਾ ਥੀ,
ਅਫਸੋਸ ਤੋ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਮ ਲੁਟੇ ਹੈਂ ਬਹਾਰ ਮੇਂ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ]

ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਾਡੀਆਂ ਜੋ ਲਹਿਰਾਂ ਹਨ ਜੋ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿਚ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਮਿਊਨਲਿਜ਼ਮ ਤੇ ਬੇਸਡ ਹੋਣ, ਕਾਸਟੇਜ਼ਿਮ ਤੇ ਹੋਣ ਰਿਜਨਲੇਜ਼ਿਮ ਤੇ ਹੋਣ, ਪਰੋਵਿੰਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਤੇ ਹੋਣ ਫਾਸਟੇਜ਼ਿਮ ਦੇ ਅਸੂਲ ਤੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਡਿਸਰੈਪਸ਼ਨ ਦੇ ਅਸੂਲ ਤੇ ਹੋਣ ਉਹ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਕ ਬਰਬਾਦ ਹੋਇਆ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਬੇਗਾਨੇ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋਵੇ ਪਰ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਜੋ ਫਿਸੀਪੈਰਸ ਔਰ ਡਿਵਾਈਡਿੰਗ ਗਲਾਂ ਇਹ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਔਰ ਇਨਬਿਨ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਗਲ ਕਹਿਣ ਵਾਂਗ :—

ਆਸਮਾ ਚੱਕਰ ਮੇਂ ਥਾ ਤੋ ਪੁਰਸਕੂਨ ਥੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ
ਜਬ ਸੇ ਘੂਮੀ ਹੈ ਜ਼ਮੀਂ ਹਰ ਆਦਮੀ ਚੱਕਰ ਮੇਂ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣ ਗਿਆ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਸਦੀ ਚਾਲ ਵੀ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਿਆ ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਸਮਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਘੁਮੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਇਥੇ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਘੁਮੀਂ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਕਲ ਨਿਕਲੀ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਕ ਚੰਗਾ ਨੇਤਾ ਕਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਔਰ ਸਚਮੁੱਚ ਜੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨੌਵਾਂ ਗਵਰਨਰ ਦਾ ਐਡਰੈਸ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਐਡਰੈਸ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਦਾ ਜੋ ਐਡਰੈਸ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਹੈ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਬੌਡੀ ਐਂਡ ਮਾਈਂਡ, ਬੌਡੀ ਐਂਡ ਸੋਲ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਸ਼ਰੀਰ ਹੈ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਐਡਰੈਸ ਦਾ ਬੜਾ ਕੰਪੈਕਟ ਬੜਾ ਬਰੀਫ ਔਰ ਬੜਾ ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਔਰ ਜੇ ਮੈਂ ਕੰਪੈਰੀਜ਼ਨ ਕਰਾਂ ਵੀ ਤਾਂ **It is like a bride who is very much attractive with her figure and good custumes but is possessed with feeble mind and weak soul lacking of will and determination.** ਕਿਉਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਟੋਟਲ 12 ਪੇਜਿਜ਼ ਹਨ, 12 ਪੇਜਿਜ਼ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 31 ਇਸ ਦੇ ਪੈਰੇ ਹਨ ਔਰ 4500 ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਇਸ 4500 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਪੈਰ੍ਹੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਮੋਸਟ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਹਨ ਔਰ ਇਨਡੈਸਪੈਨਸੇਬਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਉਧਰ ਨਾ ਇਧਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਭਿੰਨ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨ ਪੈਰਿਆਂ ਦੀ ਇੰਪਾਰਟੈਂਸ ਔਰ ਜੋ ਇਨਡਿਸਪੈਂਸਿਬਿਲਟੀ ਹੈ ਉਹਦੀ ਲੋੜ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੈਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਗਜ਼ਿਸਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੀ ਮੁੜ ਹੋਂਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਇਗਜਿਸਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮੇਨ ਸਟਰੀਮ ਸਰਵਾਈਵ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਈ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਜੋ ਪਰੈਜ਼ੈਂਟ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਹੀ ਔਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਦਲੀ ਕੈਰੋਂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਟਾਈਮ ਤੇ ਉਹੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਰੱਬ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨ ਪੈਰੇ ਅਗਰ ਇਗਨੋਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਔਰ ਸਿੱਟੇ ਕੀ ਹੋਣਗੇ, ਕਿੱਦਾਂ ਕਿੱਦਾਂ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ। ਜੁਗਰਾਫੀਆ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੇ 6 ਪੈਰੇ ਹੋਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 6 ਪੈਰਿਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ, ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਜਾਂ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਅਗੇ ਵਾਪਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਚਾਈ ਹੈ :—

ਕਭੀ ਦੁਸ਼ਮਨ ਭੀ ਦੁਸ਼ਮਨੋਂ ਕਾ ਪਾਸ਼ ਕਰਤੇ ਥੇ,
ਲੇਕਿਨ ਆਜ ਅਪਨੇ ਹੀ ਅਪਨੋਂ ਕੋ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਤਲ।

ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਪਰੀ ਔਰ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਇਥੋਂ ਤਕ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ 6 ਪੈਰਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਰੈਫਰੈਂਸ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਡਿਸਪਲੇਸ ਹੋਏ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਓਰਫਨ ਬਣੇ, ਡੈਸਟੀਚਿਊਟ ਹੋਏ, ਡਿਸਏਬਲ ਹੋ ਗਏ, ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਫਰਿੰਗ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਇਸ ਰਿਐਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਆਈ ਔਰ ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 6 ਪੈਰਿਆਂ ਵਿਚ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰਖਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਤਨੀ ਨਾਰਮੈਲਸੀ ਰਿਸਟੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਉਦਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਿਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ, ਮਾਈਗਰੇਂਟਸ, ਵਿਡੋਜ਼, ਡੈਸ-ਟੀਚਿਊਟਸ ਐਂਡ ਅਫੈਕਟਿਡ ਪੀਪਲਜ਼ ਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਿਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਰੀਲੀਜ਼ਡ ਐਂਡ ਡਰੌਪਿੰਗ ਆਫ ਕੇਸਿਜ਼ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਕਰੇ ਕਿ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕ ਕਿਉਂ ਫੜੇ ਅਤੇ ਕਸੂਰ-ਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਫਰਦਰ ਕੀ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਨਿਰਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹ 9 ਪੈਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਐਡਰੈਸ ਦਾ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਹ 12 ਪੇਜ ਦਾ ਐਡਰੈਸ ਹੈ ਅਤੇ 4 ਪੇਜਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲਮਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੋਸਟ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਪਹਿਲੂ ਓਵਰ ਇੰਫੇਸਾਈਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਓਵਰ ਇੰਫੇਸਾਈਜ਼ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬੋਲਿਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਵੇ। Accord and peace are inseparable. They are hand in gloves with each other, they are counterpart of each other and they are part and parcel of each other. ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕੋ-ਇਗਜਿਸਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਪੀਸ ਇਸਟੈਬਲਿਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪੀਸ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਅਕਾਰਡ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪੀਸ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਕਾਰਡ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ (ਵਿਘਨ) ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲੇ ਬੋਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਡੀਲਿੰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ।

Peace and accord can not be delinked. They must go together. ਅੰਡਾ ਪਹਿਲੇ ਜਾਂ ਮੁਰਗੀ ਪਹਿਲੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਅੰਡੇ ਵਿਚ ਮੁਰਗੀ ਅਤੇ ਮੁਰਗੀ ਵਿਚ ਅੰਡਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਦੋਵੇਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੀ ਚਲਣਗੀਆਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤੇ ਬਹੁਤ ਲੰਬੀ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਠੰਢੇ ਮਨ ਨਾਲ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਵਾਕਿਆਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਾਨੂੰ ਡੀਸਟੈਬੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੀਬਲ ਮਾਈਂਡ ਅਤੇ ਵੀਕ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੀ ਫੇਰ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਅਹੂਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਸਟਿਸ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲੈਣ ਲਈ, ਉਥੇ ਵੀ ਬਾਤ ਚੀਤ ਕੀਤੀ, ਤਹਿਨਾਮਾ, ਅਕਾਰਡ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ]

ਕਿ ਵੀਕਨੈਸ ਕਰਕੇ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਨਾ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਅਬੋਹਰ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ। ਅਵਾਰਡ ਵੀ ਬਣਿਆ। ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਅਬੋਹਰ ਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਹੋਈ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਰੂਲਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਮਨਸ਼ਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਵੀ, ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਅਬੋਹਰ ਤਾਂ ਕਿਆ ਇਹ ਬਾਹਰ ਜਾਵੇ ਔਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮੰਗ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀਕ ਪੁਆਇੰਟ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ (ਵਿਘਨ) ਵੀਕ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਵੀਕ ਪੁਆਇੰਟ ਸੀ ਜੋ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਅਬੋਹਰ ਉਤੇ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੋਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਸਰ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਅਤੇ ਅਬੋਹਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਮਿਸਲੀਡ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਪੁਆਇੰਟ ਨੂੰ ਕਲੈਰੀਫਾਈ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਨਵਰੀ, 1975 ਵਿਚ ਟਰਾਂਫਰ ਹੋਣਾ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਬੋਹਰ ਅਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਰਟ 2 ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਐਗਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਡੇਟ ਮੁਕੱਰਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਟਰਾਂਸਫਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਅਤੇ ਅਬੋਹਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਦੋਂ ਟਰਾਂਸਫਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਿੰਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਢਿੱਲੋਂ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰ ਲਵੋ।

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਅਵਾਰਡ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀਕ ਪੁਆਇੰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਬੋਹਰ ਅਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਪਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਨਵਰੀ, 1975 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਉਸ ਸਮੇਂ 1975 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਭੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਬਾਦ ਵਿਚ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਅਤੇ ਅਬੋਹਰ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਉਤੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਤੌਰ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੈਲਕਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਅਤੇ ਅਬੋਹਰ ਦੇ ਪਾਰਟ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਰਿਜੈਕਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਵਾਰਡ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀਕ ਪੁਆਇੰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ।

** ** **

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਚੇਅਰ ਦੀ ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਹਾਊਸ ਦੀ ਪਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਪਾਰਟ ਨਾ ਬਣੇ। ਢਿੱਲੋਂ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਰੀਜ਼ਿਊਮ ਕਰੋ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਈ ਵਾਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਇੰਨਾਂ ਟੱਚੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਅੰਤਰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਦੋਨਾਂ ਦੀ ਵਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਮੇਰੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੀਪੀਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਅਨਾਊਸਮੈਂਟ ਹੋਈ, ਦੀਪਮਾਲਾ ਹੋਈ, ਜਸ਼ਨ ਵੀ ਹੋਇਆ, ਛੁੱਟੀ ਭੀ ਹੋਈ। ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ, 'ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਐਡਰੈਸ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਐਡਰੈਸ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣੀਆਂ ਹਨ; ਇਸ ਵਿਚ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਸਾਈਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਉਥੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਜੋ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਹੁੰਦੇ। ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਵੀ ਐਲੀਮੈਂਟ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚੋਂ ਹਟਿਆ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਇਸ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ-ਵਾਈਜ਼ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਅੱਜ ਮੁੜ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰੌਲਾ, ਸ਼ੋਰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣਦੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਜਿਸ ਵਿਚ ਡੀਟੇਲ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰਖੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਰਡ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਇੱਕਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਟੈਰੀਟੋਰੀਅਲ ਔਰ ਵਾਟਰ ਇਹ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਅਕਾਰਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਟੈਰੀਟੋਰੀਅਲ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਹਿੰਦੀ ਸਪੀਕਿੰਗ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵਾਟਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੈਰਾ 12-13 ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਔਰ ਪਾਵਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਦੋਨੋਂ ਪੈਰੇ ਐਡ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਜਿਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਹੈ, ਅੱਜ ਵੀ ਮੇਰੀ ਫਿਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਰਡ ਔਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜੋ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੋਪਾਰਾਏ ਜੋ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਸੈਕਟਰੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪੜੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਰਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਟਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਜਿਸ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਅਸੀਂ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿ ਚੁਕਾ ਹਾਂ ਇਨਡਿਸ-ਪੈਂਸੇਬਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਕਾਰਡ ਦਾ ਔਰ ਜਿਸ ਦੀ ਇਮਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਕ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਰਸੋਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੱਲ, ਔਰ ਕੱਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅੱਜ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੁਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾ ਕਿ ਮੁੜ ਕੇ ਬਹਾਨਾ ਨਾ ਬਣੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੀਸ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਪੀਸ ਭੰਗ ਹੁੰਦਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਚਾਰ, ਪੰਜ ਲਾਈਨਾ ਐਡ ਕਰਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੋ ਦੁਆਬਾ ਔਰ ਮਾਝਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਟਰੈਟਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਥੱਲੇ ਜਾ ਰਿਹਾ

**Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ]

ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਡਰਾਈਡ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਮਾਲਵਾ ਵਾਟਰ ਲਾਗਿੰਗ ਵਿਚ ਫਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਾਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਜੋ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰੋ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕਾਨਮੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬੰਦ ਕਰੋ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗਲਾਂ ਲਿੰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ ਅਤੇ ਅਬੋਹਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲਿੰਕ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਚਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਸਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਦਿਸ ਇਜ਼ ਦੀ ਸਨੈਗ, ਜਿਹੜਾ ਸਨੈਗ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਭੀ ਗੱਡੇ ਨਾਲ ਕੱਟਾ ਬੰਨ ਕੇ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਏਗਾ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੀਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਰਹੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਤੁਸੀਂ ਕਲੀਅਰਲੀ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿਓ। ਢਿੱਲੋਂ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਸੁਜੈਸਟ ਕਰੋ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ : ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਐਲੀਮੈਂਟ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਗੜਬੜ ਪਿਛੇ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਸਾਈਲੈਂਟ ਹੈ, ਕੁਆਇਟ ਹੈ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਯੂਨੈਨੀਮਸ ਔਰ ਇੱਕ ਮਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਅਕਾਰਡ ਲਈ ਸ਼ਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵੇਰਾ ਲੈ ਕੇ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਤੁਸੀਂ ਪਾਣੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿਓ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ : ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜੋ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦੀ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਇੰਟਰ ਸਟੇਟ ਰਿਵਰਜ਼ ਵਾਟਰ ਡਿਸਪਿਊਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਾਬੇ ਟਰੀਬਿਊਨਲ ਮੁਕਰਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਪਾਣੀ ਦਾ ਝਗੜਾ ਨਿਬੇੜੇ ਤੇ ਰਿਪੇਰੀਅਨਜ਼ ਸਟੇਟ ਦੇ ਅਸੂਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਨੰਬਰ 2 ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਟੈਰੀਟੋਰੀਅਲ ਦੇ ਹੈਡਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਲਿੰਗੁਇਸਟਿਕ ਐਕਸਪਰਟਸ ਦੀ ਰਾਏ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਸਲਾ ਲਟਕਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਨਿਬੜੇਗਾ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਕਾਊਂਟਰ ਆਫ਼ ਹੈਡ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਅਕਾਰਡ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਗੱਲ ਹੋਈ, ਉਹ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਨਾ ਕਰਨ ਬਿਨਾ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਾਰਾ ਫੁਲੀ ਇੰਮਪਲੀਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮੈਥਿਉ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Mr. Chairman : Please address the Chair. ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਦਿਓ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਇਹ ......

Education Minister: The Mathew Commission was appointed to identify the Hindi speaking villages.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Mr. Chairman: Sardar Sukhjinder Singh, please sit down.

ਸ਼੍ਰੀ ਨੁਸਰਤ ਅਲੀ ਖਾਨ: ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ: ਉਹ ਗੱਲ ਉਥੇ ਜੋ ਮਨ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਹੀ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਸਿਰੇ ਲਗੇਗੀ ਜੋ ਗੱਲ ਮੰਨ ਕੇ ਆਏ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿਓ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ: ਰਾਏ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜੋ ਅਕਾਰਡ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਔਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਇਟਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਡਿਸਪਲੇਸਮੈਂਟ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਲਿਸਟਾਂ ਕੰਪਲੀਟ ਨਹੀਂ ਔਰ ਕੁਝ ਐਸੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇਹਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਔਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹਦੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਸ਼ਖੀਸ਼ ਔਰ ਨੋ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀ-ਨੇਸ਼ਨ ਇਸ ਅਸੂਲ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਔਰ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੁਝ ਮੇਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਜੋ ਪਿਛੇ 2 ਜਾਂ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦ ਦੀ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਸੀ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਗਵਰਨਰ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਵੀ ਰਹੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਰਹੀ ਉਹ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਖਾਤਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦ ਤਕ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਉਸ ਕਮਿਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਜੋ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣਗੇ ਔਰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੋ ਵੀ ਇਸ ਸਾਰੇ ਦੰਗਾ ਫਸਾਦ ਦਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਉਸਦੇ ਕਾਰਣ ਦੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਸਾਰੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹਦੇ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਬੜਾ ਆਦਮੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਉਸਦਾ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪੱਖ ਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਜੱਜ ਇਸ ਗੱਲ ਵਾਸਤੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨ ਔਰ ਇਹਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਡੀਲੇਅ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਇਹ ਆਪ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਟ ਇਜ਼ ਹਾਈ ਟਾਈਮ ਕਿ ਧਰਮ ਔਰ ਸਿਆਸਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਜੋ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹਦੇ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਾਸਤੇ ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਗੱਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਹੀਂ ਹਲ ਹੋਵੇਗੀ ਤਦ ਤਕ ਕੋਈ ਮਸਲਾ, ਕੋਈ ਅਕਾਰਡ, ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਕੋਈ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸੇ ਰਹਿਣਗੇ ਔਰ ਉਹ ਵੀ ਚਰੋਖਣੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ: ਮੇਰਾ ਜੋ ਤੀਸਰਾ ਸੁਝਾਓ ਹੈ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਜਿਸ ਲੈਵਲ ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਐਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟਸ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਇਹਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਪਲੀਟਲੀ ਇਕ ਔਨੇਸਟ ਅਪਰਾਈਟ ਸ਼ਾਈਸਤਾ ਔਰ ਕਲਚਰਡ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਰਾਣਾ ਆਕਸ਼ਨ ਦਾ ਜੋ ਰਿਵਾਜ ਸੀ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ, ਨਵੇਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਰਤੀ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਆਪਣਾ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਸਟਰੇਨਜ਼ ਪੈਣ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਨਿਰਣਾ ਕਰੋ, ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਕੋਈ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਔਰ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਇਸ ਨੂੰ ਸਟਰੀਮ-ਲਾਈਨ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਸ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ]

ਤੌਰ ਤੇ ਥਾਣਾ ਲੇਵਲ ਤੱਕ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਥਾਣਾ ਲੈਵਲ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਰੇਡਜ਼ ਏਨੇ ਅਟਰੈਕਟਿਵ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਨਾ ਫਸਾ ਸਕਣ ਔਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਵੀ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਮਰਡਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਰ ਕਮਿਊਨਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਧਾਰਣ ਮਰਡਰ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਜ ਜੇ ਇਹ ਮਰਡਰ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਪਾਤੜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ, ਕੋਈ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜ਼ਾਮਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਦਸੂਹੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਹ ਜ਼ਾਮਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਖਾਨਗਾਹ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 26 ਦਾ ਕੇਸ ਰਜਿਸਟਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਸੇ ਨੇ । ਤੋ, ਨਾਰਮਲ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੋ ਕਰਾਈਮ ਜਾਂ ਮਰਡਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਲੈਵਲ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲੈਵਲ ਤੇ ਖਤਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ।

ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਖਿਰ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਆਪ ਨਾਲ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਦਰਸ਼ ਤਦ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਉਹਦੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨੈਸ਼ਨੇਲਿਜ਼ਮ, ਮੈਨਸਟਰੀਮ ਔਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸੈਕੂਲਰ ਔਰ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਟਰਨਿੰਗ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲਵ ਫਾਰ ਪੀਸ ਐਂਡ ਲਵ ਫਾਰ ਆਲ ਹੋਵੇ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ: ਸਰ, ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਟੇਬਲ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਤੇ ਰਖੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਾਪੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ । ਉਹ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਲੈ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਪੀਆਂ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਡੇਢ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਹਾਊਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ (ਅਮਲੋਹ, ਐਸ.ਸੀ :): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੂਰਿਆ, ਸਤੰਬਰ 1984 ਵਿੱਚ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਛਪੀ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਤਰਦੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਾਕਿਆਤ ਕਰਵਾਏ, ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਵਾਏ ਹਨ ? ਉਸੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਇਸ਼ੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੈਲੇਂਜ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਹਰ ਕੇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੋਈ ਤਰਦੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਿਨਸੀਅਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖੋ, ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਸਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੰਦ ਮੰਦ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਬੈਂਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਕਹਿੰਦੇ ਵੀ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਐਨਕਾਊਂਟਰਜ਼ ਜਾਲ੍ਹੀ ਹਨ, ਇਹ ਬੇਕਸੂਰੇ ਲੋਕ ਫੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਹੀ ਬੜੇ ਭਿਆਨਕ ਨਿਕਲੇ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਕੈਤ ਨੂੰ ਡਕੈਤ ਹੀ ਮਾਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਡਿਕਟੇਟਰ ਨੂੰ ਡਿਕਟੇਟਰ ਹੀ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਫੈਲਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਥੇ ਜਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹਣੀ ਹੈ ? ਇਹ ਬਾਰਡਰ ਸਟੇਟ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਜ਼ਬਾਤ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਭੜਕਨ। ਸਾਨੂੰ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਇਥੇ ਅਮਨ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣੇ। ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਿਜਨਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੀ ਠੀਕ ਹਨ / ਆਸਾਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਜਨਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸੈਬੋਟੇਜ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਐਲੀਮੈਂਟ ਐਸਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਇਸਨੂੰ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਗ ਤਾਂ ਮਿਲਿਆ ਨਹੀਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮਿਲਟਰੀ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਇਥੇ ਬਿਠਾਈਆ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕੈਸੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਹੈ, ਇਥੇ ਕਰਫਿਊ ਲਗੇ, ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤੇ ਗਏ। 18 ਮਈ, 1979 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 31 ਮਾਰਚ, 1985 ਤੱਕ 3,25,41,516, ਰੁਪਏ 96 ਪੈਸੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਔਰ ਪੈਰਾ ਮਿਲਟਰੀ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ।

** ** **

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅੰਕੜੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦਸ ਦਿਓ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਮਿਤੀ 18-5-1979 ਤੋਂ 31-3-1985 ਤਕ 3 ਕਰੋੜ 25 ਲੱਖ 41 ਹਜ਼ਾਰ 516 ਰੁਪਏ 96 ਪੈਸੇ ਪੈਰਾ ਮਿਲਟਰੀ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਰਾਜ ਭਾਗ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਿਪੁਨਸਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਹ ਖੁਦ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਹ 400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਦੇਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ । ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਐਸ਼ ਇਸ਼ਰਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਰੁਸਤ ਕਿਹਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਕਤਲੇ ਆਮ ਕਰਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ 178 ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਕਰਾਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਉਹ ਲੋਕ ਅੰਦਰ ਕਰਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਆਪ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਹਿਸਟਰੀ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਰੱਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਕਮਿਊਨਲ ਹਾਰਮਨੀ ਕਿਸ ਨੇ ਡਿਸਟਰਬ ਕੀਤੀ ? ਇਹ ਕਮਿਊਨਲ ਹਾਰਮਨੀ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ ਔਰ ਮੁਸਲਮ ਏਕਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਰਾਬ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। 25,000 ਲੋਕ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਔਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਾਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਲੜਾਈਆਂ ਕਰਾਈਆਂ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਸਿਨਸੀਅਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ

**Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ]

ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਕਰੋ। ਪਰ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤੀ। ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਿਆ ਉਹ ਦੋ ਔਰ ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਲੀ ਗਲ ਸੀ। ਪਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ (ਵਿਘਨ)

ਇੱਕ ਅਵਾਜ਼: ਕੀ ਇਹ ਤਮਗਾ ਲਗਾਕੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਪਿੰਡ ਕਿਉਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਈਏ। ਜਦੋਂ ਮੈਥਿਉ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਲਈ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਟਰਮਜ਼ ਐਂਡ ਰੈਫਰੈਂਸ ਬਾਰੇ ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਹੋਈ। ਅਸੀਂ ਐਸੰਬਲੀ ਵਿਚ ਰੈਜੋਲੂਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਟਰਮਜ਼ ਐਂਡ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰੋ, ਪਰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਲੀਗਲ ਹੈ ਔਰ ਅਨ-ਕੰਸਟੀ-ਚੂਸ਼ਨਲ ਹੈ। ਪਰ ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਰੋਸੀਜਰ ਨੂੰ ਲੰਬਾ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਅਗਾਹ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਇਥੋਂ ਦਾ ਰਾਜ ਭਾਗ ਚਲਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਦੁਆਨੀ ਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰ ਡਿਪਾਰਟ-ਮੈਂਟ ਵਿਚ 1/3 ਪੋਸਟਾਂ ਰਿਡਿਊਸ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਫਸਰ-ਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗ ਸਕਦਾ। ਪੁਰਾਣਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਹੋਣਗੇ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪਰਾਸਪੇਰਸ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਹਰ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਾ ਬਜਟ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪਰਵਾਨ ਕਰਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਪਿੰਡਾ ਦੇ ਨਾਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਮਿਉਂਸਪੈਲਿਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਗਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸਟੇਟ ਬਹੁਤ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਇਨ੍ਹਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਇਆ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਾਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਔਰ ਟੇਰੇਟੋਰੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏਗਾ ਪਰ ਉਹ ਮੁਕੱਰਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਰਿਜ਼ੈਂਟਮੈਂਟ ਆਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਿਨਸੀਅਰ ਹੈ। ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਹਵਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾਓ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆ ਉਤੇ ਜੋ ਕਿ ਵਕਤ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪੁਛੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹ ਨੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕਿਉਂ ਖਰਾਬ ਕੀਤੇ? ਇਨ੍ਹ ਨੇ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਇਹ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰੱਸ਼ ਕਰੇਗੀ, ਇਸ ਗਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ (ਥੰਪਿੰਗ) ਸਟੇਟ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਔਰ ਇਸ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਾ ਹਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜਾਂ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹੈ? ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਕੋਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣੇ। ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਿਸ ਨੇ ਬਣਾਇਆ? ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਕਿਸ ਨੇ ਬਣਾਇਆ? ਇਹ ਅਸੀਂ ਬਣਾਇਆ 1971 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਸਕੋ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ? ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੇ ਅਮਨ ਨੂੰ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰਖ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨੀ ਕਿਸਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ? ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਮੱਦ ਹੈ। ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਅੱਜ ਵੀ ਉਥੇ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਬੀ. ਐਸ ਐਫ. ਔਰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਬਿਠਾਈ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਸੋਫਿਸਟੀਕੇਟਿਡ ਆਰਮਜ਼ ਆਦਿ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੈਠੇ ਹਨ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਦੱਸੋ ਮੰਗਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ) ਗਰੀਬ ਗਰੀਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਅਮੀਰ ਅਮੀਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਕਿਸੇ ਦੀ ਤਵੱਜੋ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਦੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ਡ ਪਾਲਿਸੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰੈਕਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚਾਹੇ 60 ਸਾਲਾ ਪਲਾਨ ਬਣਾ ਲਓ ਜਾਂ 100 ਸਾਲਾ ਪਲਾਨ ਬਣਾ ਲਓ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦਾ। ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੌਣ ਫਸਿਆ ਹੈ? ਜਿਹੜਾ ਮੁਲਕ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰੇਗਾ? ਫੌਜ਼ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਚੀਨ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਉਦੋਂ ਉਥੋਂ ਸਾਰੇ ਨੱਠ ਆਏ। ਅਗਰ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਮੰਗਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੱਦਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਗੱਦਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ ਹੈ ਔਰ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਫੈਲਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਭਰੋਸਾ ਉਠ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਮਿਹਨਤੀ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਕਾਫਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦੂਜੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਟੇਟਾਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋਇਆ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਕਰਾਇਆ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਕੇ ਕਤਲ ਕਰਵਾਏ। ਕਤਲ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਐਚ.ਕੇ.ਐਲ. ਭਗਤ ਜੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਐਨੇ ਬੰਦੇ ਮਰਵਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਦਿਤੀ। (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ) ਅਸੀਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਤਲਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਦਿਤੀ। (ਵਿਘਨ) ਚਲੋ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਉਹ ਐਚ.ਕੇ.ਐਲ. ਭਗਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕੁਝ ਕਰਵਾਇਆ, ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਨੇ ਕਤਲ ਕਰਵਾਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ]

ਦੇ ਦਿਤੀ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ। (ਘੰਟੀ)

ਫਿਰ ਹੈਂਡੀਕੈਪਡ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਫਲਾਣਾ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀ. ਐਮ. ਨੇ ਬਦਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਲਏ। ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਝੋਲੇ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਏ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨ ਲੱਗਣ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰੂਲਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਵੇਲੇ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਕੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪੈਸਾ ਖਾਧਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਤੁਸੀਂ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਫਿਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਰੇਟ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਡਸਟਰੀਅਲਿਸਟਸ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਣੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਤੁਸੀਂ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਮੈਂ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜੀ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਤਵੱਜੋ ਦੇਵੇ। ਹੁਣ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਠੀਕ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਦਾ ਅਮਲਾ ਫੈਲਾ ਮਾੜਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਇਥੇ ਵੱਡੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲੱਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲੱਗਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਣ ਜੋ ਬਾਕੀ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸਾਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਕਮਿਊਨਲ ਹਾਰਮਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਨਫੀਡੈਂਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੇ ਉਹ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਰਿਜ਼ੈਂਟਮੈਂਟ ਆਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਅੱਜ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਵਾਕੇ ਇਹ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ (** **) ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਥੇ ਐਵੇਂ ਪਿਚਕਾਰੀਆਂ ਮਾਰੀ

**Expunged under order of the Speaker.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਚਹਿਰੀ, ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਓ ਤਾਂਕਿ ਪਤਾ ਲਗੇ ਕਿ ਅਸਲ ਦੁਸ਼ਮਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੌਣ ਹਨ ? ** **) ਕੌਣ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੰਮ ਇਹ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾਓ, ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾਓ । ਇਹ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਨਾ ਬਿਠਾਓ। ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ਹਨ ਤਸਵੀਰਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ਕੌਣ ਹਨ ? ਉਹ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਫਰੋਲਕੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਦਾ ਮਤਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਵ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਦੂਸਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ** ** ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਨਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਲਫਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚੋਂ ਕਢਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਇਕ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਅਸੀਂ ** ** ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ** ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੱਖਣੀ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਥੇ ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸੀ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਇਕ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਦੋਸਤੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਔਰ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਕੇ ਬਣੀ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਤਬਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਕਰੈਕਟਰ ਹੀ ਸਿਰਫ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰੋਗੇ, ਮਰ ਜਾਓਗੇ। ਔਰ ਅਜ ਉਹ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਭਾਗ ਇਨ ਪਰਦਾ ਫਰੋਸ਼ੋਂ ਸੇ

ਕਹਾਂ ਕੇ ਭਾਈ, ਬੇਚ ਹੀ ਡਾਲੇਂ ਜੋ ਯੂਸਫ ਸਾਬਰਾਦਰ ਹੋ ਗਏ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਔਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਭਾਵੇਂ ਨਾਰੀਮਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ, ਭਾਵੇਂ ਅਚਾਰਿਆ ਕ੍ਰਿਪਲਾਨੀ ਤੋਂ ਕਰੀਏ, ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਤੋਂ ਕਰੀਏ, ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਵਰਗੇ ਜਵਾਂ ਮਰਦ ਤੋਂ ਕਰੀਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਹਿਸਟਰੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਬੜੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਦੋਸਤ ਨੇ, ਬੇਹਤਰੀਨ ਇਨਸਾਨ ਨੇ, ਸ਼ਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਢਿੱਲੋਂ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਿਚਕਚਾ ਰਹੇ ਸਨ ਔਰ ਮੈਨੂੰ ਗਾਲਿਬ ਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਯਾਦ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ :—

**Expunged under orders of the Speaker.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਈਮਾਨ ਮੁਝੇ ਖੈਂਚੇ ਹੈ ਰੋਕੇ ਹੈ ਕੁਫਰ
ਕਾਬਾ ਮੇਰੇ ਆਗੇ ਹੈ, ਕਲੀਸਾ ਮੇਰੇ ਪੀਛੇ।

ਈਮਾਨ ਮੈਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸਿਉਂ ਕੁਫਰ ਮੈਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ ਬਈ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕੁਝ ਸੱਚ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਬਰੇਕ ਜਿਹੜੀ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਡਿਸਟਰਬ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਸੌ ਪਰਦੇ ਪਾੜ ਕੇ ਵੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅੱਜ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਡਰੈਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਸਾਰੇ ਨੂੰ ਮਰਕੂਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਦੋਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿਚ ਬਈ ਰਾਜੀਵ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਔਰ ਇਸਦਾ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਹੋਣਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮਨ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕਹੀ ਗਈ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਮਨ ਨਾਲ ਪੱਕੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਲੋਕ ਇਸ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ। ਹੁਣ ਪਰਸੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦੇ ਉਤੇ ਅੱਜ ਮੈਂ ਦੋ ਅੱਖਰ ਕਹੇ ਸਨ ਬਈ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਮੁਜ਼ਾਰਾ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਨਾਹਰਾ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਬਾਹਰ ਵੱਜਦਾ ਹੈ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਤੇ ਫਿਰ ਇਕ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋੜਨੀ ਹੈ। ਔਰ ਤੀਜਾ ਨਾਲ ਰਲ ਗਈ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ। ਇਹ ਤਿੰਨਾ ਦਾ ਪਰਪਜ਼ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਇਕ ਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਰਪਜ਼ ਇਕ ਹੈ ਤੇ ਤਿੰਨੋ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਉਤੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਤੁਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਕਰਦਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਏ, ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਬਾਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੀ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਇਥੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਪਿਛੇ ਹੋਇਆ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਮੈਂ ਉਹ ਗੱਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 14 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਮੈਡਮ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ 'ਸੂਰਿਆ' ਰਸਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡੀ ਨੂੰਹ ਦਾ ਰਸਾਲਾ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕਿਸੇ ਨੇ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਉਸਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਥਰਡ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਬਾਤ ਛਪੀ ਹੈ, ਮਿਸਟਰ ਕਾਉ ਉਸ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੈ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੀ ਸਰਬਰਾਹ ਹੋ ।

Mr. Chairman : The House stands adjourned till 9.00 A.M. on Thursday, the 6th March, 1986.

*1.30 P.M. *The Sabha then adjourned* till 9.00 A.M. on Thursday, the 6th March,* 1986.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

©1986

Published under the Authority of the Punjab Vidhan Sabha and printed by the Controller, Printing and Stationery Department, U.T., Chandigarh.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library